

УКРАЇНА
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

РІШЕННЯ № 287

24 грудня 2021 р.

15 сесія 8 скликання

**Про Програму економічного і соціального розвитку
Вінницької області на 2022 рік**

Відповідно до пункту 16 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програми економічного і соціального розвитку України», враховуючи клопотання обласної державної адміністрації та висновки постійних комісій обласної Ради, обласна Рада **ВИРІШИЛА**:

1. Затвердити Програму економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік, що додається.

2. Рекомендувати керівникам структурних підрозділів обласної державної адміністрації, головам районних державних адміністрацій, головам територіальних громад спільно з територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади вжити заходи для забезпечення виконання завдань, визначених Програмою економічного і соціального розвитку області на 2022 рік.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії обласної Ради з питань стратегічного розвитку, інвестицій та місцевого самоврядування (Скальський В.В.) та з питань економіки, фінансів та бюджету (Якубович Г.А.).

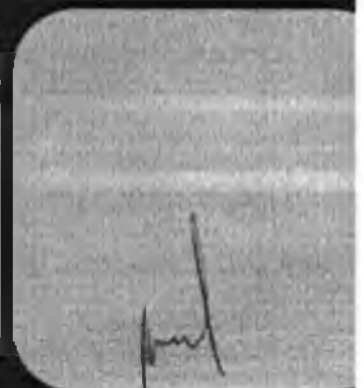
Голова обласної Ради

В. СОКОЛОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення 15 сесії обласної
Ради 8 скликання
від 24 грудня 2021 року № 107

ПРОГРАМА
**ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**
НА 2022 РІК

6
районів

63
територіальні
громади

1529,1 тис. осіб
населення

26,5 тис. км²
площа

1504
населені пункти

<i>Назва</i>	<i>Населення, тис. осіб</i>	<i>Площа, тис. км²</i>
<i>Вінницький</i>	652,1	6,90
<i>Гайсинський</i>	236,8	5,67
<i>Жмеринський</i>	161,5	3,14
<i>Могилів-Подільський</i>	142,5	3,22
<i>Тулчинський</i>	152,3	3,86
<i>Хмельницький</i>	183,9	3,70

З М І С Т

ВСТУП	4
I. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВІННИЧЧИНИ НА ПОЧАТОК ПРОГНОЗНОГО ПЕРІОДУ	6
II. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НА 2022 РІК	34
III. ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ.....	36
Ціль 1: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗЯХ ОБОРОННОЇ РОБОТИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ, ПРАВОПОРЯДКУ, ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН.....	36
Ціль 2: ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ ОБЛАСТІ ВІД НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	38
Ціль 3: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ. ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ ОБЛАСТІ.	39
Ціль 4: РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	48
Ціль 5: ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	60
Ціль 6: РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	62
IV. РИЗИКИ ТА МОЖЛИВІ ПЕРЕШКОДИ	68
V. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ.....	70
ДОДАТКИ:	
1. Основні показники економічного і соціального розвитку області на 2022 рік.	
2. Перелік обласних програм, що реалізовуватимуться у 2022 році.	
3. Перелік інвестиційних проєктів, що планується реалізувати у 2022 році.	
4. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік.	

ВСТУП

Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік (далі – Програма) розроблена на основі аналізу соціально-економічної ситуації в області у 2021 році, з урахуванням завдань і положень Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. №695) та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 497-р), а також Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року (затверджена рішенням 42 сесії 7 скликання Вінницької обласної Ради від 21 лютого 2020 р. №921) та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки (затвердженого рішенням 42 сесії 7 скликання Вінницької обласної Ради від 21 лютого 2020 р. №922).

У Програмі визначено ключові заходи, які необхідно реалізувати для досягнення пріоритетних завдань розвитку Вінниччини у 2022 році. Також представлені прогностні критерії досягнення, основні показники економічного і соціального розвитку області на 2022 рік, орієнтовні переліки інвестиційних проєктів та галузевих програм, які планується реалізувати у 2022 році.

Головною метою Програми є забезпечення економічно-соціального розвитку області шляхом створення необхідних умов для структурних зрушень в економіці, ефективного використання внутрішнього природно-ресурсного потенціалу, підвищення зайнятості населення, формування позитивного іміджу регіону, забезпечення якості та загальної доступності публічних послуг, підвищення добробуту та стимулювання гармонійного розвитку населення.

Методологічною основою розроблення Програми є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанов Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогностичних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєкту державного бюджету» (зі змінами), від 27 травня 2020 року № 534 «Про затвердження Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки» та від 31 травня 2021 року № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022 – 2024 роки».

Програма визначає цілі, пріоритети та прогностні показники соціально-економічного розвитку на 2022 рік, а також заходи та шляхи їх досягнення, спрямовані на ефективне розв'язання проблем економічного і соціального

розвитку, створення необхідних умов для стабілізації економіки, подальшого зростання та запобігання економічному спаду.

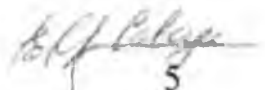
Інформаційна складова Програми базується на фактичних показниках економічного і соціального розвитку Вінницької області за 2021 рік, за наявною офіційною статистичною інформацією, а також пропозиціях структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних підрозділів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

З метою забезпечення балансу інтересів держави, найманих працівників та роботодавців визначені Програмою завдання і заходи реалізовуватимуться шляхом тісної співпраці органів державної влади та місцевого самоврядування, профспілок і роботодавців.

Програмою враховано реалізацію затверджених галузевих програм, враховано пропозиції постійних комісій обласної Ради, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, які розробили відповідні розділи Програми.

Облдержадміністрація здійснює поточне управління і оперативний контроль ходу реалізації програмних заходів та щоквартально розміщує на офіційному веб-сайті інформацію про їх виконання. Річний звіт про виконання Програми подається на розгляд обласної Ради для затвердження його в установленому порядку.

Програма, у процесі її виконання, може уточнюватися. Зміни і доповнення до Програми затверджуються рішенням сесії обласної Ради за поданням обласної державної адміністрації.

I. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВІННИЧЧИНИ НА ПОЧАТОК ПРОГНОЗНОГО ПЕРІОДУ

Реалізація державної політики в оборонній та правоохоронній діяльності.

В умовах проведення збройної агресії Російської Федерації проти України обласна державна адміністрація впродовж 9 місяців 2021 року докладала максимум зусиль у вирішенні питань зміцнення обороноздатності держави.

З цією метою в області проводились заходи з:

- підготовки та удосконалення системи територіальної оборони області;
- підготовки території держави до оборони;
- сприяння відбору громадян для проходження військової служби за контрактом;
- забезпечення призову громадян України на строкову військову службу;
- шефської допомоги військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України.

Діяльність місцевих органів державної влади Вінниччини була спрямована на ефективну реалізацію державної політики з питань оборонної роботи, дотримання законності, правопорядку, захисту прав і свобод громадян, виконання відповідних завдань Президента, Уряду України.

На виконання Указу Президента України, наказу начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України на території області здійснено низку заходів підготовки до територіальної оборони в особливий період, а також підготовки та забезпечення підрозділів окремої бригади територіальної оборони.

Спільно з представниками структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України, органів місцевого самоврядування організовано виконання заходів з удосконалення інфраструктури області в інтересах оборони.

За результатами спільних зусиль обласної державної адміністрації, територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки області під час призову у період квітня-червня 2021 року до військових частин Збройних Сил України та інших військових формувань відправлено 695 призовників, що складає 100% планового завдання, визначеного розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 230-р.

Станом на 01 жовтня 2021 року, в результаті спільних зусиль обласної та районних державних адміністрацій, обласного, районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, в області відібрано та укладено контракти для проходження військової служби з 989

громадянами, що складає 100 % виконання планового завдання у I-III кварталах 2021 року.

Заходи з шефської допомоги в області проводились відповідно до Указу Президента України від 11 лютого 2016 року № 44/2016 «Про шефську допомогу військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України» (зі змінами) та розпорядження голови облдержадміністрації від 26 лютого 2016 року № 110 «Про здійснення шефства над військовими частинами Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України» (зі змінами), якими встановлено шефство над усіма військовими частинами, розташованими на території області.

Виконання зазначених вище заходів в області забезпечувалось за допомогою Комплексної оборонно-правоохоронної програми Вінницької області на 2021-2025 роки (далі - Програма), затвердженої рішенням 45 сесії обласної Ради 7 скликання від 24 вересня 2020 року № 978.

Станом на 30 вересня 2021 року з обласного бюджету на реалізацію заходів Програми виділено 2426,3 тис. грн, зокрема:

ГУ Національної поліції у Вінницькій області – 1 млн грн;

Управлінню СБУ у Вінницькій області – 1 млн грн;

Департаменту з питань оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації – 426,27 тис. грн.

У поточному році зареєстровано до Єдиного обліку 162,8 тис. заяви і повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, що фактично дорівнює показнику 2020 року (-0,4 %, 163,6 тис. заяв).

У порівнянні з минулим роком збільшилась на 27,1 % загальна кількість кримінальних правопорушень, за якими особи злочинців встановлено, у тому числі по особливо тяжких і тяжких кримінальних правопорушеннях, грабежах та крадіжках.

У цілому по області кількість кримінальних проваджень, направлених до суду, збільшилась на 9,5% (з урахуванням злочинів минулих років), у тому числі за фактами особливо тяжких та тяжких кримінальних правопорушень, грабежів, крадіжок, а також господарських злочинів.

Впродовж поточного року припинено діяльність 10 організованих груп і злочинних організацій, з яких: 2 - викрито у сфері незаконного обігу наркотичних речовин та 1 - у сфері суспільної моралі.

Здійснюються заходи із запровадження проекту «Custody Records» в територіальних підрозділах ГУНП, що направлений на забезпечення дотримання європейських стандартів в діях органів Національної поліції.

Крім того, в області вже відкрито 31 поліцейську станцію, а також за рахунок субвенцій придбано 21 автомобіль, в районних відділеннях поліції відкриваються фронт-офіси та проводяться ремонти приміщень.

Вжиті превентивні заходи сприяли стабілізації криміногенної обстановки та зменшенню кількості кримінальних правопорушень, учинених у публічних місцях.

Захист населення і території області від наслідків надзвичайних ситуацій та забезпечення функціонування територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.

Відповідно до класифікатора надзвичайних ситуацій в області станом на 01 жовтня 2021 року зареєстрована 1 надзвичайна ситуація об'єктового рівня, природного характеру, пов'язана з окремим випадком особливо небезпечного інфекційного захворювання сільськогосподарських тварин (африканська чума свиней).

Протягом звітнього періоду в області проведено заходи з питань цивільного захисту, що сприяли підвищенню готовності органів управління та сил обласної територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту до дій у разі загрози або виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, зокрема:

- 19 засідань обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

- у період з 19 по 30 липня 2021 року комісією Кабінету Міністрів України здійснено комплексну перевірку щодо виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань цивільного захисту, техногенної і пожежної безпеки та діяльності аварійно-рятувальних служб у Вінницькій області;

- низку штабних тренувань органів управління обласної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту та інше.

Постійно проводились просвітницькі заходи щодо запобігання поширення на території області коронавірусу COVID-19, так: в інтернет-виданнях розміщено 20000 матеріалів, в друкованих виданнях – 4700 матеріалів; на радіо проведено 537 виступів, на телебаченні - 1230 відеосюжетів.

Проводився комплекс протипожежних заходів у пожежонебезпечний період в лісах та на сільськогосподарських угіддях. Пункти управління обласної державної адміністрації до дій за призначенням готові.

В області за 9 місяців 2021 року в порівнянні з відповідним періодом минулого року стан з пожежами характеризується наступними основними показниками:

зареєстровано 1798 пожеж (-45,9%);

загинуло внаслідок пожеж 55 людей (+44,7%), з них 3 дитини;

травмовано на пожежах 36 осіб (0%);

врятовано 16 осіб (-30,4%);

прямі збитки, завдані пожежами в порівнянні з аналогічним періодом 2020 роком збільшились та склали 62,7 млн грн (+35,0%);

- побічні збитки, завдані пожежами, зменшились у 0,9 рази та склали 228,5 млн грн (-1,6%).

З початку 2021 року в області на об'єктах екосистеми виникло 499 пожеж на площі 420,2 га, що становить 27,7% від загальної кількості пожеж в поточному році, проти 1743 пожеж за аналогічний період минулого року. Внаслідок пожеж завдано матеріального збитку на загальну суму 25,9 млн грн.

Впродовж 9 місяців 2021 року проводилась робота щодо забезпечення пожежної безпеки в природних екосистемах, а саме: влаштовано 388 км мінералізованих смуг та проведено відновлення 945 км, перекрито 352 позапланових дороги. Біля доріг встановлено 212 попереджуючих аншлагів та плакатів.

Розвиток промисловості.

Індекс промислової продукції за січень-вересень 2021 року у порівнянні з відповідним періодом минулого року становить 96,1%.

У січні-вересні 2021 року проти відповідного періоду минулого року збільшили виробництво промислової продукції підприємства добувної галузі (133,7%), деревообробної (112,5%), з виробництва будматеріалів (100,5%) та машинобудування (117,9%).

Не досягнуто рівня виробництва січня-вересня 2020 року промислові підприємства харчової (93,2%), легкої (65,3%), хімічної (82,6%), фармацевтичної (62,9%), металообробки (94,6%) та енергетики (91,1%).

Зменшення виробництва харчової продукції на 6,8% через зменшення об'ємів переробки соняшника (неврожай 2020 року) та виробництва молока, м'яса, в тому числі м'яса птиці.

Дефіцит вугілля позначився на підприємствах металообробки та енергетиці.

Через високу вартість газу надалі скорочувалось виробництво хімічної продукції.

Зменшення виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів відбувається на тлі високої статистичної бази порівняння.

Питома вага галузі складає 17,3%, обсяг реалізованої продукції у січні-серпні 2021 року становить 9,8 млрд. грн.

У січні-серпні 2021 року у галузі працювало 9829 осіб, середньомісячна заробітна плата яких становила 16157 грн.

У січні-серпні 2021 року промисловими підприємствами області реалізовано готової продукції (товарів, послуг) на суму 56,4 млрд. грн.

Частка області у загальнодержавному обсязі реалізованої продукції складає 2,5%.

Обсяг реалізованої промислової продукції на одну особу населення за січень-серпень поточного року становить 36658,8 грн.

Протягом січня-вересня 2021 року на території області реалізовано 72 інвестиційні проекти загальною вартістю майже 2,1 млрд грн та створено понад 670 нових робочих місць, з них по галузях:

харчова промисловість – 19 проектів на суму 0,8 млрд грн, 241 нове робоче місце;

розширення інфраструктури зберігання сільськогосподарської продукції – 24 проекти на суму 0,5 млрд грн, створено 162 нових робочих місця;

альтернативна енергетика – 9 проектів на суму 0,5 млрд грн, створено 53 нових робочих місця;

інші – 20 проєктів на суму 0,2 млрд грн, 215 нових робочих місць.

У 2021 році приватними інвесторами на території області продовжується реалізація 95 довгострокових інвестиційних проєктів на загальну суму більше 3,032 млрд грн, а це додатково створення 1685 нових робочих місць.

Найбільші проєкти, які будуть реалізовані впродовж 2021 року:

- офіційне відкриття цеху з виробництва фруктових наповнювачів на ТОВ «Фруктона-ВН», м. Вінниця;
- будівництво 3-ї виробничої лінії зі збагачення каоліну на ТОВ «АКВ Українське каолінове товариство», смт Глухівці, Глуховецької ТГ, Хмільницького району;
- поновлення роботи Немирівського, Бершадського та Овечацького спиртзаводів, які було продано на приватизаційних аукціонах.

Крім того, 12 травня 2021 року розпочалися підготовчі роботи з будівництва заводу для виробництва продукції для зимових видів спорту (лижі, лижні черевики та лижні кріплення) компанією ТОВ «Хед Вінниця» (головний акціонер – австрійська компанія «Head International Holding GmbH»), м. Вінниця. Термін реалізації – 18 місяців.

Державна підтримка реалізації інвестиційних проєктів.

Однією із важливих умов соціально-економічного розвитку Вінниччини є державна підтримка реалізації інвестиційних проєктів.

Так, за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку в 2021 році реалізуються 13 проєктів на загальну суму 132,4 млн грн, серед яких:

- в галузі освіти: реконструкція приміщень дошкільних навчальних закладів у містах Вінниця, Гайсин, смт Сутиски (69,2 млн грн);
- в галузі охорони здоров'я: завершення будівництва корпусу швидкої медичної допомоги в м. Вінниці; реконструкція обласних закладів - 7 корпус лікарні ім. Пирогова, хіміотерапевтичний корпус онкоцентру, спальний корпус Хмільницької фізлікарня (18,4 млн грн);
- в галузі спорту: продовження будівництва спорткомплексу в м. Гнівані; реконструкція спорткомплексів в м. Вінниці та смт Браїлів (26,3 млн грн);
- в галузі культури та туризму: реконструкція приміщення по вул. Театральній в м. Вінниці та пам'ятки архітектури «Палацу Потоцьких» в м. Тульчині (14,2 млн грн);
- в галузі інноваційних технологій – створення інноваційно-технологічного парку в м. Вінниці (4,5 млн грн).

Протягом 2021 року в рамках програми «Велике будівництво» реалізуються 8 проєктів з обсягом фінансування за рахунок коштів ДФРР у сумі 125,2 млн грн. Це три дошкільні навчальні заклади у містах Вінниці та Гайсин, смт Сутиски; два заклади охорони здоров'я у м. Вінниці; два об'єкти спортивної інфраструктури у м. Вінниці та смт Браїлів; проєкт в галузі культури у м. Тульчині.

Станом на 01 жовтня 2021 року профінансовано коштів ДФРР у сумі 91,2 млн грн, з яких освоєно – 48,0 млн грн, що становить 52,6 %.

Сільське господарство.

В сільському господарстві області темпи обсягів виробництва за січень-вересень 2021 року складають 98,2% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, в тому числі по сільськогосподарських підприємствах – 98,6%, в господарствах населення – 97,4%. Зниження темпів виробництва продукції сільського господарства спричинене зменшенням обсягів виробництва рослинницької та тваринницької продукції за цей період.

В галузі рослинництва темпи виробництва продукції за січень-вересень 2021 року складають 98,7% до аналогічного періоду минулого року, в тому числі по сільгосппідприємствах – 97,5 %, господарствах населення – 100,6 %. Зниження темпів виробництва рослинницької продукції спричинене настанням більш пізніх термінів стиглості сільськогосподарських культур внаслідок погодних умов поточного року.

В тваринництві темпи виробництва складають 97,4 % до аналогічного періоду попереднього року, в тому числі по сільгосппідприємствах – 99,8 %, господарствах населення – 90,2 %. Зменшення виробництва тваринницької продукції пов'язане із зменшенням утримуваного поголів'я худоби в господарствах населення внаслідок демографічної ситуації, яка складається на селі.

Питома вага регіону за січень-вересень 2021 року в загальнодержавному виробництві сільськогосподарської продукції складає 7,4 %.

Аграрний сектор області за 9 місяців 2021 року займає:

- перше місце за обсягами виробництва продукції сільського господарства, по виробництву (реалізація) м'яса, по чисельності поголів'я птиці;
- друге місце за обсягами виробництва продукції сільського господарства на 1 особу, по виробництву молока та чисельності поголів'я ВРХ, в тому числі корів.

За оперативними даними станом на 22 жовтня 2021 року по всіх категоріях господарств зернових культур зібрано на площі 513,5 тис. га (57,0% до прогнозу), намолочено 3005,7 тис. тонн зерна при середній урожайності 58,5 ц/га, що на 10,8 ц/га більше за 2020 рік. В тому числі кукурудзи на зерно зібрано на площі 71,5 тис. га (15,6% до прогнозу), намолочено – 661,4 тис. тонн при середній урожайності – 92,5 ц/га, що на 39,4 ц/га більше 2020 року.

Продовжується посів озимих зернових культур, яких посіяно на площі 345,7 тис. га (96,3 % до прогнозу), в тому числі озимої пшениці – 308,6 тис. га (96,4 % до прогнозу), озимого ячменю – 34,1 тис. га (94,7 %), озимого жита - 3,0 тис. га (100 %).

За 9 місяців поточного року в усіх категоріях господарств вироблено 519,6 тис. тонн молока, 572,8 млн. шт. яєць, реалізовано на забій

сільськогосподарських тварин в живій масі 480,6 тис. тонн. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року виробництво молока зменшилось на 43,3 тис. тонн (-7,7 %), м'яса - на 1,3 тис. тонн (-0,3 %), яєць - на 116,2 млн. шт. (-16,9 %). Зменшення виробництва молока зумовлене зменшенням поголів'я корів в господарствах населення на 10,7%, м'яса – зменшенням поголів'я свиней по всіх категоріях на 13,8%, яєць – зменшенням обсягів виробництва в сільськогосподарських підприємствах на 39,4%.

Станом на 01 жовтня 2021 року за даними моніторингу в агропромисловому комплексі Вінницької області триває реалізація 84 інвестиційних проектів. З них: 33 – для розширення інфраструктури зберігання сільськогосподарської продукції (елеватори, зерносховища, овочета плодосховища), 19 – в харчовій та переробній промисловості, 20 – інші в аграрній сфері, 8 – в тваринництві, 4 – в рослинництві.

За січень-серпень 2021 року підприємствами аграрного сектору регіону експортовано сільськогосподарської продукції та готових продуктів харчування на суму 434,4 млн дол. США. В порівнянні з аналогічним періодом минулого року експортні надходження від продукції АПК за січень-серпень 2021 року скоротились на 302,7 млн. дол., або на 41,1 %, в тому числі експорт жирів та олії тваринного або рослинного походження зменшився на 167,7 млн. дол., продуктів рослинного походження – на 80,0 млн. дол., готових харчових продуктів – 55,4 млн. дол. Експорт живих тварин і продуктів тваринного походження зріс на 387,1 тис. дол.

В структурі експорту продукції агропромислового комплексу області найбільшу питому вагу займають наступні товарні позиції: олія соняшникова – 34,8 %, (обсяг експорту – 107,0 млн дол.), кукурудза – 31,6 %, або 97,1 млн дол.; пшениця – 11,6 %, або 35,7 млн дол.; м'ясо і субпродукти домашньої птиці – 5,5 %, або 17,0 млн дол.; молоко і молочні продукти – 5,07 %, або 15,6 млн дол.

До п'ятірки найбільших країн-експортерів продукції АПК, яку виробляють підприємства Вінниччини, входять Китай – 20,8 %, Польща – 9,1%, Туреччина – 6,8 %, Єгипет – 5,5 %, Литва – 4,7 %.

Виконання зведеного бюджету області.

За 9 місяців 2021 року до зведеного бюджету надійшло доходів без міжбюджетних трансфертів у сумі 8 704,6 млн грн, або 74,0 % плану на рік та 106,1% до планових показників на 9 місяців, понад план отримано 502,2 млн грн доходів. Порівняно з відповідним періодом минулого року надходження доходів місцевих бюджетів збільшились на 988,1 млн грн, або на 12,8 %.

Крім того, до загального та спеціального фондів бюджету області отримано 5084,6 млн грн дотацій та субвенцій з державного бюджету, або 69,3 % плану на рік та 92,3 % плану на 9 місяців, недоотримано до плану 424,4 млн грн субвенцій з держбюджету капітального спрямування. Проти аналогічного періоду 2020 року надходження дотацій та субвенцій з державного бюджету зменшились на 36,4 млн грн, або на 0,7 % в основному за рахунок медичної субвенції, яка у 2021 році до місцевих бюджетів не

надходить, зменшення обсягів додаткової дотації з державного бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я.

З врахуванням всіх міжбюджетних трансфертів (субвенцій, дотацій) з державного бюджету зведений бюджет області по доходах загального і спеціального фондів отримав 13 789,2 млн грн, або 72,2 % плану на рік та 100,6 % плану на 9 місяців, і проти аналогічного періоду минулого року надходження збільшились на 951,6 млн грн, або на 7,4 %.

Порівняно з відповідним періодом минулого року доходи загального фонду збільшились на 867,6 млн грн, або на 12,2 %.

Дохідну частину загального фонду бюджету до плану на 9 місяців 2021 року виконано по 53-х (з 70-ти) бюджетах адміністративно-територіальних одиниць.

Розвиток сфери торгівлі та послуг.

Оборот роздрібної торгівлі області за січень – вересень 2021 року склав 29,4 млрд грн, що більше на 18,9% в порівняних цінах до відповідного періоду минулого року (по Україні збільшився на 12,2 %).

За темпами зростання обороту роздрібної торгівлі за січень – вересень 2021 року область займає 5 місце серед регіонів України.

Обсяг послуг, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг Вінницької області за I півріччя 2021 року становить 6,0 млрд грн, в тому числі обсяг послуг, реалізованих населенню – 1,7 млрд грн, що становить 28,3 % від загального обсягу послуг. За відповідний період 2020 року обсяг реалізованих послуг становив 4,7 млрд грн, в т. ч. населенню – 1,2 млрд грн, що становить – 26,4 % від загального обсягу послуг.

Індекс споживчих цін за січень – вересень 2021 року до грудня 2020 року по Україні становив 107,5%, по Вінницькій області – 106,0%. Серед регіонів України за даним показником Вінницька область займає 1 місце. Це свідчить про виважену цінову політику в регіоні.

В області працюють понад 7000 об'єктів торгівлі та надають послуги харчування понад 1300 об'єктів ресторанного господарства. В населених пунктах, в яких відсутня стаціонарна торговельна мережа, здійснюється виїзна торгівля у визначені дні тижня продуктами харчування, товарами першої необхідності, промислової та господарської груп, а також товарами складного асортименту за попереднім замовленням.

На території Вінницької області діють 92 ринки та 93 постійно діючих ярмарків.

Розвиток малого бізнесу.

За даними органів статистики та Державної податкової служби у Вінницькій області в області діє близько 79 тис. суб'єктів малого підприємництва, з них 9272 - малих підприємств, 66749 - фізичних осіб підприємців та 2711 - фермерських господарств.

Кількість зайнятих у малому підприємстві області становить понад 150 тис. осіб.

Від діяльності суб'єктів малого підприємництва за 9 місяців 2021 року до бюджетів усіх рівнів надійшло понад 3548,8 млн грн, або 25,6% від загальних обсягів надходжень, що на 10,3% більше ніж за 9 місяців 2020 року.

Сума надходжень до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів малого підприємництва за 9 місяців 2021 року в порівнянні з відповідним періодом 2020 року зросла на 8,1%, або на 155,2 млн грн і становить майже 2,1 млрд грн, а їх частка в загальній сумі надходжень до місцевих бюджетів складає 26,6%.

Від суб'єктів малого підприємництва, які працювали за спрощеною системою оподаткування (єдиний податок), надходження до місцевих бюджетів за 9 місяців 2021 року зросли на 106,0 млн грн або на 13,9% і становлять 869,4 млн грн, або 11,2% від загальної суми надходжень до місцевих бюджетів.

В області діє Регіональна програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки на реалізацію заходів якої в обласному бюджеті на 2021 рік передбачені кошти в сумі 2,98 млн грн.

У рамках реалізації програми проведено конкурс бізнес-планів для підприємців-початківців, переможцями якого стали 33 учасники. На реалізацію їхніх проєктів з обласного бюджету виділено кошти в сумі понад 2,2 млн грн.

Завдяки фінансовій підтримці власну справу започаткували 21 громадян та розширили існуючий бізнес 12 підприємців, що також дозволить створити 55 нових робочих місць.

Розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг.

В області діє 44 Центри надання адміністративних послуг (ЦНАП), 5 - територіальних відділень, 45 - віддалених робочих місць, 2 - мобільних ЦНАП та 6 - мобільних кейсів.

Роботу ЦНАП забезпечують 473 особи персоналу, з яких: 321 адміністратор та 152 державних реєстратора.

За 9 місяців 2021 року через ЦНАП суб'єкти звернення отримали 760,5 тис. адміністративних послуг, що на 13,5% більше порівняно з відповідним періодом 2020 року.

Кількість наданих послуг на 1 тис. населення області за 9 місяців 2021 року складає 501 послуга проти 436 у відповідному періоді 2020 року.

За надання адміністративних послуг до місцевих бюджетів надійшло 57,7 млн грн, що на 12,7 млн грн або на 22% більше порівняно з відповідним періодом 2020 року.

Станом на 01 жовтня 2021 року в області завершено процес трансформації ЦНАП колишніх райдержадміністрацій у ЦНАП міських, селищних рад, що здійснюють свої повноваження в населених пунктах – адміністративних центрах районів (станом на 1 січня 2020 року).

Протягом 9 місяців 2021 року в територіальних громадах області відкрито 7 нових ЦНАП (Бабчинецька, Вендичанська, Дашівська, Райгородська, Соболівська, Стрижавська, Турбівська територіальні громади).

До кінця 2021 року заплановано реалізувати 16 проектів по створенню та модернізації ЦНАП, на які з державного та обласного бюджету направлено майже 22,6 млн грн.

Розвиток транспортної інфраструктури.

У січні–вересні 2021 року вантажообіг підприємств транспорту становив 18702,0 млн ткм, або 111,9% від січня–вересня 2020 року. Вантажообіг залізничного транспорту збільшився на 11,3%, а автомобільного транспорту збільшився на 24,4%. Транспортний комплекс області за січень–вересень 2021 року виконав перевезення вантажів в обсязі 4444,6 тис. т. Збільшення проти січня–вересня 2020 року складає 19,4%.

Пасажирообіг у січні–вересні 2021 року становив 2776,5 млн пас. км або 130,6% від обсягу січня–вересня 2020 року. Порівняно з відповідним періодом попереднього року пасажирообіг залізничного транспорту збільшився у 1,8 рази, а автомобільного транспорту зменшився на 25,3%. У січні–вересні 2021 року пасажирським транспортом перевезено 70,1 млн пасажирів, що на 14,3% менше, ніж у січні–вересні 2020 року.

В області функціонує 437 внутрішньообласних міжміських і приміських маршрутів, 575 приміських маршрутів, які не виходять за межі території району, та близько 100 міських маршрутів. Крім того, в області нараховується 40 міжнародних та 171 міжобласних маршрутів.

На автобусних маршрутах загального користування Вінницької області працює 110 автобусів пристосованих для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями, з них 67 у м. Вінниці.

Разом з тим, протягом 9 місяців 2021 року комунальним підприємством «Вінницька транспортна компанія» виконані роботи із зборки 5-ти тролейбусів «VinLine», які пристосовані для перевезення маломобільних груп населення.

До кінця поточного року планується виконати роботи по зборці ще 2-ох тролейбусів «VinLine». Окрім того, в серпні-вересні поточного року отримано 10 автобусів великої вмістимості Otokar Kent C CNG (країна виробник – Туреччина), які працюють на стисненому природному газі та відповідають екологічному стандарту Євро-6. Дані автобуси обладнані низьким рівнем підлоги, відкидним пандусом та окремим місцем для пасажирів на інвалідному візку, яке відповідає європейським правилам ЄЕК ООН.

На сьогодні в області розпочато реалізацію проекту «Реконструкція аеродрому в КП «Аеропорт Вінниця», згідно з Державною цільовою програмою розвитку аеропортів на період до 2023 року, затвердженою постановою Кабінетів Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 126.

Відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансового забезпечення заходів з розвитку аеропортної інфраструктури, затвердженого постановою КМУ від 9 червня 2021 року № 604, головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми є Мінінфраструктури. Розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня є Укрінфрапроект.

Одержувачем бюджетних коштів та замовниками робіт з проектування та будівництва є комунальне підприємство «Аеропорт Вінниця».

На сьогодні з державного бюджету виділено кошти в сумі 135 млн грн для початку виконання робіт з реконструкції: на злітно-посадковій смузі тривають роботи із підготовки швів до заповнення бітумом, після чого відбудуться роботи з влаштування вирівнюючого шару.

У 2021 році на ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення передбачено спрямування 1218,4 млн грн коштів державного дорожнього фонду. На ремонт 19 ділянок автомобільних доріг місцевого значення протяжністю 96,12 км та 10 штучних споруд протяжністю 160,0 пог м передбачено 921,1 млн грн, на заходи з експлуатаційного утримання – 148,6 млн грн.

Станом на 01 жовтня 2021 року освоєно коштів державного дорожнього фонду у сумі 757,1 млн грн та влаштовано дорожнього покриття на 55,12 км доріг місцевого значення та 36,16 п м штучних споруд. У рамках експлуатаційного утримання доріг місцевого значення ліквідовано ямковість на площі 77,9 тис. м², встановлено та замінено 234 шт. дорожніх знаків, нанесено дорожньої розмітки на 265,4 км доріг місцевого значення.

У 2021 році передбачено спрямування коштів державного дорожнього фонду у сумі 148,7 млн грн на реконструкцію та капітальний ремонт вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах на умовах конкурсного відбору таких проектів та за наявності проектно - кошторисної документації, експертного звіту, співфінансування з місцевого бюджету. Для фінансування визначено 34 проекти.

Станом на 01 жовтня 2021 року освоєно 33,8 млн грн коштів державного дорожнього фонду та завершено реалізацію 16 проектів з реконструкції та капітального ремонту вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах. За результатами влаштовано 82,2 тис м² дорожнього покриття на об'єктах вулично – дорожньої мережі населених пунктів області.

Енергоефективність та енергозбереження.

Протягом 2021 року на альтернативні види палива переведено котельню на 1 об'єкті теплокомуненерго встановленою потужністю 2,5 МВт. У третьому кварталі проведено реконструкцію котельні із встановленням енергоефективних твердопаливних котлів в СЗШ I-III ступенів с. Обухів Мурованокуриловецької селищної ради потужністю 0,6 МВт, від альтернативного палива дрова, пелети, а також технічне переоснащення системи ГВП з влаштуванням автономних джерел (сонячних вакуумних колекторів) КП Вінницяоблтеплоенерго» потужністю 0,04 МВт.

У 2021 році на території області побудовано 2 сонячні електростанції. Так, загальна кількість сонячних електростанцій на території Вінниччини зросла до 93 об'єктів, встановленою потужністю 285,172 МВт. Найбільші з них розміщено у селі Павлівка Хмільницького району, дві сонячних електростанції по 15 МВт, СЕС в смт. Чечельник встановленою потужністю 16 МВт., в м. Бар - 14,6 МВт, в м. Пограбише – 9,5 МВт, в с. Петрашівка

Тульчинського району - 9,5 МВт, на території Дашівської селищної ради Гайсинського району встановленою потужністю 9 МВт.

Окрім того, на території області працює 30 малих гідроелектростанцій встановленою потужністю 22,611 МВт. Найбільші – в м. Ладижин встановленою потужністю 7,5 МВт, Глибочанська ГЕС в Гайсинському районі – 6,130 МВт.

Зазначені об'єкти альтернативної енергетики протягом 9 місяців 2021 року згенерували 349,935 млн кВт/год електричної енергії.

Разом з тим, на території області працює 3 біогазові установки встановленою потужністю 16,199 МВт та 2 когенераційні установки встановленою потужністю 1,615 МВт.

Наразі визначено 3 потенційних проекти у сфері сонячної енергетики, впровадження яких планується здійснити у 2022-2023 роках, потужністю 1,149 МВт (с. Вінницькі Хутори, Вінницький район), 0,3 МВт (с. Зозулинці, Хмільницький район), 0,57 МВт (с. Бджільна, Гайсинський район). А також планується впровадження одного об'єкту малих ГЕС потужністю 0,09 МВт у селі Миронівка Могилів-Подільського району).

Розвиток міжнародного та транскордонного співробітництва.

Протягом 9 місяців 2021 року область відвідали 18 іноземних делегацій, зокрема: 6 Надзвичайних і Повноважних Послів країн світу, делегації регіонів-партнерів, міжнародних організацій та представники іноземних компаній. Область стає надійною резиденцією для європейських дипломатичних корпусів, адже у Вінниці уже понад 10 років успішно працюють Генеральне консульство Республіки Польща та майже 5 років Почесне консульство Республіки Молдова.

10 вересня поточного року за участі Надзвичайного і Повноважного Посла Латвійської Республіки в Україні Юріса Пойканса та керівництва області і міста відбулось відкриття Почесного Консульства Латвійської Республіки у Вінниці.

Обласною державною адміністрацією у поточному році проведено низку заходів для вінницького бізнесу щодо налагодження співробітництва з партнерами з іноземних країн, а також здійснювались презентації економічного, культурного та туристичного потенціалу регіону:

- 14 травня у режимі онлайн відбувся Другий Міжнародний Інноваційний Форум «Реіндустріалізація регіону», присвячений проблемам відновлення індустріального потенціалу регіонів у високотехнологічних галузях, насамперед приладобудуванні, машинобудуванні, автоматизації промислового та аграрного виробництва, соціальної сфери та міського господарства;

- 14-17 червня відбувся візит підприємців Вінниччини на чолі з заступником голови облдержадміністрації до Республіки Узбекистан з метою налагодження ділових контактів, обміну досвідом;

- 10 вересня проведено VIII Міжнародний інвестиційний форум «Вінниччина – бізнес в центрі України» у рамках міжнародної конференції «Ukraine Invest Talks: Vinnytsia».

У 2021 році в області продовжено реалізацію проєкту децентралізованого співробітництва міста Вінниці та Вінницької області із містом Діжон та регіоном Бургундія-Франш-Конте Французької Республіки. Проєкт передбачає співробітництво за чотирма напрямками, розподіленими за зонами відповідальності між містом та областю, а саме: створення агропромислового кластеру; створення Агрохабу на базі Вінницького національного аграрного університету; проведення технічної експертизи для модернізації мережі водопостачання та водовідведення м. Вінниці; налагодження співпраці в управлінні водними ресурсами в сільському господарстві та вирощування органічних культур.

На виконання домовленостей між Президентами України Володимиром Зеленським та Молдови Маєю Санду від 12 січня 2021 року щодо будівництва мосту через р. Дністер в районі населених пунктів Ямпіль-Косеуци в березні 2021 року на Вінниччині відбулись дводенні консультації між представниками робочих груп України та Молдови з підготовки до реалізації проєкту, а в липні визначено переможця тендеру на будівництво нового мосту «Ямпіль-Косеуць» в рамках програми «Велике будівництво». За належного фінансування будівництво мостового переходу планують завершити до кінця 2022 року. Завдяки новому мосту тривалість подорожі між двома столицями Києвом та Кишиневом скоротиться до 5 годин.

Prozorro: система, що трансформує ринок.

За січень-вересень 2021 року бюджетними закладами, установами, організаціями, які утримуються за кошти обласного та районних бюджетів проведено майже 41 тис. електронних закупівель. Очікувана вартість становила більш ніж 4 млрд грн. Економія коштів обласного та районних бюджетів становила 1433,6 млн грн, або 3,41%. За результатами моніторингу 9 місяців поточного року сайту Prozorro, облдержадміністрація займає друге місце серед областей України за кількістю проведених електронних закупівель.

Ринок праці та зайнятість населення.

Протягом січня-вересня 2021 року до обласної служби зайнятості за пошуком роботи звернулось 88,1 тис. осіб (99,1% до минулорічного показника). З них кількість осіб, які мали статус безробітного, складає 51,7 тис. Набули статусу безробітного протягом звітного періоду – 28,4 тис. осіб (на 2,8 тис. осіб менше минулорічного показника).

Майже 49,0 тис. осіб, або кожні дев'ять з десяти зареєстрованих безробітних отримували допомогу по безробіттю, середній розмір її у січні-вересні 2021 року склав 4115,4 грн.

Протягом січня-вересня 2021 року вдалося повернути до продуктивної зайнятості 20,9 тис. громадян, які звернулись за пошуком роботи до обласної служби зайнятості. З них 18,0 тис. – зареєстровані безробітні, 2,9 тис. осіб - працевлаштовані до набуття ними статусу безробітного. Рівень працевлаштування безробітних – 34,7% (середній рівень працевлаштування безробітних по державі – 31,6%).

Загальна кількість вакансій заявлена 6100 роботодавцями склала майже 26,0 тис. одиниць.

В період дії карантинних заходів послуги безробітним та роботодавцям надавались як при особистому відвідуванні, так і в онлайн режимі. Протягом січня-вересня 2021 року зареєструвалося в електронному кабінеті шукача роботи 2302 особи; створено 893 електронних кабінети роботодавця; проведено 356 інформаційних та профконсультаційних вебінарів для понад 3,1 тис. безробітних. В режимі офлайн проведений 2561 тренінг для 19,6 тис. безробітних та 6489 семінарів, майстер-класів, презентацій тощо для 51,4 тис. осіб.

Рівень безробіття населення працездатного віку по області за січень-червень поточного року становить 11,4 % (за методологією МОП), зріс на 0,7 в. п. порівняно з відповідним періодом попереднього року та на 1,1 в. п. більше ніж по Україні.

Розвиток освіти і науки.

За оперативними даними у 2021 році 49,4 тис. дітей здобувають дошкільну освіту у 803 закладах освіти, які забезпечують здобуття дошкільної освіти дітьми відповідного віку.

У 2021 році у закладах дошкільної освіти утворено 319 додаткових місць (м. Вінниця – 230 місць, с. Мервинці – 24 місця (Бабчинецька територіальна громада), с. Вітрівці – 20 місць (Бабчинецька територіальна громада), с. Теофілівка – 25 місць (Джулинська територіальна громада), с. Кузьминці – 20 місць (Кунківська територіальна громада).

У 2021-2022 навчальному році розпочали роботу 669 закладів загальної середньої освіти, з них 78 опорних закладів із 129 філіями, з підвезенням учнів із сусідніх сіл.

В області на базі 317 закладів загальної середньої освіти та 126 закладів дошкільної освіти організовано інклюзивне навчання, яким охоплено 1146 дітей у 911 класах та 306 дітей в 206 дошкільних групах. Особистісно зорієнтований напрям освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти області забезпечують 902 асистенти учителя та 197 асистентів вихователя.

В області функціонують 38 інклюзивно-ресурсних центрів.

Станом на 01 жовтня 2021 року у області функціонує 29 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, в яких навчається 11,8 тис. здобувачів освіти. У 2021 році зараховано 5307 осіб, що на 620 осіб більше ніж у 2020 році, у тому числі за регіональним замовленням зараховано 4903 особи (100,7% до плану).

У 2021 році випущено 4500 кваліфікованих робітників та 83 фахівці, які направлені на підприємства, в установи, організації, із якими укладені угоди. Станом на 01 жовтня 2021 року працевлаштовані 88 відсотків випускників, що на 2 % більше ніж у 2020 році.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 травня 2021 року № 476 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної

середньої освіти «Нова українська школа» у 2021 році» по Вінницькій області загальний обсяг субвенції склав 61,7 млн грн. (закупівля комп'ютерів, засобів навчання та меблів, підвищення кваліфікації вчителів та супервізії).

В рамках реалізації програми «Спроможна школа для кращих результатів» у 2021 році 37 закладів загальної середньої освіти області отримують кошти з державного бюджету у сумі 39,8 млн грн.

У 2021/2022 навчальному році потребують підвозу до місця навчання 20 943 учні, з них фактично забезпечено підвозом 20 506 учнів (97,9 %).

Із загальної кількості шкільними автобусами довозиться 16 508 учнів, що становить 78,8%, найманим (орендованим) транспортом доїжджає 2 666 учнів (12,7%). іншим видом транспорту (рейсовим автобусом, власним транспортом) – 1 332 учні (6,3%)

В області підвіз учнів здійснюється 323 шкільними автобусами, з яких 1 спеціальний шкільний автобус.

У 2021 році на придбання шкільних автобусів на умовах співфінансування для Вінницької області виділено 21,1 млн. грн. Обсяг співфінансування територіальних громад склав 13,8 млн. грн.

Відповідно було придбано 16 шкільних автобусів для 16 територіальних громад.

Розвиток медичної галузі.

Залишок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості на 2021 рік становить - 38,2 млн грн.

Станом на 1 січня 2021 року побудовано та введено в експлуатацію 15 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини.

В 2021 році заплановано побудувати 1 амбулаторію загальної практики сімейної медицини в с. Дашківці Якушинецької територіальної громади на суму 8,01 млн грн, з яких 0,81 млн грн – співфінансування з місцевого бюджету. Наразі, готовність будівельних робіт складає 63%.

Відповідно до Програми проведення реконструкцій та капітальних ремонтів амбулаторій заплановано провести будівельні роботи в 31 амбулаторії. Станом на 1 жовтня 2021 року завершено ремонтні роботи та реконструкцію в 27 амбулаторіях.

В поточному році з 27 амбулаторій в 23-х завершено будівельні роботи та отримано декларації про завершення робіт та введення в експлуатацію. Будівельна готовність решти 4-х амбулаторій - 81% та будуть завершені до кінця року.

Протягом 2020-2021 років освоєно коштів на суму 58,86 млн грн (субвенція з державного бюджету - 51,42 млн грн та з місцевих бюджетів - 7,44 млн грн).

Потреба у забезпеченні медичних працівників амбулаторій службовим автотранспортом становить 167 одиниць на суму 83,5 млн грн. Наразі закуплено 164 одиниці на суму 82,00 млн грн за рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, в т. ч. у 2021 році закуплено 10 одиниць службового автотранспорту на суму 5,0 млн грн.

Проводиться процедура тендерних закупівель по 2-х службових автомобілях.

Для функціонування системи телемедицини у закладах охорони здоров'я заплановано закупити обладнання на суму 52,51 млн грн зокрема з державного бюджету - 47,27 млн грн, з місцевого бюджету - 5,24 млн грн.

Закуплено телемедичне обладнання для всіх амбулаторій, які були включені в наказ та обладнання для функціонування системи телемедицини у закладах охорони здоров'я Вінницької області, шляхом розширення дата-центру на суму 52,32 млн грн (за рахунок державного бюджету - 47,1 млн грн, спів фінансування з місцевих бюджетів 5,22 млн грн).

В рамках впровадження регіонального субпроєкту за рахунок обох джерел фінансування (Світовий банк, обласний бюджет) проведено 580 планових коронарографій хворим 1 черги обласного реєстру хворих із серцево-судинною патологією. У 57,9% хворих виявлена патологія коронарних судин. Із зазначеної кількості обстежених хворих 42,1% пацієнтів з «критичним станом судин» простентовані безкоштовно під час планової коронарографії. На планове оперативне втручання направлено 22% планово обстежених хворих.

Станом на 01 жовтня 2021 року у КНП «Вінницький регіональний клінічний лікувально-діагностичний центр серцево-судинної патології» здійснено всього 1288 коронарографії (в т. ч. 41,8% ургентних). Всього проведено операцій стентувань коронарних судин 724 (в т. ч. 59,7% ургентних).

Спільно із спеціалістами Національного інституту серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова у КНП «Вінницький регіональний клінічний лікувально-діагностичний центр серцево-судинної патології» за 9 місяців 2021 році здійснено 75 операцій на «відкритому серці».

За кошти Світового банку в КНП «Вінницький регіональний клінічний лікувально-діагностичний центр серцево-судинної патології» облаштовано нову операційну - протягом звітного періоду проведено 206 операції.

За 9 місяців 2021 року в КНП «Вінницький регіональний клінічний лікувально-діагностичний центр серцево-судинної патології» проліковано 2801 хворих.

З початку реалізації субпроєкту станом на 01 жовтня 2021 року на співфінансування спрямовано 5265,8 тис. дол. США/ 134556,7 тис. грн, що складає 136,6% від планової суми (3855,2 тис. дол. США), у т. ч. у 2021 році - 258,4 тис. дол. США/ 7072,5 тис. грн.

На підставі рішення 5 сесії 8 скликання Вінницької обласної Ради від 26 лютого 2021 року № 90 «Про внесення змін до Статуту комунального некомерційного підприємства «Вінницький обласний клінічний Центр профілактики та боротьби зі СНІДом Вінницької обласної Ради» змінено назву юридичної особи на Комунальне некомерційне підприємство Вінницької обласної Ради «Клінічний Центр інфекційних хвороб», про що є відповідний запис в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 01 квітня 2021 року.

Станом на 01 жовтня 2021 року на базі закладу розгорнуто 195 ліжок для лікування пацієнтів з СОУЮ-19, в т. ч. 12 ліжок в палаті інтенсивної терапії. За весь період проліковано 1153 пацієнти.

Соціальний захист населення.

В області організовано роботу 63 «фронт»-офісів місцевих громад з надання адміністративних послуг соціального характеру, з яких 6 управлінь соціального захисту населення міст обласного значення працюють як «фронт»-офіс та «бек»-офіс, 63 громади здійснюють прийом документів мешканців із використанням ПК «Соціальна громада».

У 45 територіальних громадах підключені до ПК «Соціальна громада» старостинські округи (371 посадові особи сільської, селищної ради).

Протягом 2021 року облдержадміністрацією з метою підвищення рівня професійної компетентності проведено 21 онлайн-навчання за спеціальною програмою: «Організація надання державних допомог в умовах децентралізації».

За 9 місяців 2021 року видатки на виплату державних адресних допомог Вінницької області склали 1,7 млрд грн (що на 3% більше в порівнянні з аналогічним періодом минулого року). Кількість отримувачів державних адресних допомог, які отримали виплати, становить понад 94,1 тис. осіб.

Станом на 01 жовтня 2021 року у Вінницькій області на обліку перебуває 11321 внутрішньо переміщених особи (8241 сімей). Серед загальної кількості внутрішньо переміщених осіб 2814 - пенсіонера, 608 - осіб з інвалідністю та 2125 дітей.

Щомісячну грошову допомогу для покриття витрат на проживання, в тому числі, на оплату житлово-комунальних послуг, отримали 38767 осіб (24330 сімей) на загальну суму 34,8 млн грн.

Соціальні стипендії окремим категоріям громадян станом на 01 жовтня 2021 року виплачено 1520 студентам на загальну суму 20 млн грн.

Житлову субсидію для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива і скрапленого газу у 2021 році отримали 139,5 тис домогосподарств у грошовій формі на загальну суму 1117,7 млн. грн (з яких: у готівковій формі на суму 1065,4 млн. грн та у безготівковій формі 52,3 млн. грн)

Субсидії на житлово-комунальні послуги призначено 102,7 тис. домогосподарств, сума нарахувань становить 933,6 млн. гривень.

Субсидії на тверде паливо та скраплений газ призначено 36,8 тис. домогосподарствам, сума нарахувань становить 131,8 млн. гривень

Пільги на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива і скрапленого газу надано 231 102 особам в грошовій готівковій формі на загальну суму 210,7 млн грн

Пільги на житлово-комунальні послуги в грошовій безготівковій формі виплачено 386 180 пільговикам на загальну суму 148,9 млн грн.

Станом на 01 жовтня 2021 року за бюджетною програмою КПКВК 2501200 «Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок

Чорнобильської катастрофи» профінансовано 27,8 млн грн для 17320 постраждалих осіб.

В області станом на 01 жовтня 2021 року проживає 41786 ветеранів війни (3896 осіб з інвалідністю внаслідок війни; 23663 учасника бойових дій; 8080 учасників війни, 6147 члени сімей загиблих та померлих ветеранів війни). 41335 особам здійснено виплату щорічної разової грошової допомоги до Дня Перемоги на загальну суму 60118,4 тис. грн.

В області проживає 110 тисяч осіб, яким встановлено групу інвалідності. Станом на 01 жовтня 2021 року санаторно-курортні послуги отримало 145 осіб на суму майже 1,8 млн грн.

В області станом на 01 жовтня 2021 року з числа ветеранів війни, які перебували в зоні АТО/ООС, отримали статус учасника бойових дій 18818 осіб; особи з інвалідністю внаслідок війни – 806 осіб; учасників війни - 35 осіб; постраждалих осіб під час участі у масових акціях громадського протесту – 37 осіб, членів сімей загиблих осіб під час участі у масових акціях громадського протесту - 5 осіб.

З обласного бюджету у 2021 році надано одноразову матеріальну допомогу 9 сім'ям загиблих (померлих) учасників АТО/ООС на загальну суму 540 тис. грн та 5 особам, які отримали поранення (травму, контузію або каліцтво) під час проведення антитерористичної операції в східних областях України на загальну суму 100 тис. грн.

У 2021 році 7 сім'ям матеріальну допомогу надано на здійснення почесної церемонії поховання загиблих (померлих) учасників антитерористичної операції/операції об'єднаних сил на загальну суму 397,3 тис. грн.

Забезпечення земельними ділянками військовослужбовців, які беруть участь у АТО/ООС.

Станом на 01 липня 2021 року до Головного управління Держгеокадастру у Вінницькій області (далі – Головне управління) звернулося 29090 учасників антитерористичної операції з клопотаннями про отримання земельних ділянок. З них, 21617 громадян вже отримали накази про надання дозволів на розробку проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок на загальну орієнтовну площу 31422,2701 га, в тому числі:

- 3706 (учасників антитерористичної операції) для ведення індивідуального садівництва, загальною площею 367,6473 га;
- 17911 (учасників антитерористичної операції) для ведення особистого селянського господарства, загальною площею 31054,6228 га;
- 15716 учасникам антитерористичної операції Головним управлінням, підготовлено та видано накази про затвердження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок та передачу їх у власність на загальну площу 23281,5790 га на території області для вищезазначених потреб.

Головним управлінням видано накази про надання дозволів на розроблення документації із землеустрою щодо відведення земельних ділянок у власність 317 членам родин загиблих під час військових дій на загальну орієнтовну площу 344,2418 га. Затверджено документації із

землеустрою та передано у власність земельні ділянки 155 вищезазначеним громадянам загальною площею 217,1375 га на території області.

Захист прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

На обліку дітей, які залишилися без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (далі – первинний облік) служб у справах дітей області перебуває 2245 дітей.

На території області функціонує 63 дитячих будинків сімейного типу, в яких 406 вихованців, 126 прийомних сім'ї, в яких виховується 240 прийомних дітей, проживає 1155 сімей опікунів/піклувальників, в яких виховується 1584 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

Протягом звітнього періоду до прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу влаштовано 14 дітей із 6 родинних груп, під опіку піклування громадян — 62 дитини із 44 родинних груп. 5 дітей усиновлено громадянами України.

Станом на 1 жовтня на обліках усиновлених дітей, нагляд за умовами проживання та виховання яких здійснюють служби у справах дітей області, перебуває 722 дитини.

Станом на 1 жовтня 2021 року за оперативною інформацією районних державних адміністрацій та територіальних громад області, із загальної кількості дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку служб у справах дітей, мають житло на праві власності 9,2%, на праві користування — 72,6%, не забезпечені житлом — 18,2%.

Протягом 9 місяців 2021 року в обласних центрах соціально-психологічної реабілітації дітей перебувало 113 дітей.

Підтримка сім'ї, запобігання та протидії домашньому насильству, попередження торгівлі людьми, забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.

В області проживає 14125 багатодітних сімей, в яких виховується 48064 дітей.

Указом Президента України «Про присвоєння почесного звання «Мати-героїня» № 188/2021 від 07 травня 2021 року почесне звання «Мати-героїня» присвоєно 48 жінкам, які проживають у Вінницькій області.

Станом на 01 жовтня 2021 року за рахунок державної субвенції 2020 року придбано житло для 57 дітей в обсязі 22,9 млн грн, також придбано дитячий будинок сімейного типу для Літинської територіальної громади в обсязі 3,2 млн грн.

Розроблено проектно-кошторисну документацію на капітальний ремонт/реконструкцію житла для дитячого будинку сімейного типу у м.Ямпіль на суму 77,2 тис. грн. Скориговано проектно-кошторисну документацію для будівництва дитячого будинку сімейного типу у смт Сутиски на суму 25,9 тис. грн. Завершується будівництво дитячого будинку сімейного типу у смт Сутиски (сума коштів 4,1 млн грн) та частково

побудовано два малих будинки сімейного типу на території Стрижавського дитячого будинку – інтернату (сума коштів 5,4 млн грн).

У 2021 році обсяг субвенції з державного бюджету для забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа для Вінницької області склав 35,6 млн грн.

Реалізація програм доступного житла в області.

На реалізацію Комплексної регіональної програми пільгового довготермінового кредитування громадян, які потребують поліпшення житлових умов у Вінницькій області на 2018-2022 роки, в обласному бюджеті на 2021 рік передбачено 576,45 тис. грн. За 9 місяців 2021 року Вінницьким регіональним управлінням Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» видано 1 пільговий кредит на суму 301,9 тис. грн. (обласний бюджет спецфонд).

В рамках реалізації Регіональної цільової Програми будівництва (придбання) доступного житла у Вінницькій області на 2010–2017 роки, продовженої на 2021 рік, за 9 місяців 2021 року укладено 40 договорів (в тому числі 16 - на добудову та реконструкцію житла, 24 – на придбання та будівництво житла), залучені кошти із бюджетів всіх рівнів 8,2 млн грн, в тому числі 2,1 млн грн – державного бюджету, 6,1 млн грн – кошти обласного бюджету.

В рамках реалізації Регіональної комплексної програми інвестування житлового будівництва у Вінницькій області "Власний дім" на 2017-2021 роки протягом 9 місяців 2021 року надано 4 кредити на суму 990,0 тис. грн з обласного бюджету.

Розвиток фізичної культури та спорту.

В регіоні станом на 01 жовтня 2021 року функціонувало 4359 спортивних споруд. В рамках соціального проекту «Активні парки – локації здорової України» здійснено облаштування всіх 16 парків в територіальних громадах області «першої черги». Розпочато і продовжується облаштування активних парків «другої черги» в 24 громадах області.

Продовжуються роботи по реконструкції наступних спортивних споруд в рамках реалізації програми «Велике будівництво»:

- приміщення спортивного комплексу по вул. Академіка Янгеля, 48, у м. Вінниці (на суму 40,6 млн грн у 2021 році);
- приміщення будівлі гімназії під плавальний басейн з криною ванною 25x8,5 по вул. Шолом Алейхема, 1, м. Могилів-Подільський (на суму 12,5 млн грн у 2021 році);
- спортивно-оздоровчий комплекс "Авангард" по вул. Козацькій, 3, у смт Браїлів Жмеринського району (на суму 15,2 млн грн у 2021 році).

Коштом субвенції з державного (в рамках спецпроекту) і місцевого бюджетів здійснюється реконструкція футбольного поля Барської міської дитячо-юнацької спортивної школи «Колос» (на суму 4466,6 тис. грн у 2021 році).

Протягом звітного періоду виплачувались стипендії 50-ти провідним спортсменам області на суму 1494,0 тис. грн. (за 9 місяців 2021 року) та 15-ти ветеранам спорту на суму 167,7 тис. грн (за 9 місяців 2021 року).

Розвиток культурної сфери.

За 9 місяців 2021 року в 109 закладах культури області проведено 15 капітальних та 94 поточних ремонтних робіт на загальну суму 10,9 млн грн. Здійснено поточний ремонт внутрішніх приміщень Вінницького обласного українського академічного муздрамтеатру ім. М.К. Садовського (156,0 тис. грн) та продовжуються будівельні роботи з реконструкції елементів благоустрою території пам'ятки містобудування та архітектури державного значення «Палац», 1757 рік в м. Тульчині (на суму 15,0 млн грн у 2021 році). Проводились організаційні заходи щодо узгодження плану реконструкції приміщень під універсальну концертну залу по вул. Театральна, 15 в м. Вінниці.

Станом на 01 жовтня 2021 року 876 закладів культури області (42%) забезпечені фіксованим широкопуговим доступом до Інтернету із швидкістю не менше 100 Мбіт/с. У 632 (31%) закладах створено WiFi-мережу для забезпечення відкритого безкоштовного доступу відвідувачів до Інтернету.

В рамках імплементації Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини у 2021 році продовжувалась робота музикознавців, етнографів та експертів з питань нематеріальної культурної спадщини над дослідженням і формуванням досье на елемент НКС «Традиції виконання пісні «Щедрик на Вінниччині» та просування його до Обласного і Національного переліків, Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства, який ведеться ЮНЕСКО.

З метою вивчення питання життєдіяльності елементу нематеріальної культурної спадщини «Традиція орнаментального розпису бубнівської кераміки», занесеного до Національного переліку, здійснено його інвентаризацію за участі представника ЮНЕСКО в Україні.

Започатковано нові проекти, зокрема: «Щедрик – мелодія Вінниччини» (м. Тульчин), «Малина Фест» (Северинівська ТГ), «Музика понад часом» (м. Хмільник), «Покоління незалежних» (м. Вінниця).

У рамках відзначення 30-ої річниці незалежності України презентовано плеяду культурно-мистецьких заходів «Ти у мене єдина», в яких взяли участь майже 2 тис. творчих колективів, 120 окремих виконавців, понад 500 майстрів народного мистецтва. Під час заходів встановлено два рекорди України в категорії «Масові заходи, мистецтво» з одночасного виконання пісні «Щедрик» М. Леонтовича за участю 64 хороших колективів (3512 учасників) та випікання найдовшого пирога з малини (18 метрів).

За 9 місяців поточного року за оперативними даними до основного фонду музеїв надійшло понад 300,3 тис. одиниць збереження, що на 250 од. більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Створено 485 виставок, проведено понад 3,6 тис. екскурсій, які відвідали 136 тис. осіб.

За 9 місяців поточного року представлено 242 вистави та 102 концерти, які відвідали понад 91,2 тис. осіб. Через карантинні обмеження загальна кількість коштів від реалізації квитків в театральних-видовищних закладах склала 2597,0 тис. грн, що на 30% менше ніж до карантинного періоду.

Станом на 01 жовтня 2021 року контингент учнів мистецьких шкіл складає майже 12 тис. учнів, що становить 7% охоплення дітей початковою мистецькою освітою від загальної кількості учнів шкільного віку.

Розвиток туристичної галузі.

За 9 місяців 2021 року сума надходжень до місцевих бюджетів від туристичного збору в області становить 1673,9 тис. грн, що майже в 1,8 рази більше аналогічного періоду 2020 року.

Протягом звітної періоду в рамках Програми розвитку туризму у Вінницькій області на 2021-2027 роки в області проведено низку заходів:

- з метою підвищення рівня обізнаності серед дітей та молоді, а також покращення знань щодо туристичних об'єктів Вінниччини та культурної спадщини регіону для дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування проведено 2 екскурсії;

- 3 червня відбулась презентація бренду Вінниччини, в рамках співпраці з Національною туристичною організацією України створено Брендбук, який є одним з головних інструментів маркетингової комунікації та розміщено на сайтах Вінницької облдержадміністрації та Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації.

- з 22-24 серпня 2021 року обласною державною адміністрацією взято участь у всеукраїнському фестивалі-виставці туристичних маршрутів та народних художніх промислів «Мандруй Україною» на базі музею народної архітектури та побуту у с. Пирогово, м. Київ.

- з нагоди 30-річчя Дня незалежності України в рамках фестивалю «Покоління незалежних», проведено низку заходів, що спрямовані на популяризацію туристичної галузі регіону;

- встановлено 43-х туристичних банери на білбордах у територіальних громадах Вінниччини;

- з 26 по 29 серпня з метою збільшення туристичних потоків в регіон, для туроператорів проведено інформаційний тур по туристичним об'єктам області;

- під час участі у XVIII Міжнародному фестивалі імені П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк 5 вересня в селищі Браїлів облдержадміністрацією було популяризовано туристичні цікавинки області та подієвий туризм на Вінниччині;

- в рамках відзначення Всесвітнього Дня туризму 24 вересня відбулися урочисті заходи під час яких було презентовано туристичну марку «Вінниччина – подорож за враженнями!» та виготовлено штемпель із зображенням туристичного бренду, який використовуватиметься на відділенні АТ «Укрпошта» на конвертах, які потуються до відправки;

- в рамках проекту «Подільський зоопарк як центр сімейного дозвілля» введено в експлуатацію казкову хатинку Подільського Діда Мороза;
- взято участь у третьому фестивалі традиційної подільської страви «Диво з горнятка - тиманівська каша»;
- з метою налагодження комунікації та співпраці для розвитку туристичної галузі облдержадміністрацією спільно з туроператорами області були проведені виїзні обстеження;
- під час міжнародної виставки «ТурЕСПО 2021» у м. Львові було проведено презентацію туристичних магнітів Вінниччини. Взято участь у Четвертому форумі Центрів Туристичної Інформації: "Відродження чи нова реальність?".

Крім того, проводиться робота в напрямку:

- розроблення інформаційних вказівників за маршрутами руху туристів;
- створення, розробки та просування туристичного порталу (сайту) – мобільного додатку.

Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя.

Протягом 9 місяців 2021 року рішеннями конкурсної комісії обласного фонду охорони навколишнього природного середовища затверджено 33 природоохоронних заходи для фінансування за рахунок коштів обласного екологічного фонду в поточному році на 57,8 млн грн, в тому числі за напрямами:

- поводження з відходами – 15 проектів на суму 19,3 млн грн;
- заходи, пов'язані з техногенною ситуацією в регіонах (об'єкти водовідведення) – 7 проектів на суму 19,0 млн грн;
- збереження парків, природно-заповідного фонду та диких тварин – 4 проекти на суму 2,8 млн грн.;
- заходи з моніторингу навколишнього середовища – 4 проекти на суму 1,2 млн грн;
- збереження водойм та річок – 2 проекти на суму 13,0 млн грн;
- охорона та раціональне використання земель – 1 проект на суму 2,5 млн грн.

Станом на 01 жовтня 2021 року, з урахуванням готовності до виконання робіт та економії коштів за результатами проведення тендерних процедур, спрямовано асигнувань обласного бюджету в обсязі 21,9 млн грн, з яких касові видатки становлять 19,5 млн грн, або 89,0 % від профінансованих коштів.

Зокрема, за фінансової підтримки обласного бюджету:

- придбано 3 сміттєвози (Копайгородська, Тиврівська та Хмільницька ТГ);
- придбано спецавтомобіль для потреб Державної екологічної інспекції у Вінницькій області;
- облаштовано лабораторію «Екологічного моніторингу» для Академії безперервної освіти;

- проводяться тендерні процедури закупівлі 7 сміттєвозів та контейнерів для роздільного збору побутових відходів для територіальних громад області;

- виконано частину робіт по будівництву та реконструкції мереж каналізації в м. Вінниці та смт Стрижавка;

- здійснюється очистка р. Південний Буг в м. Вінниці та р. Вільшанка в смт Турбів;

- проводяться роботи з відновлення корінного природного комплексу на території обласного медичного центру реабілітації дітей в м. Вінниці;

- розпочато будівництво гідротехнічних споруд в смт Тростянець.

Продовжено системний підхід до вирішення питань у сфері поводження з ТПВ. В області завершено роботу по розробці проекту Регіонального плану управління відходами, який схвалено розпорядженням Голови облдержадміністрації від 28.12.2020 № 827 та Місцевого плану управління відходами для Південного кластеру. У 146 населених пунктах організовано роздільний збір сміття, завершено будівництво сміттесортувальної лінії в м. Бар.

Збереження ландшафтного та біотичного різноманіття.

В області налічується 432 об'єкти природно-заповідного фонду (43 загальнодержавного значення, з них 1 національний природний парк та 389 місцевого значення, з них 4 регіональних ландшафтних парки), загальною площею 69 064,2 га, що складає 2,61 % від площі області.

У період з 01 січня 2020 року по 1 вересня 2021 року рішеннями сесій Вінницької обласної Ради оголошено та створено 5 нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 103,4 га, ведеться робота з розширення меж національного природного парку «Кармелюкове Поділля».

Відповідно до статті 50 Закону України «Про землеустрій» технічна документація з організації та встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду потребує фінансування для розроблення проекту землеустрою, що передбачено пунктом 1.4, 1.6 Указу Президента України від 23 березня 2021 року №111/2021. Більшість територій об'єктів природно-заповідного фонду оформлені відповідними знаками та інформаційними матеріалами, межі цих територій та об'єктів схематично нанесені на відповідні планово-картографічні матеріали.

З метою недопущення приватизації земельних ділянок з особливо цінними природними комплексами та об'єктами в області проводиться робота з керівниками територіальних органів влади та органів місцевого самоврядування щодо резервування особливо цінних природних комплексів для подальшого створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Збереження та раціональне використання водних ресурсів. Якісна питна вода в кожній громаді.

Для ефективного використання водних об'єктів протягом 9 місяців 2021 року підготовлено 47 проєктів розпоряджень Голови облдержадміністрації. Укладено 12 договорів оренди водних об'єктів, в т. ч. три договори після проведення земельних торгів у формі аукціону з продажу права оренди земельних ділянок разом з водними об'єктами. Підготовлено 30 додаткових угод до договорів оренди водних об'єктів в частині перегляду розміру орендної плати за водні об'єкти.

Надійшло до обласного бюджету коштів від орендної плати за водні об'єкти (їх частини) у розмірі 1661,2 тис. грн.

У 2021 році реалізуються проєкти, які направлені на попередження забруднення водоносних горизонтів, а саме реконструкція каналізаційних мереж. З метою збереження природних екосистем проводиться робота з відновлення гідрологічних режимів водних об'єктів, збереження об'єктів природно-заповідного фонду.

Зокрема, виконано частину робіт по очистці річки Південний Буг в межах м. Вінниці на суму 16 613,1 тис. грн, з них обласного екологічного фонду – 6 438,3 тис. грн, місцевого бюджету – 10 174,8 тис. грн.

Проведено роботи на спорудах водовідведення, а саме:

проведено оплату частини робіт із реконструкції каналізаційного колектору та дюкерного переходу напірного каналізаційного колектору через р. Південний Буг на суму 3 585,4 тис. грн. з обласного екологічного Фонду;

будівництво мережі каналізації на території мікрорайону «Старе місто» в м. Вінниці – на суму 1 108,5 тис. грн, з них обласного екологічного Фонду – 108,5 тис. грн, місцевого бюджету – 1 000,0 тис. грн;

будівництво системи каналізації смт Стрижавка – на суму 3 488,7 тис. грн, з них обласного екологічного Фонду – 3 106,5 тис. грн та кошти місцевого бюджету – 682,2 тис. грн.

Розбудова громадянського суспільства.

Станом на 01 жовтня 2021 року за рахунок коштів обласного бюджету здійснено фінансову підтримку 16 обласним громадським організаціям осіб з інвалідністю та ветеранів на загальну суму 616,56 тис. гривень для забезпечення їх статутної діяльності відповідно до рішення 2 сесії Вінницької обласної ради 6 скликання від 28 грудня 2010 року №41.

В межах виконання Обласної цільової соціальної програми «Молодь Вінниччини» на 2021 – 2025 роки, Обласної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2021 – 2025 роки, Обласної комплексної цільової програми підтримки учасників антитерористичної операції, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) учасників антитерористичної операції оголошено конкурс з визначення проєктів, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надаватиметься фінансова підтримка у 2021 та 2022 роках. Для участі у конкурсі надійшло 10 пропозицій, реалізація яких запланована на 2021 рік від

7 громадських організацій, а також 25 пропозицій, що надійшли від 11 громадських організацій, реалізація яких запланована на 2022 рік.

Відповідно до Регіональної програми сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Вінницькій області на 2019-2021 роки у лютому 2021 року проведено конкурс з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, переможцями якого стали 17 проектів, які протягом року отримують співфінансування коштом обласного бюджету на загальну суму 1 млн грн.

З метою забезпечення виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19» більшість заходів у рамках реалізації проектів перенесено у медійну сферу.

Забезпечено проведення громадських експертиз діяльності обласної державної адміністрації, а також відповідно до Орієнтовного плану проведення консультацій з громадськістю у 2021 році з різних питань соціально-економічного та гуманітарного розвитку області.

До 30-ї річниці незалежності України у холі обласної державної адміністрації презентовано історичну виставку Українського інституту національної пам'яті та видавництва «Родовід» «Символ твоєї свободи. 100 років Державного герба України», що детально розповідає про еволюцію державного символу від часів Київської Русі до сьогодення.

На Вінниччині до 100-річчя Української національно-визвольної революції та 30-річчя відновлення Державної Незалежності України презентовано ювілейне видання «Вінниця – столиця Української Народної Республіки у роки національно-визвольних змагань 1918–1919–1920 років».

У рамках відзначення на Вінниччині 30-ї річниці незалежності України на Майдані Незалежності м. Вінниця розгорнуто історичну виставку Українського інституту національної пам'яті «Проти Голіафа» та виставки комунального підприємства «Центр історії Вінниці» – «Вінниця. Україна. Незалежність» та «Незламне військо». Забезпечено проведення ряду інших заходів.

Такі заходи повною мірою сприяють зміцненню національної єдності, консолідації українського суспільства, а також національно-патріотичному вихованню дітей та молоді Вінниччини.

Розвиток і самореалізація української молоді, формування патріота і громадянина.

Протягом 9 місяців 2021 року облдержадміністрацією реалізовано проекти та заходи для молоді в рамках виконання Обласної цільової соціальної програми «Молодь Вінниччини» на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням 4 сесії обласної Ради 8 скликання від 29 січня 2021 року № 31.

З метою активної участі молоді та представників молодіжних організацій у житті суспільства з 27 червня по 01 липня поточного року проведено Обласний молодіжний форум «Вінниччина молодіжна – ініціою та дією».

В травні створено Молодіжний Конгрес Вінниччини.

Проведено Обласний фестиваль здорового способу життя «Будь молодим – живи активно».

21 липня відбувся обмін досвідом членів Молодіжного Конгресу Вінниччини з Угринівською молодіжною радою Івано-Франківської області.

Забезпечено роботу консультативно-дорадчого органу при голові облдержадміністрації «Студентська рада Вінниччини», яка об'єднує 54 особи з числа студентської/учнівської молоді закладів освіти.

Для фінансування проектів та заходів Обласної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2021-2025 роки, затвердженої рішенням 4 сесії обласної Ради 8 скликання від 29 січня 2021 року № 29, на 2021 рік виділено 792,00 тис. грн.

Відповідно до Обласної цільової соціальної програми підтримки молодіжного технічного скаутського руху IT-SCOUTS на 2021-2025 роки розпочато підготовку до Обласного етапу міжнародного змагання з кіберспорту (DOTA, FORTNITE, Counter-Strike, StarCraft, та інші). У квітні 2021 року організовано та проведено семінари для навчання базовим навичкам користування ПК та електронними сервісами держави. З метою популяризації програмування, як виду інтелектуального спорту серед молоді Вінниччини проведено курси (занять) для молоді з основ кіберспорту.

За 9 місяців 2021 року КЗ «Вінницький обласний молодіжний центр «Квадрат» проведено 250 заходів, якими охоплено 2302 учасників. Студією звукозапису проведено 480 записів.

Створення і розвиток геоінформаційної системи управління та містобудівного кадастру Вінницької області.

Облдержадміністрація на регіональному рівні координує систему спостережень стану об'єктів містобудування, які проводяться відповідно до вимог містобудівної документації. Здійснює моніторинг містобудівної документації шляхом прив'язки матеріалів оновленої містобудівної документації, в тому числі історико - архітектурних опорних планів та топографо-геодезичної основи.

Станом на 01 жовтня поточного року внесено в базу 93 об'єкти містобудування, які будуть в подальшому враховані при оновленні Схеми планування території Вінницької області та для врахування при розробленні Схеми планування території України.

У зв'язку з поширенням COVID-19 архітектурно-містобудівні ради при Управлінні проводиться в онлайн-режимі. Для забезпечення доступу членів ради до матеріалів містобудівної документації, що розглядаються, а також для проведення захисту розробником, усі кресленики прив'язуються через ГІС містобудівного кадастру області та публікуються на окремому порталі для подальшого розгляду (прив'язано 14 проектів містобудівної документації).

Систематично здійснюється конвертація та прив'язка до геоінформаційної системи містобудівного кадастру електронних версій містобудівної документації для її подальшої публікації на Геопорталі.

З метою інформаційного забезпечення управління розвитком регіону в єдиному інформаційному просторі, розроблено нову Комплексну програму створення та розвитку геоінформаційної системи управління та містобудівного кадастру області на 2021 - 2025 роки, затвердження якої на сесії Вінницької обласної Ради заплановано на IV квартал 2021 року.

II. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НА 2022 РІК

Програмою окреслені пріоритетні цілі, основні завдання та заходи економічного, соціального та культурного розвитку регіону на короткостроковий період з урахуванням сучасних реформ децентралізації, які спрямовані на реалізацію пріоритетних напрямків (завдань) визначених Стратегією збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року задля підвищення соціальних стандартів життя населення, відновлення стабільного розвитку області шляхом:

- подолання наслідків негативного впливу пандемії COVID-19 на розвиток економіки області, у тому числі, надання пріоритетного значення розвитку сектору охорони здоров'я з метою збереження людського капіталу;
- сталого розвитку самодостатніх та спроможних громад на основі впровадження секторальних реформ, міжмуніципального співробітництва; сприяння формуванню ефективної системи органів місцевого самоврядування та планування розвитку громад в сучасних умовах;
- розвитку промислового потенціалу області на базі інноваційних технологій, збільшення виробництва високотехнологічних конкурентоспроможних видів продукції, раціонального та продуктивного використання природних енергетичних ресурсів регіону;
- підвищення продуктивності сільського господарства та рівня насиченості ринку продуктами харчування за рахунок модернізації та оновлення виробничих потужностей, впровадження сучасних форм кооперації, розвитку органічного виробництва;
- формування інвестиційного іміджу регіону, створення та подальший розвиток індустріальних парків;
- сприяння реалізації на території області довгострокових інвестиційних проєктів;
- супровід потенційних інвесторів на всіх стадіях реалізації інвестиційних проєктів, в тому числі в режимі «інвестиційної няні»;
- створення сприятливого бізнес-клімату в регіоні, підтримка підприємницьких ініціатив та соціального підприємництва, орієнтації молоді на підприємницьку діяльність та започаткування власного бізнесу;
- продовження курсу відновлення будівельної активності, реконструкція та спорудження об'єктів соціальної сфери, реалізація державних та регіональних житлових програм, введення в експлуатацію об'єктів незавершеного будівництва;
- реалізації державної політики у сфері створення безбар'єрного середовища, продовження роботи з розроблення містобудівної документації регіонального і місцевого рівня, затвердження історико-архітектурних опорних планів історичних місць;
- розвитку якісної, надійної та доступної інфраструктури, забезпечення належного експлуатаційного стану автомобільних доріг;

- розбудови існуючої мережі центрів надання адміністративних послуг, наближення послуг до пересічних громадян, підвищення їх якості та поліпшення сервісу обслуговування;

- промоції Вінниччини, як привабливого туристичного регіону, на внутрішньому та міжнародному туристичних ринках. Розвиток історико-культурного, творчого та пізнавального потенціалу області. Збереження та популяризація об'єктів культурної спадщини, національних звичаїв і традицій, духовних надбань регіону;

- покращення стану здоров'я і благополуччя населення за рахунок реформування та модернізації системи охорони здоров'я, подальшого розвитку екстреної медичної допомоги;

- забезпечення якісної та доступної освіти, створення сучасних умов навчання, включаючи інклюзивне, поширення знань та навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності;

- подолання бідності шляхом збільшення реальних доходів населення, гарантування високого рівня соціального захисту та підтримки, підвищення життєстійкості соціально вразливих верств населення;

- забезпечення гендерної рівності в суспільстві, запобігання проявам домашнього насильства, підтримка та забезпечення сприятливих умов для повноцінного функціонування інституту сім'ї, зростання дітей, їх оздоровлення та відпочинку, популяризація сімейних цінностей;

- підвищення рівня зайнятості населення шляхом участі суб'єктів господарювання регіону у реалізації інвестиційних та інфраструктурних проєктів, які дозволять створити нові робочі місця з належними умовами праці; створення умов для самореалізації потенціалу економічно-активного населення;

- зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягів їх переробки в рамках розробленого Регіонального Плану поводження з ТПВ, формування в суспільстві екологічної культури.

III. ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ

Виконання визначених у Програмі економічного і соціального розвитку області на 2022 рік цілей шляхом реалізації пріоритетів, стане вагомим підґрунтям для економічного зростання, збільшення реальних доходів населення, забезпечення соціальних гарантій та сприятиме досягненню головної мети Програми.

Ціль 1: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗЯХ ОБОРОННОЇ РОБОТИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ, ПРАВОПОРЯДКУ, ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН.

Пріоритет 1. Забезпечення реалізації повноважень, передбачених законодавством в галузі оборонної роботи.

Шляхи досягнення:

- забезпечення виконання заходів Комплексної оборонно-правоохоронної програми Вінницької області на 2021-2025 роки з метою підвищення ефективності оборонної роботи;
- участь місцевих органів державної влади і місцевого самоврядування, суб'єктів територіальної оборони у проведенні навчань, тренувань, занять з територіальної оборони;
- забезпечення готовності у межах відповідальності органів державної влади та місцевого самоврядування, штабів зони та районів територіальної оборони до ведення територіальної оборони у визначені терміни для захисту національних інтересів держави на території області;
- організація та участь місцевих органів державної влади і місцевого самоврядування у виконанні визначених розпорядженням Кабінету Міністрів України заходів з підготовки держави до оборони;
- контроль виконання заходів з охорони та оборони важливих об'єктів регіонального та місцевого значення в умовах надзвичайного стану або особливого періоду для гарантування безпеки життєдіяльності населення, недопущення проявів тероризму на визначених об'єктах;
- забезпечення, в межах повноважень, виконання Указу Президента України щодо проведення чергових призовів громадян України на строкову військову службу та організації роботи обласної призовної комісії для забезпечення призову громадян на строкову військову службу;
- проведення комплексу заходів з метою сприяння реалізації планів Генерального штабу Збройних Сил України щодо обсягів відбору громадян на військову службу за контрактом шляхом популяризації військової служби та посилення її престижу серед населення.

Очікувані результати:

- зміцнення обороноздатності держави, підвищення рівня бойової готовності військових частин та підрозділів правоохоронних органів, що беруть участь в операції об'єднаних сил;

- удосконалення територіальної оборони та оборонної інфраструктури області;
- забезпечення підготовки території держави до оборони;
- зміцнення українсько-молдовського державного кордону;
- виконання планів Генерального штабу Збройних Сил України щодо обсягів відбору громадян на військову службу за контрактом.

Пріоритет 2. Забезпечення законності, правопорядку, прав і свобод громадян.

Шляхи досягнення:

- сприяння проведенню заходів щодо подальшого реформування, зміцнення та підтримки правоохоронних органів, забезпечення належної їх взаємодії з місцевими органами державної влади, зокрема у реалізації проекту Національної поліції України «Поліцейський офіцер громади» та відкриття поліцейських станцій в територіальних громадах;
- протидія незаконному обігу вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових речовин;
- проведення профілактичних заходів з метою запобігання злочинності;
- забезпечення відкритості інформаційної політики, оперативне надання фахових коментарів щодо резонансних подій та висвітленні в ЗМІ інформації про діяльність поліції з метою зміцнення довіри населення;
- покращення оперативності та якості реагування на явища криміногенного характеру, забезпечення контролю за криміногенною ситуацією, не допущення її загострення;
- удосконалення та поширення на території області комплексної інтелектуальної системи відеоспостереження з потужною аналітичною складовою;
- вжиття комплексних превентивних заходів у сфері безпеки дорожнього руху щодо зниження рівня аварійності на автошляхах;
- ліквідація небезпечних організованих груп та злочинних організацій, у т. ч. тих, які діють у сфері торгівлі людьми, суспільної моралі та нелегальної міграції, а також причетних до незаконного обігу наркотиків.

Очікувані результати:

- підвищення рівня суспільної безпеки та правопорядку;
- забезпечення публічної безпеки і порядку, недопущення порушень прав і свобод громадян під час проведення публічних заходів;
- підвищення оперативності реагування підрозділів поліції на повідомлення про правопорушення;
- збільшення відсотку розкриття злочинів, насамперед корисливо-насильницької спрямованості, відновлення порушених прав потерпілих осіб, відшкодування збитків, застосування адміністративного законодавства;

– створення комфортних умов для мешканців прикордонних населених пунктів Вінниччини для перетину українсько-молдовського державного кордону в межах області.

Ціль 2: ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ ОБЛАСТІ ВІД НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Пріоритет 1. Підвищення спроможності регіону попереджувати, реагувати та ліквідувати наслідки надзвичайних ситуацій.

Шляхи досягнення:

- організація та проведення:
  - командно-штабних навчань з органами управління та силами цивільного захисту районних та ланок територіальних громад територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту;
  - штабні тренування з органами управління територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту щодо дій в умовах паводку, пропуску льодоходу і повені та дій в складних умовах осінньо-зимового періоду;
  - штабних тренувань з органами управління та силами районних (територіальних громад) ланок територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту;
- утримання в постійній готовності внутрішньообласної системи централізованого оповіщення;
- будівництво першої ланки місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення Калинівської територіальної громади та окремих населених пунктів Хмельницького та Вінницького районів, що попадають у зону ураження наразі виникнення надзвичайної ситуації на 48-му арсеналі Збройних Сил України;
- запровадження комплексу організаційних, інженерних та матеріально-технічних заходів з метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, мінімізації їх наслідків та організації життєзабезпечення постраждалих, підвищення ефективності реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру;
- зосередження зусиль, адаптація форм і методів наглядових органів Державної служби України з надзвичайних ситуацій до сучасних умов функціонування об'єктів і населених пунктів;
- постійне оновлення основної і спеціальної пожежної техніки і обладнання в підрозділах державної, відомчої, місцевої та добровільної пожежної охорони;
- повне забезпечення особового складу оперативних підрозділів області якісним захисним одягом та засобами захисту органів дихання.

Очікувані результати:

- забезпечення належного рівня протипожежного захисту реального сектору економіки та об'єктів соціальної сфери;
- підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- забезпечення безпечних умов життєдіяльності населення, захист його і територій області у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

**Ціль 3: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.
ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ЕКОНОМІКИ ОБЛАСТІ**

Пріоритет 1. Збалансований розвиток промислового комплексу.

Шляхи досягнення:

- підтримка інтересів вітчизняного товаровиробника, стимулювання модернізації основних фондів та впровадження передових технологій виробництва для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- стимулювання розвитку імпортозаміщення і реалізація внутрішнього потенціалу у виробництві промислової продукції для заповнення потенційних ніш на внутрішньому і зовнішньому ринках;
- сприяння розбудові в області інноваційної інфраструктури (технопарків, бізнес-інкубаторів, науково-технологічних центрів тощо), яка відповідає сучасним ринковим вимогам та дає можливість налагодити завершений цикл інноваційної діяльності – від створення інновацій до впровадження їх у виробництво;
- стимулювання створення та ефективного функціонування індустриальних парків, залучення вітчизняних і іноземних інвестицій;
- підвищення енергоефективності промислових виробництв, екологічної та промислової безпеки, посилення цифрової складової у виробничо-збутових ланцюгах промислової продукції;
- підтримка діяльності кластеру автоматизації та приладобудування на території Вінницької області;
- супровід інвестиційних проєктів, які впроваджуються в промисловості, що забезпечать значний поштовх розвитку виробничої сфери, зокрема:
  - будівництво нового заводу з виробництва продукції для зимових видів спорту (лижі, лижні черевики та лижні кріплення) на території індустриального парку, 300 робочих місць;
  - будівництво виробничо-складського комплексу з адміністративно-побутовими приміщеннями (ТМ «Равлик Боб»), 350 робочих місць;
  - будівництво II черги заводу ТОВ «Грін Кул», 200-300 робочих місць;
  - будівництво заводу з переробки волоських горіхів ТОВ «Український волоський горіх» с. Лядова Яришівської сільської ТГ, 100 робочих місць;

- поновлення роботи Немирівського, Бершадського та Овечацького спиртзаводів, які було продано на приватизаційних аукціонах.

Очікувані результати:

- збільшення обсягів промислового виробництва на 2,0%;
- модернізація промислового виробництва, зменшення його енергоємності;
- підвищення конкурентоспроможності продукції підприємств області;
- створення понад 800 нових робочих місць.

Пріоритет 2. Досягнення збалансованого розвитку агропромислового виробництва, підтримка розвитку малого аграрного підприємництва, органічного виробництва та сільськогосподарського дорадництва.

Шляхи досягнення:

- сприяння інноваційно-інвестиційному, енергоощадному розвитку агропромислового виробництва, створенню нових та модернізації існуючих потужностей з виробництва, переробки, зберігання сільськогосподарської продукції;
- здійснення заходів щодо підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки, в тому числі створення умов для розвитку сільськогосподарського дорадництва та популяризації його діяльності;
- створення умов для впровадження заходів з охорони та використання земель, підвищення родючості ґрунтів;
- стимулювання діяльності особистих селянських, фермерських господарств, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та інших суб'єктів господарювання на селі шляхом надання пільгових кредитів через Комунальну організацію «Обласний фонд сприяння інвестиціям та будівництву», часткового відшкодування витрат за закуплені установку індивідуального доїння або (та) холодильну установку для зберігання і охолодження молока, надання дотації сімейним фермерським господарствам за приріст поголів'я корів молочного напрямку продуктивності;
- стимулювання діяльності виробників органічної сільськогосподарської продукції шляхом відшкодування витрат пов'язаних із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції та видачею сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції;
- сприяння розвитку регіональної та транскордонної співпраці у сфері реалізації спільних проектів досягнення збалансованого розвитку агропромислового виробництва, включаючи часткове співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги, спрямованих на розвиток аграрного виробництва та сільських територій;
- підтримка діяльності агрокластеру «Агровін» на території Вінницької області.

Очікувані результати:

- збільшення валової продукції сільського господарства по всіх категоріях господарств на 0,4%;
- зростання частки продукції, виробленої малими виробниками, в валовій продукції АПК;
- розширення та модернізація потужностей з виробництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції;
- збільшення кількості суб'єктів господарювання у сфері виробництва органічних продуктів харчування та зростання обсягів їх виробництва;
- покращення стану родючості ґрунтів, зменшення площ сильно- та середньокислих ґрунтів земель державної форми власності;
- розвиток малого аграрного підприємництва в сільській місцевості.

Пріоритет 3. Впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій в системі життєзабезпечення населених пунктів.

Шляхи досягнення:

- продовження роботи із переведення котелень бюджетних установ та підприємств теплокомуненерго області на альтернативні види палива;
- реалізація комплексних проєктів з енергозбереження та запобігання витрат фінансових ресурсів на часткові та малоефективні заходи;
- реалізація проєктів з енергозбереження шляхом укладання енергосервісних договорів;
- створення та впровадження пілотних проєктів біоенергетичних кооперативів;
- стимулювання населення та ОСББ до впровадження енергоефективності у житловому секторі, в тому числі шляхом здешевлення кредитних ресурсів;
- підвищення культури енергоспоживання населенням через засоби масової інформації та проведення інформаційно-роз'яснювальних кампаній;
- модернізація підприємств теплокомуненерго, централізованого водопостачання та водовідведення області шляхом застосування енергоефективного обладнання та матеріалів, а також впровадження автоматизованих систем контролю і обліку енергоресурсів.

Очікувані результати:

- підвищення ефективності споживання енергоресурсів та зменшення показників питомих витрат енергії на одиницю площі;
- економія коштів при оплаті спожитих паливно-енергетичних ресурсів бюджетними та комунальними установами області;
- збільшення частки потужності котелень, які працюють на альтернативних видах палива до 18% від сумарної потужності 2022 року;
- скорочення споживання природного газу бюджетними установами

області до 5,9 млн м куб або на 15% у 2022 році;

– поетапна термомодернізація житлового фонду, підвищення експлуатаційних властивостей житлових будинків, скорочення споживання паливно-енергетичних ресурсів населенням.

Пріоритет 5. Подальше формування позитивного інвестиційного іміджу області.

Шляхи досягнення:

– максимальне сприяння реалізації на території області довгострокових інвестиційних проєктів;

– професійний супровід інвесторів на всіх стадіях реалізації інвестиційних проєктів, в тому числі в режимі «інвестиційної няні»;

– налагодження співпраці з дипломатичними установами в частині залучення потенційних інвесторів;

– поширення інформації про позитивні досягнення підприємств, історії успіху, кращі практики реалізації проєктів на Вінниччині, а також економічний, інвестиційний та інноваційний потенціал регіону, в тому числі проведення щорічного Міжнародного інвестиційного форуму;

– промоція інвестиційних можливостей області через інвестиційний портал vininvest.gov.ua;

– організація, проведення та участь в форумах, виставках та конференціях як на території області, так і за її межами;

– організація економічної місії підприємців Вінниччини до Турецької Республіки з метою перейняття досвіду у створенні та функціонуванні індустріальних парків, а також залучення інвестицій;

– сприяння підприємцям Вінниччини у налагодженні ділових контактів для подальшого виходу на зовнішні ринки, створення спільних підприємств та реалізацій інвестиційних проєктів;

– надання консультативної підтримки із розробки «дорожніх карт» щодо створення індустріальних парків у громадах області;

– співпраця з установою «Агенція регіонального розвитку Вінницької області», зокрема у частині підвищення інвестиційної привабливості регіону, залучення інвестиційних ресурсів та інше;

– організація та проведення форуму «Інвестуй у Вінниччину».

Очікувані результати:

– збільшення надходжень інвестицій в економіку області;

– розширенням мережі індустріальних парків по території Вінницької області;

– позиціонування Вінниччини як регіону з сприятливим бізнес-кліматом та потужним інвестиційним потенціалом.

Пріоритет 6. Розвиток сфери торгівлі та послуг.

Шляхи досягнення:

- форматизація торговельних мереж в залежності від соціально-економічних викликів та наслідків пов'язаних з пандемією COVID-19;
- диверсифікація підприємств сфери торгівлі та послуг (запровадження адресної доставки товарів та надання послуг тощо);
- модернізація торгівлі (розвиток on-line торгівлі, діджиталізація рітейлу, обслуговування без кас);
- проведення форумів, зустрічей, тренінгів, конференцій, круглих столів, семінарів та інших заходів, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств області на внутрішніх та зовнішніх ринках (система НАССР- безпека харчових продуктів, ISO тощо);
- сприяння у просуванні продуктів місцевих товаровиробників в національних торговельних мережах супермаркетів на регіональних та міжнародних ринках;
- проведення ярмаркових та виставкових заходів всіх рівнів та максимально можливе використання місцевого виробничого і сільськогосподарського потенціалів для забезпечення потреб населення.

Очікувані результати:

- доступність та покращення якості надання торговельних послуг;
- зростання обороту роздрібної торгівлі до попереднього року (у порівняних цінах) на 5,0%;
- стабілізація цінової ситуації, безперебійне постачання та наявність товарів в мережі;
- наповнення внутрішнього ринку якісними вітчизняними товарами;
- проведення виставково-ярмаркових заходів, що відповідають економічним потребам регіону і його мешканцям;
- збільшення частки продажу товарів вітчизняних виробників в роздрібному товарообороті.

Пріоритет 7. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу.

Шляхи досягнення:

- недопущення прийняття на місцевому рівні економічно необґрунтованого регулювання для господарюючих суб'єктів, перегляд та скасування неефективних регуляторних актів;
- налагодження ефективного конструктивного діалогу між бізнесом та владою;
- розширення доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів;
- розширення діючої інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва;

– створення нових центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП), забезпечення ефективного функціонування діючих ЦНАП, в тому числі проведення навчання адміністраторів, запровадження електронних послуг;

– надання фінансової підтримки з обласного бюджету у вигляді гранту в рамках проведення конкурсу бізнес-планів для підприємців початківців (стартапи);

– запровадження органами місцевого самоврядування механізмів фінансової підтримки для суб'єктів господарювання, які зазнали дії посиленних обмежувальних заходів, пов'язаних з пандемією COVID-19 шляхом звільнення від сплати єдиного податку; виплати для збереження робочих місць та компенсації витрат, понесених за сплату ЄСВ; звільнення від плати за оренду комунального майна;

– організація та проведення освітніх заходів спрямованих на підвищення фахового рівня, знань та навичок необхідних для ведення бізнесу.

Очікувані результати:

- зменшення регуляторного навантаження на бізнес;
- збільшення кількості зайнятих підприємницькою діяльністю, сприяння розвитку підприємництва в сільській місцевості;
- збільшення надходжень до місцевого бюджету від діяльності суб'єктів малого підприємництва на 2%;
- створення ЦНАП у 8 територіальних громадах;
- підвищення освітнього рівня суб'єктів підприємницької діяльності;
- формування інфраструктури підтримки підприємництва в територіальних громадах.

Пріоритет 8. Забезпечення належного функціонування, розвитку та збереження транспортної інфраструктури.

Шляхи досягнення:

– забезпечення відновлення доріг загального користування, вулиць і доріг комунальної власності та удосконалення системи контролю якості робіт;

– забезпечення функціонування пересувних комплексів габаритно-вагового контролю та встановлення комплексів зважування у русі (WIM);

– здійснення перевірок безпеки автомобільних доріг, впровадження ефективних технічних засобів організації дорожнього руху та поліпшення інформаційного забезпечення учасників дорожнього руху;

– оновлення маршрутної мережі з врахуванням нового адміністративного устрою області, потреб населення та пропозицій, що надходять від об'єднаних територіальних громад;

– проведення пасажирообстеження та відповідних конкурсів на право обслуговування автобусних маршрутів загального користування;

- впровадження диспетчеризації всіх пасажирських перевезень громадського транспорту області;
- впровадження системи електронної оплати проїзду «Е-квиток», що дасть змогу спростити та зробити більш прозорою оплату за проїзд в громадському транспорті;
- розробка інформаційної компанії направленої на популяризацію користування послугами легальних перевізників;
- здійснення заходів щодо боротьби з автомобільними перевізниками, які здійснюють перевезення пасажирів поза межами правового поля;
- заборона відкриття нових міжобласних та міжнародних автобусних маршрутів загального користування без погодження з Замовником перевезень на внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування;
- впорядкування діючих міжобласних та міжнародних автобусних маршрутів загального користування, які були відкриті з порушенням законодавства, без погодження Замовником перевезень на внутрішньообласних автобусних маршрутах;
- забезпечення виконання підпункту «г» пункту 3 частини 1 статті 91 Бюджетного кодексу України компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян;
- продовження реалізації проекту «Реконструкція аеродрому в КП «Аеропорт Вінниця»;
- приведення аеропортної інфраструктури та рівня надання послуг у відповідність до міжнародних стандартів;
- формування спроможної мережі доріг до опорних закладів охорони здоров'я.

Очікувані результати:

- відновлення об'єктів дорожньої інфраструктури, а саме:
  - спрямування коштів державного дорожнього фонду у сумі 1315,2 млн грн (орієнтовно) на проведення робіт з ремонту та заходів з експлуатаційного утримання мережі доріг загального користування місцевого значення протяжністю 7520,6 км;
  - виконання ремонтних робіт на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення протяжністю 100 км та штучних спорудах протяжністю 150,0 пог м;
- зниження втрат від дорожньо-транспортних пригод, спричинених незадовільним станом автомобільних доріг;
- зменшення руйнування доріг загального користування, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах області;
- підвищення рівня доступності для користувачів доріг до соціальних, культурних, освітніх і медичних послуг;
- оптимізація маршрутної мережі, забезпечення доступності послуг для незахищених верств населення;
- безпека та комфорт пасажирів в громадському транспорті;

- зменшення «тіньових» перевезень;
- збільшення пропускної спроможності аеропорту;
- збільшення пасажиропотоку та нових робочих місць;
- оновлення до 10% рухомого складу на внутрішньообласних маршрутах загального користування.

Пріоритет 9. Розвиток міжнародного та транскордонного співробітництва.

Шляхи досягнення:

– поглиблення співпраці в рамках діючих угод про співробітництво між обласною державною адміністрацією і регіонами Республік Польща, Молдова, Чеської Республіки, Румунії та напрацювання нових міжнародних контактів, зокрема з регіоном Бургундія-Франш-Конте Французької Республіки;

– оновлення Інтернет ресурсів щодо грантових можливостей та інформаційної підтримки експортерів (випуск щомісячних вісників «Дайджест актуальних грантових програм та конкурсів» та «Export Digest»);

– продовження реалізації проекту децентралізованого співробітництва Вінницької області та міста Вінниці із регіоном Бургундія-Франш-Конте та містом Діжон Французької Республіки;

– організація поїздок економічної місії підприємців Вінниччини до країн світу з метою перейняття досвіду у формуванні активної інвестиційної позиції та налагодження ділових контактів для подальшого виходу на зовнішні ринки;

– залучення підприємців Вінниччини до онлайн-виставок у найбільш перспективних країнах з точки зору експорту;

– проведення тематичних онлайн-заходів для експортерів з підвищення обізнаності щодо актуальних процесів менеджменту в умовах пандемії;

– залучення представників бізнесу до участі у секторальних освітніх програмах і навчаннях, які передбачають міжнародний обмін досвідом, з метою підвищення рівня конкурентоздатності ведення бізнесу;

– організація на території області заходів, пов'язаних із реалізацією проектів і залученням міжнародної технічної допомоги та іноземних інвестицій;

– сприяння будівництву мосту в районі Ямпіль (Ямпільський район, Вінницька область) – Косеуць (Сороцький район, Республіка Молдова).

Очікувані результати:

– активізація міжнародного співробітництва з регіонами-партнерами, обмін досвідом в економічній, соціальній, науковій, туристичній та культурній сферах, реалізація спільних проектів;

– залучення додаткових ресурсів на розвиток громад за рахунок міжнародної технічної допомоги;

- диверсифікація зовнішньої торгівлі, оптимізація логістичних ланцюгів експортно-імпортних операцій;
- нарощення обсягів експорту на 0,7%;
- позиціонування області на міжнародній арені як надійного, стабільного та передбачуваного партнера.

Пріоритет 10. Розбудова потенціалу розвитку територій.

Шляхи досягнення:

- підтримка, стимулювання ініціатив та конкурсів для підвищення спроможності територіальних громад та управлінської ефективності органів місцевого самоврядування;
- сприяння активізації міжмуніципального співробітництва територіальних громад як дієвого інструменту для забезпечення розвитку територій;
- налагодження співпраці органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства для вирішення актуальних питань розвитку громад;
- реалізація Агенцією регіонального розвитку Вінницької області проєкту «Створення інформаційно-аналітичної системи управління регіональним розвитком, як якісної підсистеми в стратегічному плануванні територій Вінницької області» та інших проєктів, які спрямовані на розвиток територій;
- надання організаційно - консультативної допомоги органам місцевого самоврядування з питань реалізації державної політики;
- проведення семінарів, практикумів, тренінгів та надання методичної допомоги територіальним громадам при підготовці проєктів (програм, стратегій) регіонального розвитку;
- продовження роботи щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади;
- проведення моніторингу (оцінки) стану розвитку територіальних громад;
- здійснення заходів для досягнення ефективності у сфері просторового планування та управління ресурсами;
- проведення конкурсу Вінницької обласної Ради «Комфортні громади».

Очікувані результати:

- підвищення соціального добробуту та згуртованості громад;
- розвиток економічного потенціалу громад;
- збільшення надходжень до місцевих бюджетів;
- розвиток трудових ресурсів і людського капіталу;
- раціональне використання ресурсів та територій.

Пріоритет 11. Зайнятість населення та розвиток ринку праці.

Шляхи досягнення:

- удосконалення системи професійного навчання на виробництві, забезпечення розвитку дуальної форми здобуття освіти;
- забезпечення розвитку інклюзивного ринку праці для створення нових і збереження існуючих робочих місць;
- сприяння самозайнятості безробітних шляхом одноразової виплати допомоги по безробіттю для організації ними підприємницької діяльності;
- проведення інформаційних та профконсультаційних вебінарів, організація професійного навчання та перекваліфікації осіб, які мають статус безробітного;
- організація і проведення сторонами соціального діалогу інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо трудових прав та свобод, їх захисту, переваг легальної зайнятості;
- детінізація виплати заробітної плати та зростання рівня доходів населення області;
- упередження та руйнування схем мінімізації податкових зобов'язань та ухилень від оподаткування;
- підготовка та підписання меморандумів про співпрацю між обласною Радою та навчальними закладами і провідними підприємствами Вінниччини.

Очікувані результати:

- підвищення добробуту громадян, зростання середньомісячного розміру заробітної плати робітників, зайнятих у галузях економіки на 12,4%;
- недопущення зростання рівня безробіття;
- збільшення кількості офіційного працевлаштованих осіб та легалізації заробітної плати;
- попередження фактів нелегального використання робочої сили; розвиток соціального діалогу;
- скорочення заборгованості із виплати заробітної плати.

Ціль 4: РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Пріоритет 1. Підвищення якості, конкурентоспроможності та доступності освіти.

Шляхи досягнення:

- продовження впровадження Державних стандартів початкової загальної освіти та базової загальної середньої освіти;
- будівництво та реконструкція приміщень закладів дошкільної освіти;
- формування оптимальної мережі опорних закладів освіти;
- розвиток інклюзивної освіти;

- формування безпечного освітнього середовища в умовах поширення коронавірусної хвороби COVID-19;
- підтримка обдарованої молоді;
- покращення матеріально-технічної бази закладів освіти для підвищення якості освітніх послуг;
- створення належних умов для організації освітнього процесу та забезпечення доступності закладів освіти для дітей з особливими потребами;
- організація підвозу здобувачів освіти і педагогічних працівників до закладів освіти та придбання шкільних автобусів.

Очікувані результати:

- створення сучасного, безпечного, інклюзивного та комфортного освітнього середовища;
- збільшення кількості дітей, охоплених дошкільною освітою;
- розвиток творчого потенціалу обдарованої молоді; формування самодостатніх, творчих та креативних особистостей.

Пріоритет 2. Створення конкурентоспроможного середовища в межах єдиного медичного простору.

Шляхи досягнення:

- реконструкція відділень:
  - комунального некомерційного підприємства «Вінницька обласна дитяча клінічна лікарня Вінницької обласної Ради»;
  - комунального некомерційного підприємства «Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М. І. Пирогова Вінницької обласної Ради»;
- реконструкція:
  - спального корпусу Хмельницької обласної фізіотерапевтичної лікарні по вул. Шолом Алейхема, 8, у м. Хмельнику;
  - будівлі радіологічного відділення Подільського регіонального центру онкології по вул. Хмельницьке шосе, 84, в м. Вінниці;
  - приміщення пульмонологічного відділення по вул. Хмельницьке шосе, 96, у м. Вінниці;
  - приміщення ревматологічного відділення по вул. Хмельницьке шосе, 96, у м. Вінниці;
- капітальний ремонт приміщення четвертого поверху пологового будинку міської лікарні "Центр матері та дитини" по вул. Маяковського, 138 у м. Вінниці;
- застосування засобів телемедичного консультування, застосування сучасних методів неінвазивних та інвазивних методів пренатальної діагностики, удосконалення методів пластичної хірургії хворим з термічною травмою;
- створення умов для оперативної діагностики та лікування, створення нових технологій дезінфекції, проведення високодозової хіміотерапії в стерильних умовах;
- розвиток системи трансплантації;

- закупівля високотехнологічного обладнання для надання медичної допомоги в закладах охорони здоров'я.

Очікувані результати:

- покращення якості та доступності послуг з надання спеціалізованої висококваліфікованої медичної допомоги населенню;
- покращення умов перебування хворих в лікувально-профілактичних закладах області, підвищення рівня комфорту при стаціонарному лікуванні;
- приведення у відповідність до вимог охорони праці медичного персоналу;
- забезпечення надійної та безпечної експлуатації будівлі, підвищення енергоефективності будівлі з метою енергозбереження.

Пріоритет 3. Зниження смертності хворих області від серцево-судинної патології шляхом реалізації субпроєкту Світового банку «Складова розвитку системи охорони здоров'я Вінницької області, яка направлена на покращення медичної допомоги хворим із серцево-судинною патологією».

Шляхи досягнення:

- продовження проведення планових коронарографій хворим першої черги обласного реєстру хворих із серцево-судинною патологією;
- завершення будівництва нової будівлі Вінницького регіонального клінічного лікувально-діагностичного центру серцево-судинної патології.

Очікувані результати:

- зниження смертності та інвалідизації хворих від серцево-судинної патології;
- покращення якості та доступності надання медичної допомоги населенню на всіх рівнях.

Пріоритет 4. Створення якісної системи спеціалізованої інфекційної допомоги пацієнтам області. Продовження розбудови обласного центру інфекційних хвороб.

Шляхи досягнення:

- забезпечення сучасним обладнанням відповідно до оптимізованих табелів оснащення комунальне некомерційне підприємство Вінницької обласної Ради «Клінічний Центр інфекційних хвороб»
- завершення реконструкції, капітального та поточного ремонту системи киснепостачання у комунальному некомерційному підприємстві Вінницької обласної Ради «Клінічний Центр інфекційних хвороб» для забезпечення повного циклу оксигенотерапії для пацієнтів з гострою респіраторною хворобою COVID-19.

Очікувані результати:

- забезпечення населення області якісною медичною допомогою по лікуванню COVID-19 та інших інфекційних хвороб;
- підвищення рівня комфорту при стаціонарному лікуванні.

Пріоритет 5. Соціальний захист населення.

Шляхи досягнення:

- забезпечення соціального захисту працюючих, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності, своєчасного та якісного проведення атестації робочих місць за умовами праці;
- забезпечення під час розробок та укладання колективних договорів на підприємствах, установах та організаціях формування розділу «Охорона праці» відповідно до вимог закону України «Про охорону праці»;
- соціальна підтримка вразливих верств населення шляхом забезпечення виплати державних допомог, надання передбачених державою пільг та компенсацій;
- організація заходів, спрямованих на підвищення рівня професійної компетентності працівників територіальних громад з питань соціального захисту населення та надання адміністративних послуг соціального характеру;
- забезпечення залучення громадян до послуги «Автоматичне призначення пенсії за віком»;
- забезпечення проведення перерахунків пенсій відповідно до підвищення соціальних стандартів для осіб, які втратили працездатність;
- забезпечення визначення оцінки рівня якості наданих пенсійних послуг, шляхом залучення до опитування не менше 85% респондентів.

Очікувані результати:

- створення належних, безпечних умов праці на підприємствах, установах та організаціях;
- соціальна підтримка та реалізація державних гарантій окремих категорій громадян;
- підвищення якості надання мешканцям територіальних громад адміністративних послуг соціального характеру;
- забезпечення обслуговування громадян з пенсійних питань у приміщеннях, які 100% відповідають стандартам обслуговування та обладнані елементами архітектурної доступності або здійснено їх розумне пристосування;
- забезпечення ефективної співпраці з усіма територіальними громадами Вінницької області;
- підвищення якості обслуговування громадян.

Пріоритет 6. Соціальна підтримка учасників АТО/ООС та їх сімей, сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, сімей героїв Небесної Сотні з Вінниччини, а також ветеранів війни.

Шляхи досягнення:

– впровадження нових видів матеріальної підтримки учасників АТО/ООС та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС (організація заходів спрямованих на підвищення конкурентоспроможності учасників бойових дій на ринку праці шляхом відновлення, вдосконалення, набуття нових знань, умінь та навичок, у т. ч. проведення тренінгів з бізнес-планування та ведення власної справи, в тому числі фермерського господарства, кооперативу тощо);

– впровадження та розвиток інноваційних проектів шляхом надання допомоги та підтримки учасникам АТО/ООС, сімей героїв Небесної Сотні, а також ветеранів війни;

– здійснення заходів розвитку сімейного дозвілля, психологічного сімейного розвантаження членів сімей учасників АТО/ООС, загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, а також сімей героїв Небесної Сотні.

Очікувані результати:

– соціальна підтримка та покращення матеріального стану родин учасників АТО/ООС, сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, сімей героїв Небесної Сотні;

– психоемоційне розвантаження, налагодження контакту, згуртування членів родини учасників АТО/ООС, загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, а також сімей героїв Небесної Сотні.

Пріоритет 7. Забезпечення земельними ділянками військово-службовців, які беруть участь у АТО/ООС.

Шляхи досягнення:

– визначення земельних масивів, які можуть бути придатні для передачі у власність для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), для ведення індивідуального садівництва та особистого селянського господарства з метою забезпечення сімей військовослужбовців та працівників правоохоронних органів, які захищають суверенітет і територіальну цілісність держави;

– визначення сільськими, селищними та міськими радами земельних ділянок комунальної власності, які можуть бути надані у власність для будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд зазначеній категорії громадян з подальшим затвердженням їх відповідним рішенням;

– проведення роз'яснювальної роботи щодо процедури набуття права власності на земельні ділянки військово-службовців, які беруть участь у

антитерористичній операції на Сході України.

Очікувані результати:

– забезпечення надання державної підтримки сім'ям військовослужбовців та працівників правоохоронних органів, які захищають суверенітет і територіальну цілісність держави за рахунок забезпечення земельними ділянками:

- для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка);
- для ведення індивідуального садівництва;
- для ведення особистого селянського господарства.

Пріоритет 8. Профілактика соціального сирітства, розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та створення умов виховання дітей, наближених до сімейних.

Шляхи досягнення:

– вжиття комплексних дій і заходів, спрямованих на запобігання та протидію домашньому насильству та насильству за ознакою;

– здійснення методично-практичного супроводу та активізація навчально-методичної роботи для працівників служб у справах дітей і фахівців громад, на яких покладено функції захисту прав дітей;

– проведення практичних навчальних семінарів щодо організації роботи електронного банку даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів в ЄІАС «Діти» із працівниками міських, сільських, селищних рад територіальних громад та підготовка до впровадження ЄІАС «Діти» на місцях;

– розвиток національного усиновлення, як пріоритетної форми сімейного виховання дітей, які залишились без піклування батьків;

– реалізація права на виховання в сімейному оточенні дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, розвиток прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, інших форм, наближених до сімейних;

– здійснення комплексних заходів щодо створення та функціонування сімей патронатних вихователів;

– забезпечення послугами оздоровлення та відпочинку дітей пільгових категорій.

Очікувані результати:

– створення умов для всебічного розвитку і виховання дітей соціально вразливих груп, покращення їх якості життя;

– протидія домашньому насильству та жорсткому поводженню з дітьми;

– формування свідомості усіх верств населення щодо нетерпимого

ставлення до насильства, забезпечення рівних прав жінок та чоловіків;

- недопущення вживання підлітками наркотиків, вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень.

- досягнення не менше 93% влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання з числа тих, що перебувають на первинному обліку служб у справах дітей Вінницької області;

- зменшення кількості сімей, в яких є загроза соціального сирітства.

Пріоритет 9. Забезпечення ефективної роботи у сфері підтримки сім'ї, запобігання та протидії домашньому насильству, попередження торгівлі людьми, забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків.

Шляхи досягнення:

- розширення мережі спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;

- забезпечення ефективної діяльності безоплатної «Лінії довіри» та можливостей отримання допомоги з питань запобігання домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі і ризиком потрапляння в ситуації торгівлі людьми;

- забезпечення підтримки сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або знаходяться у зоні ризику щодо потрапляння в такі ситуації;

- проведення інформаційно-консультаційних заходів з метою роз'яснення ризиків потрапляння в ситуації торгівлі людьми;

- проведення заходів з метою подолання гендерних стереотипів.

Очікувані результати:

- забезпечення в суспільстві підвищення престижу сім'ї;

- підвищення рівня відповідальності батьків за утримання, виховання та розвиток дітей, їх життя та здоров'я;

- зменшення кількості сімей, у яких існує ризик насильства;

- створення дієвих механізмів допомоги та захисту осіб, які постраждали від домашнього насильства, торгівлі людьми;

- врегулювання процесів трудової міграції та гендерної рівності.

Пріоритет 10. Покращення ефективності системи соціального забезпечення, обслуговування та надання соціальних послуг населенню.

Шляхи досягнення:

- забезпечення надання соціальних послуг на рівні територіальних громад;

- впровадження інноваційних соціальних послуг;

- залучення громадських організацій до надання соціальних послуг;

- проведення заходів, спрямованих на здорове старіння та активне довголіття осіб похилого віку та осіб з інвалідністю;
- здійснення заходів, спрямованих на покращення умов проживання клієнтів у обласних комунальних закладах соціального обслуговування.

Очікувані результати:

- збільшення рівня охоплення соціальними послугами мешканців області;
- покращення якості та ефективне надання соціальних послуг і соціального забезпечення особам з інвалідністю та людям похилого віку;
- збільшення надавачів соціальних послуг;
- розширення можливостей мешканців територіальних громад, наближення соціальних послуг та індивідуальний підхід до кожного клієнта (користувача).

Пріоритет 11. Реалізація програм доступного житла в області.

Шляхи досягнення:

- створення сприятливих умов для розвитку будівельної галузі області;
- допомоги у вирішенні житлової проблеми громадянам, потребуючим поліпшення житлових умов;
- сприяння забезпечення житлом медичних працівників, особливо в сільській місцевості;
- надання довгострокових пільгових кредитів шляхом укладання угод на будівництво, добудову та реконструкцію, придбання житла, а також укладання угод на інженерні мережі;
- здійснення контролю за введенням в експлуатацію об'єктів житла;
- формування організаційних засад для здешевлення вартості будівництва і придбання житла громадянами, які потребують поліпшення житлових умов.

Очікувані результати:

- збільшення інвестицій та кредитних коштів вітчизняних і зарубіжних фінансових установ у будівельну галузь;
- збільшення обсягів будівництва житла;
- підвищення рівня забезпечення громадян житлом.

Пріоритет 12. Реалізація заходів з розвитку фізичної культури та спорту.

Шляхи досягнення:

- реалізація заходів пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, капітальними та поточними ремонтами спортивних споруд різних типів в районах і містах області, в тому числі:

- завершення процедури передачі двох цивільних сховищ з державної до комунальної власності для їх реконструкції під стрілецькі тири Обласної дитячо-юнацької спортивної школи стрільби;
- реконструкція елінгів, спортивної зали Вінницької обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з веслування ім. Ю. Рябчинської;
- завершення реконструкції:
  - приміщення спортивного комплексу по вул. Академіка Янгеля, 48, у м. Вінниці;
  - приміщення будівлі гімназії під плавальний басейн з критою ванною 25x8,5 по вул. Шолом Алейхема, 1, м. Могилів-Подільський;
  - спортивно-оздоровчий комплекс “Авангард” по вул. Козацькій, 3, у смт. Браїлів;
  - реконструкція футбольного поля Барської міської дитячо-юнацької спортивної школи «Колос»;
  - створення навчально-методичного центру для тренерського та адміністративного складу дитячо-юнацьких спортивних шкіл;
  - продовження реалізації заходів в рамках соціального проекту «Активні парки – локації здорової України», відповідно до Указу Президента України від 17 грудня 2020 року № 574/2020;
  - укріплення матеріально-технічної бази обласних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, облаштування її необхідним обладнанням та інвентарем;
  - проведення спортивних змагань на відкритому повітрі для популяризації здорового способу життя.

Очікувані результати:

- залучення не менше 19% мешканців області до занять фізичною культурою і спортом, 11% дітей шкільного віку до занять у спортивних секціях дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спортивних клубах усіх громад області;
- забезпечення доступності, якості та різноманітності форм оздоровчих, рекреаційних, реабілітаційних та спортивних послуг для різних соціальних верств населення, особливо осіб з інвалідністю і дітей-сиріт.

Пріоритет 13. Збереження культурної спадщини, сприяння розвитку культури, мистецтв та креативних індустрій. Створення належних умов для збереження та розширення доступу громадян до документів Національного архівного фонду.

Шляхи досягнення:

- внесення 5 елементів нематеріальної культурної спадщини (НКС) до Національного переліку елементів НКС та 10 елементів до Обласного переліку;
- реалізація культурно-мистецьких заходів до 90-річчя утворення Вінниччини в кожному районі області, забезпечення культурного розмаїття і

творчого самовираження мешканців через колективи народної творчості та діяльність центрів культури і дозвілля, сприяння у створенні Центрів культурних послуг у Вінницькій області (ЦКП);

– сприяння відкриттю мистецьких шкіл в новостворених територіальних громадах відповідно до стандарту «Забезпечення потреб громадян в початковій мистецькій освіті», розширення спектру послуг освіти у сфері культури через відкриття нових відділів і класів в мистецьких школах та залучення мешканців усіх вікових категорій до опанування різних видів мистецтв;

– забезпечення закладів культури фіксованим широкосмуговим доступом до Інтернету із швидкістю не менше 100 Мбіт/с та WiFi-мережі для відкритого безкоштовного доступу відвідувачів до Інтернету, особливо в сільській місцевості;

– реалізація нових культурно-мистецьких проєктів і стартапів;

– створення мапи кінолокацій Вінницької області, привабливих для кінозйомок; сприяння суб'єктам кінематографії у створенні кінематографічної продукції та аудіовізуальних творів, розбудові мережі кінопрокату в територіальних громадах області;

– співпраця з громадянським суспільством, реалізація культурно-мистецьких проєктів з громадськими організаціями Вінниччини, що працюють у сфері культури;

– забезпечення реставраційних та протиаварійних робіт на пам'ятках культурної спадщини та архітектури:

• ремонт (реставраційний) частини фасаду пам'ятки архітектури місцевого значення (охор. №1-Вн) музично-драматичний театр ім.Садовського, вул. Театральна, 13 м. Вінниця;

• реконструкція приміщень під універсальну концертну залу вул.Театральна, буд 15, м. Вінниця;

– реставрація головного корпусу пам'ятки містобудування та архітектури державного значення «Палац», 1757 р., (охор. №59) вул. Незалежності, 19, м. Тульчин;

– участь у розробці та наповненні електронної бази нерухомих об'єктів культурної спадщини у 2021-2022 роках, яка в подальшому буде трансформована в електронний реєстр нерухомої культурної спадщини України;

– організація ГІС-центру та комунікаційної мережі для постачальників та користувачів інформації про об'єкти культурної спадщини;

– здійснення науково-технічного опрацювання документів райдержадміністрацій, їх структурних підрозділів, територіальних органів ЦОВВ, які ліквідуватимуться – по дату ліквідації, інших – за встановлені роки;

– цифрове копіювання документів Національного архівного фонду України і створення бази даних на ці документи з можливістю віддаленого перегляду користувачами.

Очікувані результати:

- збереження культурної спадщини;
- збільшення контингенту учнів мистецьких шкіл до 15%;
- розширення спектру якісних культурних послуг мешканцям Вінниччини незалежно від місця проживання;
- забезпечення 60% закладів культури фіксованим широкосмуговим доступом до Інтернету із швидкістю не менше 100 Мбіт/с та в 40% закладів WiFi-мережі;
- створення належних умов для зберігання документів Національного архівного фонду, приведення їх фізичного стану у відповідність до вимог нормативних документів.

Пріоритет 14. Розвиток туристичної галузі.

Шляхи досягнення:

- налагодження та удосконалення взаємодії органів влади, територіальних громад та бізнесу в напрямку створення нових туристичних дестинацій, належної інфраструктури, інформаційного забезпечення та маркетингового просування туристичних об'єктів області.
- просування маркетингових інновацій, розробка новітніх моделей позиціонування і рекламування туристичного продукту, створення поліграфічної та відео-рекламно-презентаційної продукції і сувенірів;
- впровадження заходів на підтримку туристичної галузі для мінімізації наслідків пандемії;
- створення, обслуговування, наповнення та просування туристичного веб-порталу з використанням цифрових технологій;
- презентація туристичного потенціалу області на вітчизняних та закордонних спеціалізованих конференціях, форумах, семінарах, виставках та ярмарках;
- розвиток нових видів туризму, туристичних напрямів та маршрутів, зокрема, організація та проведення виїзних обстежень об'єктів туристичної інфраструктури для формування нових туристичних маршрутів;
- підготовка та проведення прес- та інфо- турів;
- сприяння в проведенні ознакування туристичних об'єктів та маршрутів, розміщення туристичних біл-бордів щодо промоції області в регіоні та інших областях України;
- покращення системи туристичної логістики в області за рахунок відкриття в районах та об'єднаних територіальних громадах нових туристичних центрів, довідкових бюро та хабів;
- облаштування інфраструктури Відокремленого підрозділу Подільський зоопарк ВОКСЛП «Віноблагротіс»;
- сприяння у розвитку медичного та оздоровчого туризму, зокрема розвиток курортотолісу «Хмільник».

Очікувані результати:

- підвищення іміджу Вінниччини та інвестиційної привабливості області у лікувально-оздоровчій туристичній сфері на державному і міжнародних рівнях;
- створення нових туристичних продуктів та туристичних маршрутів;
- освоєння нових сегментів туристичного ринку;
- покращення сервісу туристичної галузі;
- збільшення туристичних потоків;
- зростання кількості туристів обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності на 5%;
- збільшення обсягів туристичного збору на 5%;
- створення нових робочих місць у туристично-рекреаційній галузі та суміжних сферах діяльності;
- комфортні умови для розвитку внутрішнього та в'їзного туризму.

Пріоритет 15. Сприяння розвитку вітчизняного книговидання та розповсюдження, популяризації читання.

Шляхи досягнення:

- наповнення інформаційного простору соціально важливою книжковою продукцією та оновлення її асортименту, яка забезпечує об'єктивне висвітлення історичних подій, популяризує історичну, культурну спадщину, традиції українського народу, позитивно впливає на підвищення інтелектуального рівня дітей, молоді, задоволення освітніх, духовних і соціальних потреб громадян;
- видання альбомів експозицій музеїв, робіт митців Вінниччини та творів українських класиків;
- забезпечення поповнення бібліотечних фондів публічних бібліотек та загальноосвітніх навчальних закладів;
- видання творів місцевих авторів та серії книг про міста та села області «Моя Вінниччина» за рахунок коштів обласного бюджету;
- проведення культурно-освітніх тематичних заходів з метою посилення ролі книги у формуванні світогляду громадянина, його національної свідомості, патріотизму, української ментальності, створення належних умов для формування читацької культури;
- популяризація книжкової продукції регіональних видавництв, творів місцевих авторів через участь видавничих організацій в обласних, всеукраїнських книжкових виставках, інших культурно-мистецьких заходах;
- створення звукових книг для представлення їх в мережі Інтернет;
- сприяння розповсюдженню та придбанню нової літератури місцевих авторів та лауреатів всеукраїнських літературних премій ім. М. Коцюбинського та С. Руданського 2022 року бібліотеками області.

Очікувані результати:

- забезпечення населення області українською книгою;
- підвищення інтересу громадян до української історії та краєзнавчої творчості, історії населених пунктів Вінниччини;
- розвиток національної культури, зміцнення духовності та моралі;
- поповнення фондів бібліотек навчальних закладів і закладів культури області суспільно значимими виданнями;
- збільшення чисельності користувачів бібліотек та поширення зацікавленості у читанні серед підростаючого покоління.

Пріоритет 16. Забезпечення міжконфесійної та міжнаціональної злагоди в області.

Шляхи досягнення:

- сприяння спільній діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, релігійних та громадських об'єднань у справі розвитку духовного життя регіону;
- забезпечення повноцінного розвитку динаміки релігійного життя, мирного міжконфесійного співіснування;
- створення сприятливих умов для відродження, розвитку та збереження етнокультурної самобутності національно-культурних спільнот;
- проведення круглих столів, семінарів, наукових конференцій, форумів з питань міжконфесійних взаємовідносин.

Очікувані результати:

- попередження міжетнічної напруженості та конфліктних ситуацій;
- впровадження світового досвіду інтеграційної політики в області.

Ціль 5: ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Пріоритет 1. Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя.

Шляхи досягнення:

- посилення контролю за викидами забруднюючих речовин в атмосферу від стаціонарних та пересувних джерел за рахунок створення пунктів спостереження за станом атмосферного повітря;
- впровадження в територіальних громадах системи безпечного (роздільного) збирання, сортування, утилізації, захоронення твердих побутових відходів;
- консервація деградованих і забруднених земель з наступним їх частковим залісненням;
- створення зелених зон у населених пунктах;
- підвищення рівня екологічної свідомості молоді шляхом залучення школярів та студентів до масових природоохоронних заходів;

- видання спеціалізованої літератури, підтримка інформаційних онлайн проєктів, проведення онлайн семінарів спрямованих на екологічне інформування населення;
- створення та оснащення регіональних еколого-просвітницьких центрів на базі навчальних закладів, неурядових екологічних організацій, об'єктів і територій природно-заповідного фонду, підпорядкованих місцевим органам влади, екологічних літніх таборів, шкільних екологічних гуртків;
- проведення конкурсу Вінницької обласної Ради «Громада кращого довкілля».

Очікувані результати:

- покращення екологічної безпеки та зменшення техногенного навантаження на навколишнє середовище;
- розвиток інфраструктури з переробки побутових відходів;
- збільшення кількості населених пунктів, в яких запроваджено роздільне збирання відходів, що придатні до повторного використання та перероблення;
- зменшення кількості стихійних і неорганізованих сміттєзвалищ, екологічне оздоровлення місць стихійного скупчення сміття;
- підвищення рівня комфортності проживання в населених пунктах;
- зменшення обсягів викидів у атмосферу, в т. ч. парникових газів, зниження рівня забруднення повітря.

Пріоритет 2. Збереження ландшафтного та біотичного різноманіття.

Шляхи досягнення:

- встановлення потенційних територій особливого природоохоронного значення, задля створення об'єктів природно-заповідного фонду на ділянках, що відповідають умовам забезпечення охорони природних комплексів;
- координація робіт з встановлення в природі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення та збереження природних ландшафтів на землях промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та ділянках, що мають історико-культурну цінність;
- збільшення площі лісів з досягненням оптимальної для Вінницької області лісистості;
- створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, залуження та ренатуралізації маргінальних земель;
- збереження водноресурсних систем як унікальних складових природного середовища.

Очікувані результати:

- збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;

- збереження видів тварин, занесених до Червоної книги України, в тому числі популяції зубра європейського;
- збільшення відсотка заповідності території до оптимального показника - 2-2,5%;
- досягнення екологічно доцільного для області показника лісистості 15 % від загальної площі;
- збереження територій у природному чи близькому до природного стану, в т. ч. територій та об'єктів природо-заповідного фонду - як основи розвитку зеленого та екологічного туризму.

Пріоритет 3. Збереження та раціональне використання водних ресурсів. Якісна питна вода в кожній громаді.

Шляхи досягнення:

- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок;
  - відновлення гідрологічного режиму 4 водних об'єктів (розчистка річки Південний Буг по м. Вінниці, м. Хмільнику, в межах смт. Стрижавка, розчистка річки Вільшанка Турбівської селищної ради), берегоукріплення водних об'єктів в межах населеного пунктів;
- будівництво і реконструкція очисних споруд та систем водовідведення:
  - будівництво та реконструкція 4 об'єктів водовідведення (Вінниця, Тростянець, Стрижавка, Зарванці);
  - будівництво (реконструкція, капітальний ремонт) водозабірних споруд (свердловин, каптажів, поверхневих водозаборів, водопровідних очисних споруд) - 6 об'єктів;
  - будівництво (реконструкція, капітальний ремонт) інших гідротехнічних споруд водопостачання та водовідведення (РЧВ, водонапірних веж тощо) - 4 об'єктів протяжністю 17 км;
  - технічне переоснащення застарілого насосного обладнання, приведення його характеристик до фактичного навантаження - 1 об'єкт;
  - впровадження станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання.

Очікувані результати:

- покращення якісного водопостачання та маловодних територій питною водою;
- покращення стану водних ресурсів регіонів, підвищення якості води у джерелах питного водопостачання.

Ціль 6: РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Пріоритет 1. Інформаційне забезпечення державної політики,

підвищення ролі засобів масової інформації у становленні громадянського суспільства та рівня взаємодії органів місцевої влади із ЗМІ та інститутами громадянського суспільства.

Шляхи досягнення:

- підтримка свободи слова в області;
- всебічне, об'єктивне, оперативне інформування через засоби масової інформації та інші канали комунікацій про діяльність місцевої влади з реалізації завдань соціально-економічного розвитку області;
- організація та здійснення навчальних заходів з питань розвитку громадянського суспільства для представників громадськості, працівників місцевих органів виконавчої влади та посадових осіб органів місцевого самоврядування;
- підтримка ініціатив громадськості, надання на конкурсних засадах фінансової допомоги організаціям громадянського суспільства на реалізацію розроблених програм (проектів, заходів), зокрема, з розвитку громадянського суспільства;
- налагодження ефективних механізмів співпраці та взаємодії органів виконавчої влади і місцевого самоврядування з організаціями громадянського суспільства і засобами масової інформації;
- сприяння діяльності громадських рад при органах місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування;
- здійснення заходів, спрямованих на підвищення громадянської освіти населення щодо можливості захисту своїх прав та вираження інтересів через різні форми демократії участі;
- забезпечення органами виконавчої влади, місцевого самоврядування доступу громадськості до консультацій, правової допомоги з питань порядку створення і діяльності організацій громадянського суспільства, підвищення громадянської та правової культури;
- розширення сфер застосування державно-приватного партнерства за участю організацій громадянського суспільства;
- надання з обласного бюджету фінансової підтримки управлінню спільної комунальної власності територіальних громад Вінницької області для покриття витрат на утримання об'єктів спільної власності територіальних громад області, які перебувають на балансі цього управління (адміністративних приміщень);
- з метою забезпечення стабільного та безперебійного надання обласним комунальним підприємством суспільно-значимих послуг громадянам та бюджетним установам області з автоперевезень, в разі встановлення (затвердження) ціни (тарифу) на відповідні послуги в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, передбачити відшкодування різниці між такими розмірами на дані послуги за рахунок коштів обласного бюджету;
- з метою забезпечення статутної діяльності підприємств (установ, організацій) комунальної форми власності, діяльність яких спрямована на

забезпечення соціально-економічного розвитку регіону, при можливості здійснювати внески до статутних капіталів підприємств (установ, організацій) та фінансову підтримку за рахунок коштів обласного бюджету.

Очікувані результати:

- постійний доступ громадськості до інформації щодо діяльності обласної державної адміністрації (її структурних підрозділів) та обласної Ради;
- міжсекторальна співпраця для розбудови громадського суспільства засобами формування корпоративної співпраці, оперативних реакцій, підвищення прозорості, відкритості, результативності участі громадськості у прийнятті рішень із запровадженням нових форматів співпраці;
- підтримка інститутів громадянського суспільства виключно через проведення відкритих конкурсів;
- підтримка інститутів громадянського суспільства, які працюють у сфері соціально-економічної адаптації вразливих верств населення, які інтегруються або реінтегруються в місцеві громади, а також для проведення ними навчально-просвітницьких заходів, спрямованих на соціально-гуманітарний та економічний розвиток громад;
- посилення співпраці влади та інститутів громадянського суспільства;
- забезпечення ефективної діяльності консультативно-дорадчих органів (громадських рад) при органах влади;
- підвищення рівня довіри мешканців області до місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства.

Пріоритет 2. Створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формування патріота і громадянина.

Шляхи досягнення:

- організація і проведення заходів, спрямованих на формування у молодих людей активної життєвої позиції, навичок реалізації громадянських прав та обов'язків, національно-патріотичної свідомості, почуття власної гідності;
- впровадження інноваційних форм роботи з молоддю, формування у процесі співпраці з громадськими об'єднаннями системи неформальної освіти;
- організація та проведення навчань для членів молодіжних рад, представників інститутів громадянського суспільства та фахівців, що працюють з молоддю, в тому числі за програмою «Молодіжний працівник»;
- здійснення заходів щодо формування в молодіжному середовищі нетерпимого ставлення до будь-яких форм дискримінації;
- забезпечення розвитку кіберспорту та спортивного програмування;
- сприяння розвитку та популяризації молодіжного технічного скаутського руху.

Очікувані результати:

- забезпечення суб'єктності молодих людей при формуванні та реалізації молодіжної політики, забезпечення участі молоді у прийнятті рішень, що безпосередньо впливають на їх життя;
- збільшення кількості кваліфікованих молодіжних працівників, які мають базові компетентності, необхідні для роботи з молоддю;
- підвищення ефективності роботи організацій національно-патріотичного спрямування та організацій, які здійснюють заходи з національно-патріотичного виховання;
- розвинута існуюча мережа осередків молодіжного технічного скаутського руху;
- охоплення різними формами заходів кожної десятої молодої людини, спрямованих на формування громадської активності, громадської відповідальності та свідомості, підвищення рівня знань щодо інституційних механізмів реалізації своїх прав.

Пріоритет 3. Забезпечення конституційних прав та інтересів громадян. Посилення заходів щодо запобігання корупції.

Шляхи досягнення:

- оцінка корупційних ризиків в діяльності органів влади та визначення шляхів щодо усунення (мінімізації) виявлених корупційних ризиків;
- виконання заходів антикорупційної програми обласної державної адміністрації на 2021–2022 роки.

Очікувані результати:

- зменшення рівня впливу виявлених корупційних ризиків на управлінське середовище;
- зменшення ймовірності вчинення працівниками обласної державної адміністрації корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

Пріоритет 4. Проведення аналізу ефективного використання бюджетних коштів в ході виконання обласних програм.

Шляхи досягнення:

- складання проекту прогнозу обласного бюджету та інших місцевих бюджетів області на 2022-2024 роки та проекту обласного та інших місцевих бюджетів області на 2022 рік із застосуванням програмно-цільового методу та із використанням сучасних інформаційних технологій та продуктів, інтегрованих з інформаційно-аналітичною системою управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «LOGICA».

- публікація даних про використання бюджетних коштів в ході виконання обласних програм в засобах масової інформації (електронних та друкованих), інформування на брифінгах, прес-конференціях, тощо;
- аналіз стану виконання обласних програм;
- проведення Головним управлінням статистики у Вінницькій області додаткових статистичних та соціологічних досліджень та спостережень;
- здійснення Головним управлінням статистики у Вінницькій області статистичного моніторингу та аналізу показників соціально-економічного розвитку області та виконання обласних програм;
- забезпечення Головним управлінням статистики у Вінницькій області регіональних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування необхідною додатковою статистичною інформацією для виконання ними своїх функцій і повноважень;
- обговорення з громадськістю результатів використання бюджетних коштів в ході виконання обласних програм та подання нею відповідних пропозицій щодо покращення ефективності використання вказаних коштів.

Очікувані результати:

- постійний доступ громадськості до інформації з питань використання бюджетних коштів в ході виконання обласних програм;
- підвищення рівня прозорості та публічності використання бюджетних коштів, покращення ефективності їх використання під час виконання обласних програм за рахунок проведення закупівель через електронну систему PROZORRO;
- підвищення результативності виконання обласних програм;
- оперативний аналіз соціально-економічного розвитку області.

Пріоритет 5. Розвиток е-урядування та цифровізація сфери публічного управління області.

Шляхи досягнення:

- забезпечення інституційної спроможності області у сфері електронного урядування та цифровізації;
- підвищення кваліфікації працівників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області з питань, пов'язаних з реалізацією державної політики у сфері цифрового розвитку, електронного урядування та електронної демократії;
- розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури області;
- розвиток відкритих даних;
- реалізація цифрових можливостей;
- запровадження інформаційних технологій у галузях життєдіяльності суспільства;
- реалізація спільних проектів, спрямованих на розвиток е-урядування, з українськими, міжнародними громадськими організаціями й фондами з метою створення умов для залучення позабюджетних коштів.

Очікувані результати:

- оновлення засобів інформатизації та придбання ліцензійного програмного забезпечення для органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області;
- підвищення кваліфікації не менше 30% працівників органів влади області з питань цифрової трансформації;
- підключення державних установ та соціальних закладів до широкопasmового інтернету зі швидкістю від 100 Мбіт/с;
- забезпечення впровадження систем електронного документообігу в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування області;
- впровадження електронних інформаційних систем у закладах освіти, охорони здоров'я, соціальних закладах;
- підтримка безперебійного функціонування існуючих автоматизованих систем області.

Пріоритет 6. Створення та розвиток геоінформаційної системи управління та містобудівного кадастру Вінницької області.

Шляхи досягнення:

- створення геоінформаційної системи для обласної Ради та обласної державної адміністрації, їх структурних підрозділів;
- наповнення бази геопросторових даних містобудівного кадастру;
- розвиток геопорталу містобудівного кадастру;
- створення топографо-геодезичної основи області та населених пунктів з точністю масштабів: 1 : 10 000, 1 : 2 000, 1 : 500.

Очікувані результати:

- інформаційне забезпечення управління розвитком регіону, як узгодженого системного управління розвитком територіальних громад області, галузей, управлінських мереж в єдиному інформаційному просторі.

IV. РИЗИКИ ТА МОЖЛИВІ ПЕРЕШКОДИ

Зовнішні загрози розвитку регіону:

- ⊖ посилення гібридних загроз національній безпеці України, ескалація військового конфлікту з Російською Федерацією;
- ⊖ виникнення нових хвиль пандемії COVID-19 в світі та Україні;
- ⊖ дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталу, сповільнення співпраці з МВФ;
- ⊖ суттєве зростання цін на світових енергетичних ринках, зокрема на нафту та природний газ, в т. ч. в зв'язку з продовженням прискореного зростання світової економіки та підвищеним попитом на енергоносії з боку промислового виробництва;
- ⊖ погіршення зовнішньоторговельного балансу України за рахунок втрати фінансових ресурсів від значного зниження обсягів транзиту природного газу з Російської Федерації територією України;
- ⊖ значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді, інших Фондах державного соціального страхування;
- ⊖ суттєве сповільнення попиту в країнах – торговельних партнерах України, впровадження нових торговельних бар'єрів для вітчизняного експорту з боку інших країн, різке падіння світових цін на товари українського експорту;
- ⊖ збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі економіки;
- ⊖ прискорення інфляційних процесів;
- ⊖ прояв суттєвих девальваційних тенденцій на валютному ринку;
- ⊖ збереження високого рівня корупції;
- ⊖ згортання іноземними компаніями інвестиційних планів або перенесення термінів їх реалізації на майбутній період;
- ⊖ зміна структури виробництва електроенергії учасниками оптового ринку електроенергії, яка регулюється ДП «Енергоринок».

Внутрішні чинники, які можуть призвести до загрози розвитку:

- ⊖ недосягнення запланованих темпів росту обсягів виробництва та реалізації продукції;
- ⊖ посилення неплатоспроможності реального сектору економіки, масове банкрутство підприємств середнього та малого бізнесу;
- ⊖ переведення бюджетоформуючих платників на обслуговування до Міжрегіональних управлінь Державної податкової служби по роботі з великими платниками податків;
- ⊖ обмежена державна підтримка з реалізації інвестиційних проектів та розвитку галузей сільського господарства;

- ☞ несприятливі кліматичні та епідеміологічні умови, внаслідок чого скорочення прогнозованих обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та зменшення її надходження на переробні підприємства;
- ☞ недостатність фінансування робіт з відновлення автомобільних доріг загального користування, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах області;
- ☞ руйнування дорожнього полотна внаслідок збільшення частки великовагових та великогабаритних перевезень - понаднормові навантаження та параметри;
- ☞ суттєве падіння платоспроможного попиту населення;
- ☞ значне підвищення тарифів на послуги житлово-комунального господарства для населення;
- ☞ збільшення рівня трудової міграції та загострення ситуації з трудовою діяльністю в сільській місцевості, що позначатиметься на зменшенні потенціалу людських ресурсів в області.

V. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ

Виконання завдань та заходів Програми економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік, а також досягнення прогнозних показників здійснюється через економічні важелі державного регулювання та шляхом виконання регіональних цільових програм (додаток 2) та проєктів регіонального розвитку (додаток 3), які узгоджені з бюджетом з урахуванням реальних можливостей різних джерел фінансування, у т. ч.:

- кошти державного бюджету України, зокрема державного фонду регіонального розвитку,
- галузевих (міжгалузевих) державних цільових програм та бюджетних програм центральних органів виконавчої влади, що спрямовуються на розвиток відповідної сфери у регіонах,
- субвенцій, інших трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам,
- кошти місцевих бюджетів;
- кошти (гранти) міжнародних донорських організацій;
- кошти інвесторів, підприємств;
- кошти отримані з інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Очікувані результати з реалізації Програми економічного і соціального розвитку області на 2022 рік

Реалізація визначених заходів при мінімізації ризиків забезпечить поступальний соціально-економічний розвиток Вінниччини, а саме збільшення в порівнянні з 2021 роком:

- обсягу продукції промислового виробництва на 2,0%;
- валової продукції сільського господарства на 0,4%;
- обороту роздрібної торгівлі на 5%;
- обсягів капітальних інвестицій на 0,5%;
- обсягів експорту товарів на 0,7%;
- середньомісячної заробітної плати штатних працівників на 12,4%.

Заступник голови
обласної Ради

Дмитро ЧАЛЕНКО

Додаток 1
до рішення 15 сесії обласної Ради 8 скликання
від 24 грудня 2021 року № 187

Додаток 1
до Програми економічного і соціального розвитку
Вінницької області на 2022 рік

**ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ
ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ НА 2022 РІК**

Показники	Одиниця виміру	2020 рік факт	2021 рік очікуваний	2022 рік прогноз	2022 р. прогноз у % до очікуваного виконання 2021 р.
Розвиток основних сфер економічної діяльності					
Обсяг продукції промисловості у порівнянних цінах у % до попереднього року – всього	%	94,5	96,0	102,0	x
<i>в тому числі:</i>					
Добувна промисловість	%	120,0	130,0	102,0	x
Переробна промисловість	%	95,5	96,0	102,5	x
<i>в тому числі:</i>					
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	%	99,1	94,0	102,0	x
Легка промисловість	%	57,4	60,0	101,5	x
Виробництво деревини та виробів з деревини	%	100,2	117,0	103,0	x
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	%	75,8	83,0	106,0	x
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	%	209,3	82,0	135,0	x

Директор Департаменту міжнародного
співробітництва та регіонального
розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

Показники	Одиниця виміру	2020 рік факт	2021 рік очікуваний	2022 рік прогноз	2022 р. прогноз у % до очікуваного виконання 2021 р.
Виробництво будівельних матеріалів	%	90,2	102,0	103,8	x
Металургія та оброблення металу	%	59,4	98,0	105,5	x
Машинобудування	%	79,2	115,0	106,4	x
Виробництва та розподілення електроенергії, газу та води	%	85,3	93,0	100,1	x
<u>Сільське господарство</u>					
Валова продукція сільського господарства по всіх категоріях господарств у цінах 2010 року - всього	млн грн	48688,6	52931,2	53123,4	100,4
<i>в тому числі:</i>					
Рослинництво	млн грн	30841,8	36809,5	36820,7	100,0
Тваринництво	млн грн	17846,8	16121,7	16302,7	101,0
<u>Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції</u>					
Зернові та зернобобові, включаючи кукурудзу	тис. тонн	4015,3	5929,3	5556,8	93,7
Цукрові буряки	тис. тонн	2001,4	2388,7	2493,8	104,4
Соняшник	тис. тонн	773,4	872	845,6	97,0
Картопля	тис. тонн	1907,8	1747,9	1853,9	106,1
Овочі	тис. тонн	429,7	484,2	464,5	95,9
Реалізація худоби та птиці на забій (у живій вазі)	тис. тонн	652,5	646,0	659,0	102,0
Молоко	тис. тонн	730,3	672,0	625,0	93,0
<u>Темп зростання (зниження) обороту роздрібною торгівлі (з урахуванням товарообороту як юридичних, так і фізичних осіб) у % до попереднього року (у порівнянних цінах)</u>	%	102,3	117,5	105,0	x

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

В. Мережко

Показники	Одиниця виміру	2020 рік факт	2021 рік очікуваний	2022 рік прогноз	2022 р. прогноз у % до очікуваного виконання 2021 р.
<u>Інвестиційна діяльність</u>					
Обсяг капітальних інвестицій					
у фактичних цінах	млн грн	13601,5	13700,1	13768,6	100,5
<u>Зовнішньоекономічна діяльність</u>					
Обсяг зовнішньоторговельного обороту	млн дол. США	1932,3	1905,5	1980,7	103,9
у % до попереднього року	%	92,6	98,6	103,9	x
Обсяг експорту, всього	млн дол. США	1377,8	1240,1	1248,8	100,7
Обсяг експорту у % до попереднього року	%	94,7	90,0	100,7	x
Обсяг імпорту, всього	млн дол. США	554,5	665,4	731,9	110,0
Обсяг імпорту у % до попереднього року	%	87,8	120,0	110,0	x
<u>Розвиток малого підприємництва</u>					
Кількість суб'єктів малого підприємництва (малі підприємства, фермерські господарства, фізичні особи-підприємці)	один.	77261	79405	80511	101,4
Темп зростання (зменшення) кількості суб'єктів малого підприємництва, у відсотках до попереднього року	%	98,9	102,8	101,4	x
Кількість суб'єктів малого підприємництва у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення	один.	505	525	538	102,5
<u>Показники рівня життя</u>					
Середньомісячна заробітна плата штатних працівників, в цілому по економіці	грн	10297	12171	13680	112,4

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

В.М. Мережко

Показники	Одиниця виміру	2020 рік факт	2021 рік очікуваний	2022 рік прогноз	2022 р. прогноз у % до очікуваного виконання 2021 р.
Чисельність наявного населення	тис. чол.	На 1 січня 2021 р. 1529,1	На 1 січня 2022 р. 1513,0	На 1 січня 2023р. 1497,2	98,96
Рівень безробіття (за методологією МОП)	%	10,7	10,0	9,6	x

Заступник голови обласної Ради

Дмитро ЧАЛЕНКО

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

Додаток 2
до рішення 15 сесії обласної Ради 8 скликання
від 24 грудня 2021 року № 387

Додаток 2
до Програми економічного і соціального розвитку
Вінницької області на 2022 рік

Перелік обласних програм, що реалізовуватимуться у 2022 році

(станом на 01.11.2021 р.)

№ з/п	Назва програми	Дата прийняття	Номер рішення	Зміни та доповнення до програми
З питань будівництва, комунального майна, транспорту та розвитку інфраструктури				
1	Про Програму підвищення енергоефективності та зменшення споживання енергоресурсів у Вінницькій області на 2017-2022 роки.	17 сесія 7 скликання 24.03.17р.	№310	21 сесія 7 скликання від 30.06.2017р. №390 27 сесія 7 скликання від 20.12.2017р. №521 37 сесія 7 скликання від 05.03.2019р №763 41 сесія 7 скликання від 17.12.2019р. №893 44 сесія 7 скликання від 23.07.2020 р. № 948 4 сесія 8 скликання від 29.01.2021р. №36
2	Про Комплексну регіональну програму пільгового довготермінового кредитування громадян, які потребують поліпшення житлових умов у Вінницькій області на 2018-2022 роки	24 сесія 7 скликання 28.09.2017р.	№465	
3	Програма енергозбереження для населення та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) Вінницької області на 2020 - 2025 роки	44 сесія 7 скликання 23.07.2020р.	№948	8 сесія 8 скликання від 23.04.2021р. №121
4	Регіональна програма розвитку автомобільних доріг Вінницької області на 2019 - 2023 роки.	36 сесія 7 скликання 04.12.2018р.	№714	37 сесія 7 скликання від 05.03.2019р. № 758 44 сесія 7 скликання від 23.07.2020р. № 948

Директор Департаменту міжнародного
співробітництва та регіонального
розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

В.М. Мережко

5	Регіональної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху у Вінницькій області на період до 2022 р.	36 сесія 7 скликання 04.12.2018р.	№715	37 сесія 7 скликання від 05.03.2019р. № 759
6	Про Програму поліпшення техногенної та пожежної безпеки населених пунктів та об'єктів усіх форм власності, розвитку інфраструктури підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій області на 2021-2025 роки	5 сесія 8 скликання 26.02.2021р.	№66	
7	Про Регіональну екологічну бюджетну програму на 2019-2023 роки.	37 сесія 7 скликання 05.03.2019р.	№752	
8	Про програму «Питна вода» Вінницької області на 2021-2025 роки.	11 сесія 8 скликання 30.07.2021р.	№176	
3 питань правової політики, регламенту, депутатської діяльності та етики				
9	Про Комплексну програму розвитку архівної справи у Вінницькій області на 2018-2022 роки.	31 сесія 7 скликання 26.04.2018р.	№602	39 сесія 7 скликання від 26.09.2019р. № 856
10	Комплексна оборонно-правоохоронна програма Вінницької області на 2021-2025 роки	45 сесія 7 скликання 24.09.2020р.	№978	13 сесія 8 скликання від 29.10. 2021 року № 238
3 питань охорони здоров'я, соціального захисту населення та ветеранів				
11	Про обласну Програму «Підтримка та розвиток галузі охорони здоров'я Вінниччини» на 2021-2025 роки	6 сесія 8 скликання 26.02.2021р.	№95	

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

В. Мережко

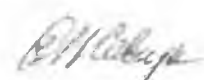
3 питань стратегічного розвитку, інвестицій та місцевого самоврядування

12	Про Стратегію збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 р..	42 сесія 7 скликання 21.02.2020р.	№921	
13	Про План заходів на 2021 - 2023 роки з реалізації Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 р..	42 сесія 7 скликання 21.02.2020р.	№922	
14	Регіональна програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки	45 сесія 7 скликання 24.09.2020р.	№978	
15	Програма розвитку міжнародного та транскордонного співробітництва Вінницької області на 2021 – 2027 роки	45 сесія 7 скликання 24.09.2020р.	№978	46 сесія 7 скликання від 29.10.2020р. № 989
16	Програма розвитку місцевого самоврядування у Вінницькій області «УСПІШНІ СИЛЬНІ ГРОМАДИ» на 2018 - 2025 роки	27 сесія 7 скликання 20.12.2017р.	№515	37 сесія 7 скликання від 05.03.2019р. № 756 41 сесія 7 скликання від 17.12.2019р. № 896 45 сесія 7 скликання від 24.09.2020р. № 978 4 сесія 8 скликання від 29.01.2021р. № 33 5 сесія 8 скликання від 26.02.2021р. №78 13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 237
3 питань освіти, релігії, культури, молоді та спорту				
17	Про Обласну цільову програму роботи з обдарованою молоддю на 2018-2022 роки.	31 сесія 7 скликання 26.04.2018р.	№598	11 сесія 8 скликання від 30.07.2021р. №177 13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 237

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

18	Про програму розвитку фізичної культури і спорту у Вінницькій області на 2021-2025 роки	10 сесія 8 скликання 25.06.2021р.	№160	13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 237 13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 240
19	Про обласну програму розвитку інформаційних та інноваційних технологій в закладах освіти області на 2021-2025 роки	5 сесія 8 скликання 26.02.2021р.	№76	13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 237
20	Про Регіональну програму підготовки кваліфікованих робітників на 2021-2027 роки	5 сесія 8 скликання 26.02.2021р.	№72	
21	Програму розвитку туризму у Вінницькій області на 2021 - 2027	45 сесія 7 скликання 24.09.2020р.	№978	
22	Програма розвитку культури Вінницької області на 2018-2022 роки	27 сесія 7 скликання 20.12.2017р.	№516	37 сесія 7 скликання від 05.03.2019р №765 44 сесія 7 скликання від 23.07.2020р. №948 4 сесія 8 скликання від 29.01.2021р. №34 12 сесія 8 скликання від 24.09.2021р. №206 13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 237
23	Про регіональну програму «Студентський гуртожиток» на 2021-2025 роки	5 сесія 8 скликання 26.02.2021р.	№70	
24	Про Регіональну програму підготовки бакалаврів, молодших бакалаврів, фахових молодших бакалаврів та молодших спеціалістів на 2021-2025 роки у закладах освіти, які фінансуються з обласного бюджету	5 сесія 8 скликання 26.02.2021р.	№74	
25	Про Обласну цільову соціальну програму оздоровлення, відпочинку дітей, розвитку мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку на 2020-2024 роки.	41 сесія 7 скликання 17.12.2019р.	№890	

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

 Володимир МЕРЕЖКО

26	Про Обласну цільову соціальну програму «Молодь Вінниччини» на 2021- 2025 роки.	4 сесія 8 скликання 29.01.2021р.	№31	13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 237
27	Програма підтримки діяльності національно-культурних товариств області, забезпечення міжконфесійної злагоди і духовно-морального розвитку Вінниччини та співпраці із закордонними українцями на період 2021-2024 роки	44 сесія 7 скликання 23.07.2020р.	№948	
28	Обласна цільова соціальна програма підтримки молодіжного технічного скаутського руху IT-SCOUTS на 2021-2025 роки	46 сесія 7 скликання 29.10.2020р.	№989	
29	Про Обласну цільову соціальну програму національно-патріотичного виховання на 2021 - 2025 роки.	4 сесія 8 скликання 29.01.2021р.	№29	13 сесія 8 скликання від 29.10.2021 року № 237
3 питань агропромислового розвитку та земельних відносин				
30	Про програму розвитку особистих селянських, фермерських господарств, кооперативного руху на селі та дорадництва на 2021-2025 роки.	5 сесія 8 скликання 26.02.2021р.	№68	8 сесія 8 скликання від 23.04.2021р. №125
31	Про Програму збереження та відтворення родючості ґрунтів земель державної форми власності у Вінницькій області на 2018-2022 роки	37 сесія 7 скликання 05.03.2019р	№754	8 сесія 8 скликання від 23.04.2021р. №124
32	Про Обласну програму досягнення оптимального рівня лісистості у Вінницькій області на 2012-2025 роки	8 сесія 6 скликання 23.12.2011р.	№232	37 сесія 7 скликання від 05.03.2019р № 761

Заступник голови обласної Ради

Дмитро ЧАЛЕНКО

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

Додаток 3
до рішення 15 сесії обласної Ради 8 скликання
від 24 грудня 2021 року № 187

Додаток 3
до Програми економічного і соціального розвитку
Вінницької області на 2022 рік

Перелік пріоритетних інвестиційних проєктів на 2022 рік

№ п/п	Найменування проєкту регіонального розвитку та їх місцезнаходження	Термін реалізації проєкту	Кошторисна вартість проєкту, тис. грн	Залишкова вартість проєктів на 2022 рік, тис. грн
1	Будівля для розміщення "Вінницького інноваційно-технологічного парку " по вул. 600-річчя, 21 А, в м. Вінниці (літера "Б") - реконструкція	2021-2023	116234,621	91520,463
2	Обласна лікарня імені М. І. Пирогова по вул. Пирогова, 46, в м. Вінниці - реконструкція корпусу № 7 для розміщення нейрохірургічного відділення з рентгеноопераційним блоком та відділенням гострих інсультів	2019-2023	114668,629	84238,577
3	Спальний корпус Хмельницької обласної фізіотерапевтичної лікарні по вул. Шолом Алейхема, 8, у м. Хмельнику - реконструкція	2019-2023	41493,478	35935,400
4	Спортивний корпус по вул. Шкільній у м. Гнівані - будівництво	2019-2023	24981,608	20472,102
5	Комплекс будівель та споруд по вул. Соборна, 418, в с. Ободівка Тростянецького району, комунальної власності Ободівської сільської ради, комунального закладу «Дитячо-юнацький-фізкультурний заклад оздоровлення та відпочинку «Подільська казка» - реконструкція	2020-2023	14567,532	8022,360
6	Нежитлові приміщення універсальної концертної зали існуючої будівлі по вул. Театральній, 15, у м. Вінниці - реконструкція	2019-2022	40061,522	34583,451
7	Пам'ятка архітектури та містобудування місцевого значення 1912 р., охоронний номер 213-М по вул. Грушевського, 2, у	2018-2023	12306,306	6298,993

Директор Департаменту міжнародного
співробітництва та регіонального
розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

В. Мережко

	м. Вінниці (пристосування приміщення для потреб навчального закладу - Донецького національного університету ім. В. Стуса) - реставрація			
8	Сутисківський дошкільний навчальний заклад "Пролісок" по вул. Гагаріна, 10, в смт Сутиски Тиврівського району - реконструкція	2018-2022	53348,603	12871,474
9	Будівля радіологічного відділення Подільського регіонального центру онкології по вул. Хмельницьке шосе, 84, в м. Вінниці - реконструкція	2022-2023	19193,503	18839,077
10	Закупівля медичного обладнання для клініко-діагностичної лабораторії комунального некомерційного підприємства "Вінницький обласний клінічний високоспеціалізований ендокринологічний центр Вінницької обласної ради" по вул. Мічуріна, 32, в м. Вінниці	2022-2022	7056,000	7056,000
11	Придбання медичного обладнання для проведення ультразвукової діагностики пацієнтів комунального некомерційного підприємства "Вінницька обласна клінічна психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенко Вінницької обласної Ради" по вул. Пирогова, 109, у м. Вінниці	2022-2022	1622,940	1622,940
12	Придбання медичного обладнання для проведення рентгенологічної діагностики пацієнтів комунального некомерційного підприємства "Вінницька обласна клінічна психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенко Вінницької обласної Ради" по вул. Пирогова, 109, у м. Вінниці	2022-2022	12500,000	12500,000
13	Придбання високотехнологічного обладнання - комп'ютерного томографу для комунального некомерційного підприємства "Клінічний центр інфекційних хвороб Вінницької обласної Ради"	2022-2022	12500,000	12500,000
14	Приміщення пульмонологічного відділення по вул. Хмельницьке шосе, 96, у м. Вінниці - реконструкція	2022-2022	11335,319	11221,589
15	Приміщення ревматологічного відділення по вул. Хмельницьке шосе, 96, у м. Вінниці - реконструкція	2022-2022	11484,405	11415,594
16	Приміщення четвертого поверху пологового будінку міської лікарні "Центр матері та дитини" по вул. Маяковського, 138 у м. Вінниці - капітальний ремонт	2022-2022	14070,434	13827,549
17	Придбання сучасного медичного обладнання для проведення комп'ютерної томографії у Іллінецькій ТГ	2022-2022	10000,000	10000,000
18	Придбання діагностичного обладнання - рентгенапарату для КНП "Дашівська міська лікарня"	2022-2022	2800,000	2800,000

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

Handwritten signature

19	Придбання УЗД (апарату) для комунального некомерційного підприємства "Немирівська міська лікарня" Немирівської міської ради	2022-2022	1900,000	1900,000
20	Придбання сучасного діагностичного медичного обладнання для комунального некомерційного підприємства "Оратівська лікарня планового лікування" Оратівської селищної ради	2022-2022	1598,900	1598,900
21	Придбання ультразвукової стстеми для Погребищенської центральної лікарні	2022-2022	2000,000	2000,000
22	Придбання УЗД апарату для комунального некомерційного підприємства "Шпиківський центр первинної медико-санітарної допомоги"	2022- 2022	1300,000	1300,000
23	Стадіон (2 трибуни, футюольне поле, л/а доріжки) по вул. Столярчука, 23 в м. Хмільнику - реконструкція (коригування)	2022-2022	31205,071	31008,171
24	Стадіон Комунального закладу "Барська районна дитячо-юнацька спортивна школа "Колос" по вул. Комарова, 2 в м. Бар - реконструкція	2022-2024	62205,890	62205,890
25	Футбольне поле та бігові доріжки центрального стадіону "Колос" в смт Літин - капітальний ремонт	2022-2022	21076,131	20981,371
26	Спортивний комплекс Оратівської дитячо-юнацької спортивної школи по вул. Парковій, 18, в смт Оратів - нове будівництво	2022-2023	18923,465	18678,765
27	Стадіон "Старт" комунального закладу "Теплицька дитячо-юнацька школа" по вул. Незалежності, 1, у смт Теплик - реконструкція	2022-2023	31444,322	31353,485
28	Центральний парк в смт Томашпіль - реконструкція	2022-2022	15827,620	15294,658
29	Спортивний комплекс по вул. Героїв Майдану, 272-У у м. Шаргород - нове будівництво	2022-2022	15827,620	15294,658
30	Комунальний заклад "Загальноосвітня школа I-III ступеня № 23 Вінницької міської ради" по просп. Космонавтів, 32 в м. Вінниці - реконструкція (термомодернізація)	2022-2023	25359,142	20885,161
31	Заклад дошкільної освіти № 5 по вул. Грецькій, 19, у м. Могилеві-Подільському - капітальний ремонт	2022-2022	10582,216	10428,306
32	Дошкільний навчальний заклад по вул. Тімірязєва, 4, в с. Агрономічне Вінницького району - капітальний ремонт	2022-2022	20868,510	20565,038
33	Барський ліцей №2 Барської міської ради по вул. Героїв Майдану, 13, у м. Бар - капітальний ремонт з проведенням термомодернізації будівлі	2022-2023	20225,234	20037,718

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

Handwritten signature

34	Будівля Вендичанської середньої загальної школи I-III ступеня, гімназії Вендичанської селищної ради по вул. Соборній, 73, в смт Вендичани Могилів-Подільського району - капітальний ремонт (утеплення фасаду, ремонт покрівлі)	2022-2023	20466,006	20466,006
35	Придбання шкільного автобуса для підвезення учнів та педагогічних працівників до опорного закладу Дашівської загальноосвітньої школи I-III ступеня Дашівської селищної ради	2022-2022	1950,000	1950,000
36	Дашівська загальноосвітня школа I-III ступеня Іллінецького району - капітальний ремонт	2022-2022	11063,140	10962,060
37	Будівля дошкільного навчального закладу "Берізка" по вул. ім. К.Г. Богачука, 40, у смт Глухівці Козятинського району - капітальний ремонт	2022-2023	10832,887	10662,963
38	Корпус закладу дошкільної освіти "Сонечко" по вул. Миру, 213, в с. Павлівка Калинівського району - нове будівництво	2022-2024	18948,116	18744,238
39	Приміщення закладу загальної середньої освіти I-III ступеня № 2 ім. воїна-інтернаціоналіста С. В. Гаврилюка по вул. Б. Хмельницького, 2, в смт Крижопіль - реконструкція	2022-2022	13385,154	11416,423
40	Будівля Комунального закладу "ЗЗСО-ліцей Лука-Мелешківської сільської ради" по вул. Шкільній, 52 в с. Лука-Мелешківська Вінницького району - реконструкція з прибудовою	2022-2024	133191,711	131751,811
41	Заклад загальної освіти середньої освіти "Мурованокуриловецька школа-ліцей №1 Мурованокуриловецької районної ради" по вул. Кошового, 2, в смт Муровані Курилівці - капітальний ремонт (заміна вікон, покрівлі, утеплення фасаду)	2022-2023	14556,412	14491,351
42	Комунальний заклад "Ситковецька загальноосвітня школа I-III ступеня Райгородської сільської ради" - капітальний ремонт з впровадженням енергоефективних технологій	2022-2022	11599,899	11312,808
43	Школа на 1296 учнівських місць по вул. Б. Хмельницького в смт Турбів Липовецького району - будівництво (добудова незавершеного будівництва)	2022-2023	115249,896	114670,500
44	Борівський заклад загальної середньої освіти I-III ступеня Чернівецької селищної ради по вул. Перемоги, 20/2 в с. Борівка Могилів-Подільського району - реконструкція	2022-2022	35552,159	35272,199
45	Будівля опорного навчального закладу "Заклад загальної середньої освіти I-III ступеня №1 ім. Т. Шевченка в м. Ямпіль - капітальний ремонт	2022-2022	16293,226	16156,039

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

В.М. Мережко

46	Діючий каналізаційний колектор від головної каналізаційної насосної станції по вул. Мельничній до очисних споруд каналізації в м.Жмеринці - реконструкція	2022-2022	20551,062	20319,014
47	Каналізаційні очисні споруди в м. Немирів - нове будівництво	2022-2022	21243,748	20644,748
48	Очисні споруди каналізації в смт Теплик - реконструкція	2022-2022	11365,576	11112,347
	Разом по області		1256818,013	1108527,234

Заступник голови обласної Ради

Дмитро ЧАЛЕНКО

Директор Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку облдержадміністрації

Володимир МЕРЕЖКО

22500, Вінницька обл., м. Липовець, вул. Вишнева, 26 IBAN UA273510050000026001878844775 в АТ «УКРСИББАНК» МФО 351005, код ЄДРПОУ 39130652, E-mail: tov.dovkillya@gmail.com. Тел. (097)-29-177-15, (068)-37-61-736

ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ
ОЦІНКУ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І
СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2022 РІК

Директор ТОВ «Довкілля»

Василь ДИШКАНТ

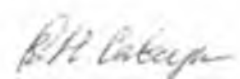

ВІННИЦЯ 2021

ЗМІСТ

1. Вступ.....ст.2
2. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік, зв'язок з іншими документами державного планування..... ст.3
3. Характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....ст.5
4. Характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....ст.25
5. Екологічні проблеми, у тому числі ризику впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....ст. 28
6. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.....ст.33
7. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків..... ст.38
8. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....ст.41
9. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).....ст.42
10. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....ст.43
11. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності).....ст.43

12. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію.....ст.44

Вступ

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це процедура визначення, опису та аналізу наслідків для довкілля та здоров'я населення від реалізації державних програм планування та розвитку. Головна мета стратегічної екологічної оцінки — сприяння розвитку держави шляхом охорони навколишнього природного середовища, забезпечення безпеки життєдіяльності населення та дотримання екологічних вимог під час розроблення державних програм планування.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку (розвитку країн і регіонів, коли економічне зростання, матеріальне виробництво і споживання, а також інші види діяльності суспільства відбуваються в межах, які визначаються здатністю екосистем відновлюватися, поглинати забруднення і підтримувати життєдіяльність теперішніх та майбутніх поколінь) шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік, зв'язок з іншими документами державного планування.

Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік (далі – Програма) розроблена на основі аналізу соціально-економічної ситуації в області у 2021 році, з урахуванням завдань і положень Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. №695) та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 497-р), а також Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року (затверджена рішенням 42 сесії 7 скликання Вінницької обласної Ради від 21 лютого 2020 р. №921) та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки (затвердженого рішенням 42 сесії 7 скликання Вінницької обласної Ради від 21 лютого 2020 р. №922).

У Програмі визначено ключові заходи, які необхідно реалізувати для досягнення пріоритетних завдань розвитку Вінниччини у 2022 році. Також, представлені: прогнозні критерії досягнення, основні показники економічного і соціального розвитку області на 2022 рік, а також орієнтовні переліки інвестиційних проєктів та галузевих програм, які планується реалізувати у 2022 році.

Головною метою Програми є забезпечення розвитку області шляхом створення необхідних умов для структурних зрушень в економіці, ефективного використання внутрішнього природно-ресурсного потенціалу, підвищення зайнятості населення, формування позитивного іміджу регіону, забезпечення якості та загальної доступності публічних послуг, підвищення добробуту та стимулювання гармонійного розвитку населення.

Методологічною основою розроблення Програми є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанов Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», від 26.04.2003 р. №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєкту державного бюджету» (зі змінами), від 27.05.2020 р. №534 «Про затвердження Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки» та від 31.05.2021 р. № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022 – 2024 роки».

Програма визначає цілі, пріоритети та прогнозні показники соціально-економічного розвитку на 2022 рік, а також заходи та шляхи їх досягнення, спрямовані на ефективне розв'язання проблем економічного і соціального розвитку та на створення необхідних умов для стабілізації економіки, подальшого зростання та запобігання економічному спаду.

Інформаційна складова Програми базується на фактичних показниках економічного і соціального розвитку Вінницької області за 2021 рік, за

наявною офіційною статистичною інформацією, а також пропозиціях структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних підрозділів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

З метою забезпечення балансу інтересів держави, найманих працівників та роботодавців визначені Програмою завдання і заходи реалізовуватимуться шляхом тісної співпраці органів державної влади та місцевого самоврядування, профспілок і роботодавців.

Програмою враховано реалізацію затверджених галузевих програм, враховано пропозиції постійних комісій обласної Ради, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, які розробили відповідні розділи Програми.

Облдержадміністрація здійснює поточне управління і оперативний контроль ходу реалізації програмних заходів та щоквартально розміщує на офіційному веб-сайті інформацію про їх виконання. Річний звіт про виконання Програми подається на розгляд обласної Ради для затвердження його в установленому порядку.

Програма у процесі її виконання може уточнюватися. Зміни і доповнення до Програми затверджуються рішенням сесії обласної Ради за поданням обласної державної адміністрації.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

Клімат та метеорологічні умови

Клімат Вінницької області помірно-континентальний. Для нього характерні тривале, нежарке літо з достатньою кількістю вологи, порівняно коротка, несувора зима, рання весна, що є сприятливим для сільськогосподарського виробництва.

Вінницька область знаходиться в III зоні нестійкого зволоження. Середньорічні суми опадів на території області складають 440-590 мм. Найбільша кількість опадів буває на північному заході території Вінниччини. Максимум опадів припадає на травень-липень (130-170 мм). Найменш вологими є зимові місяці, на холодну пору року припадає 25% опадів: в грудні-лютому випадає 65-80 мм опадів.

Найхолоднішим місяцем є січень, найтеплішим – липень. Середня температура січня $-5,8^{\circ}\text{C}$, липня $+18,3^{\circ}\text{C}$. Середні амплітуди коливань температури протягом року не перевищують 25°C . Під впливом континентальних повітряних мас іноді спостерігається зниження температури в окремі дні до -32 , влітку – підвищення до $+37^{\circ}\text{C}$.

Із несприятливих кліматичних явищ на території області спостерігаються хуртовини (від 6 до 20 днів на рік), тумани в холодний період року (37-60 днів), грози з градом (3-5 днів). Тривалість світлового дня коливається від 8 до 16,5 годин.

Перехід від однієї пори року до іншої відбувається поступово. Стійкий перехід середньої добової температури через 0°C є початком весни. Це найчастіше буває в другій декаді березня. Весна триває близько двох місяців. Характерними рисами весни є: інтенсивне підвищення вдень температури, завдяки чому сходить стійкий сніговий покрив, відтає ґрунт, посилюється випаровування. У квітні середня температура повітря о 13-й годині досягає $+10...+13^{\circ}\text{C}$. Перехід середньої добової температури повітря через $+5^{\circ}\text{C}$ відбувається у першій декаді квітня, а через $+10^{\circ}\text{C}$ – наприкінці третьої декади. Встановлення теплої погоди і припинення нічних заморозків – такі умови переходу весни до літа. Літо триває з другої половини травня до першої половини вересня. У цей же час випадає найбільше дощів, переважно у вигляді злив. Кількість днів з опадами поступово зменшується з наближенням осені. Температура повітря о 13-й годині досягає в травні $+18...+20^{\circ}\text{C}$, в червні - серпні $+21...+25^{\circ}\text{C}$. Літні максимальні температури досягаються у липні й серпні $+35...+39^{\circ}\text{C}$. В літню пору переважають вологі вітри західного та північно-західного румбів, найбільший їх вплив спостерігається на північний захід від лінії Могилів-Подільський – Гайсин. Осінь настає з переходом середньої добової температури повітря через $+10^{\circ}\text{C}$ у бік зниження. Перед цим близько місяця стоїть тепла погода. Настання осені (перша декада

жовтня) супроводжується заморозками, загальним зниженням температури, зменшенням кількості опадів. Характерною рисою осені є повернення теплих сонячних днів. Осінь закінчується наприкінці листопада, коли середні добові температури повітря переходять через 0°C у бік зниження. В холодну пору (жовтень – квітень) відчутний вплив (особливо на південний схід від цієї лінії) сибірського антициклону з вітрами південних та південно-східних румбів. Перед настанням зими середні добові температури нижчі 0°C. До початку зими стоїть нестійка погода: морозні дні змінюються відлигою, не раз утворюється і сходить сніговий покрив. Відлиги під час зими є характерними, а температура повітря іноді підвищується до +10...+13°C. Найхолодніші місяці в області - січень і лютий. Середньомісячна температура повітря у Вінницькій області приведена в таблиці 2.1 (за даними Вінницького обласного центру з гідрометеорології).

За даними Вінницького обласного центру з гідрометеорології за останні 30 років середньорічна температура підвищилась на 1°C. Найбільші зміни з підвищення температури відбулися в холодний період року в січні-березні та влітку в липні-серпні. Також відбувається перерозподіл опадів протягом року – збільшення в січні, квітні, травні та менше влітку, що на фоні підвищення температури обумовлює дефіцит вологи, особливо на півдні області. Кількість опадів зазнала незначних змін.

У Вінницькій області, як в цілому по Україні, в останні роки спостерігаються аномальні спекотні періоди, які повторюватимуться частіше та стануть більш тривалими. Одночасно варто очікувати суворі зими, коли низькі значення температур (-32°C) можуть затягуватись на тиждень-другий. Така ж ситуація з опадами, немає звичної для Вінницької області помірності. Ще одна особливість сучасної погоди: при зустрічі холодних океанських повітряних мас із розжареним повітрям, надзвичайно висока вірогідність повітряних шквалів, граду, злив та гроз.

Атмосферне повітря

За даними ДУ «Вінницький ОЛЦ МОЗУ» та 14 її відокремлених районних та міжрайонних структурних підрозділів, які мають у своєму складі лабораторії, що здійснюють моніторингові дослідження стану об'єктів довкілля, в тому числі атмосферного повітря, дослідження вмісту шкідливих речовин в атмосферному повітрі (здійснюється у випадках виникнення надзвичайних подій (ситуацій), або загрози їх виникнення, а також за дорученнями та за зверненнями), встановлено:

На території Вінницької області охоплено моніторинговими дослідженнями атмосферного повітря 149 населених пунктів.

Із загальної кількості досліджень - 61,2% (2562 проби) проведено в міських поселеннях та 38,8% (1623 проби) - в сільських.

Протягом 2019 року (за останніми даними) в міських та сільських поселеннях досліджено 4185 проб повітря, з яких 290 проб не

В.В. Савчук

відповідають вимогам за вмістом забруднюючих речовин, що складає 6,9%.

За результатами досліджень просліджується тенденція, до зростання забруднення.

На території міських поселень, рівень питомої ваги проб, з перевищенням гранично - допустимих шкідливих речовин, у 2017р. складав: 2,9%; в 2018р. - 5,8% то в 2019р. вже 8,5%. У сільських населених пунктах ситуація дещо краща, але тенденція та ж сама : 2017 - 2,7%, 2018р- 4,3%, 2019р — 4,4%.

У структурі визначених інгредієнтів найвища питома вага проб з перевищенням гранично-допустимих концентрацій (ГДК).

- у міських поселеннях реєструється по пилу: в 2019р. - 14,9%, 2018р.- 10,6%, відповідно в 2017р.- 5,8%; оксиду вуглецю в 2019р. - 8,1%, 2018р. - 5,5%, відповідно в 2017р. - 3,8%; фенолу і його похідних в 2019р. - 13,3%, 2018р. - 7,5%, відповідно в 2017р. - 4,2%; азоту діоксиду в 2019р. - 8,1%, 2018р. - 3,8%, формальдегіду - в 2019р. - 14,5%, в 2018р. - 11,4%.

- у сільській місцевості - по пилу в 2019р. - 11,7%, 2018р. - 14,4%, відповідно в 2017р.- 5,7%; оксиду вуглецю в 2019р. - 2,7%, 2018р. - 3,6%, відповідно в 2017р. - 5,2%; формальдегіду в 2019р. - 5,4%, 2018р.- 20,4%; сірчистому ангідриду - 1,3%, азоту діоксиду - 3,6%.

Висока питома вага проб повітря з перевищенням вмісту шкідливих речовин, за рахунок вмісту пилу, оксиду вуглецю, азоту діоксиду, фенолу та його похідних, формальдегіду.

Верифікація, отриманих за результатами лабораторних досліджень даних вмісту шкідливих речовин в атмосферному повітрі, здійснюється шляхом порівняння їх з величинами гранично-допустимих концентрацій регламентованих Наказом МОЗ України № 52 від 14.01.2020р «Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць».

Інформація про результати досліджень, у розрізі населених пунктів, територій, установ, що проводили дослідження, інгредієнтів та їх параметрів, щоквартально зводиться в базу даних ДУ «Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України». Аналогічні бази даних формуються у відокремлених структурних підрозділах.

У розрізі територіальних підрозділів інформація про стан атмосферного повітря в населених пунктах відповідно надається районним державним адміністраціям і органам місцевого самоврядування, для розміщення на їх сайтах та відповідного реагування.

Проведено розрахунки потреб у забезпеченні їх виконання. Реалізація заходів із задоволення потреб, певного дооснащення дозволить покращити результативність моніторингових досліджень, а отже розробляти більш дієві рекомендації щодо попередження та зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря.

Земельні ресурси

Територія області складає 2649,2 тис. га або 4,4 % від площі України (60354,9 тис. га).

Сільськогосподарська освоєність території Вінницької області є дуже високою: більша частина території - 2064,0 тис. га (77,9 % від загальної площі території області) зайнята сільськогосподарськими землями, із них: сільськогосподарських угідь 2014,2 тис. га (76,0 % від загальної площі), в тому числі ріллі 1725,5 тис. га (65,13 % від загальної площі території), перелогів 1,0 тис. га (0,04 %), багаторічних насаджень 51,4 тис. га (1,94%), сіножатей і пасовищ 263,3 тис. га (8,92 %).

За класифікацією ґрунтів і земель України та їх придатністю до сільськогосподарського виробництва ґрунти Вінниччини по родючості розміщуються від четвертого (70-61 бал) до восьмого (30-21 бал) класу. Це ґрунти від високої родючості (добрі землі) до групи ґрунтів низької якості (малоцінні землі) по загальній класифікації ґрунтів і земель України.

Основні ґрунти області - це чорноземи (50,1% площі сільськогосподарських угідь) та сірі лісові (майже 33%).

За даними агрохімічного обстеження сільськогосподарських угідь області середній показник вмісту гумусу в ґрунтах - від 2,88 до 2,70% (по зонах області). Зрівноважений або середній показник вмісту гумусу по області складає 2,69%, що є досить низьким показником. Ґрунтів з вмістом гумусу нижче критичного рівня (2,5%) в області нараховується 523,7 тис. га, що складає 41,4%.

Баланс поживних речовин у ґрунтах області, як і баланс вмісту органічної речовини (гумусу) є також дефіцитним.

За інформацією Вінницької філії ДУ "Держґрунтохорона" Інституту охорони ґрунтів України за результатами аналітичних досліджень на обстежених ґрунтах земель сільськогосподарського призначення, забруднених площ важкими металами не виявлено. Забруднених площ сільськогосподарських угідь залишками пестицидів, які перевищують ГДК в області немає. Усі площі сільськогосподарських угідь у нашій області вважаються не забрудненими та використовуються для вирощування сільськогосподарських культур (ГДК=5,00 Кі/км²).

ДУ "Вінницький обласний лабораторний центр МОЗ України" в ході моніторингу за станом забруднення ґрунту за звітний період досліджено:

- 1712 проб ґрунту на хімічні показники, з яких не відповідає нормативам 76 - 4,4%;
- 1605 проб на мікробіологічні показники, з яких не відповідає нормативам 81 - 5,0%;
- 2143 проби на паразитологічні показники, з яких з позитивним результатом 84 проби - 3,9%;
- 91 проба ґрунту на вміст солей важких металів, з яких 27 проб -

14,1% не відповідає нормативам;

- із досліджених 331 проби на вміст пестицидів - всі відповідають нормативам;

- із досліджених 10 проб ґрунту забруднення техногенними радіонуклідами не виявлено.

За періоди 2006-2010 та 2011-2015 років (два тури обстеження) при агрохімічних та аналітичних дослідженнях виявлено, що ґрунтовий покрив області та забезпечення його елементами живлення зазнав незначних змін. Якісні показники родючості ґрунтів з кожним туром агрохімічного обстеження частково знижуються, тому необхідно постійно проводити відповідні ґрунтоохоронні заходи. Це насамперед внесення органічних та мінеральних добрив, посіви сидератів, вапнування кислих ґрунтів (меліорація), боротьба з водною ерозією та ін.

Збільшились площі ґрунтів із меншими показниками вмісту гумусу (органічної речовини). Забезпеченість ґрунтів області легкогідролізним азотом, рухомим фосфором та обмінним калієм залишається задовільною. Суттєвих змін за цими показниками не відбулося. До негативних змін структури ґрунтів, їх фізико-хімічних і біологічних властивостей призвели наслідки внесення мінеральних добрив й пестицидів у попередні роки. Застосування великих доз добрив може погіршити якість продукції, ґрунтових вод, що зумовлює забруднення близьких річок і водойм. Використання мінеральних добрив дало змогу певною мірою підвищити врожайність культур, однак подальше збільшення їх доз уже не сприятиме її зростанню, що буде пов'язано із зменшенням запасів гумусу в ґрунті.

Безконтрольне застосування добрив призводить до забруднення навколишнього середовища, що загрожує здоров'ю людини. Особливо небезпечне неправильне або надмірне використання пестицидів. Причому деяка їх частина трансформується, тобто виникають нові токсичні речовини (вторинна токсикація). Дати оцінку всіх наслідків впливу пестицидів неможливо через недосконалість методів дослідження.

Повне знищення ґрунтового покриву спостерігається в процесі селітебного, промислового, дорожнього й інших видах будівництва. Діяльність підприємств із недотриманням норм чинного законодавства у сфері охорони ґрунтів, стихійні сміттєзвалища призводять до промислової деградації ґрунтів.

Вінниччина внаслідок значного господарського освоєння території та розвитку сільського господарства характеризується зменшенням площ, природних та природно-антропогенних ландшафтів (луками, лісами, болотами) при одночасному збільшенні питомої ваги освоєних сільськогосподарських угідь, насамперед ріллі. В цілому антропогенне перетворення агроландшафтів призвело до спрощення екосистем агроландшафтів, порушення екологічного розмаїття угідь і зв'язків між компонентами ландшафту, деградації ґрунтового покриву, переущільнення й погіршення водно-фізичних і механічних

В.Н. Абух

властивостей ґрунту, а на деяких територіях активізувались ерозійні та зсувні негативні процеси

Водні ресурси

За даними Басейнового управління водних ресурсів р. Південний Буг, у басейні р. Південний Буг на території області сумарні ресурси поверхневого стоку у середній по водності рік складають 1790 млн.м³, у дуже маловодний – 880 млн.м³. У 2020 році – 430 млн.м³. Крім вод р. Південний Буг до них входять 42 водосховища (загальна ємність 268 млн.м³) та 3666 ставка (загальна ємність 181 млн.м³).

У басейні р. Дністер сумарні ресурси поверхневого стоку (разом з транзитним стоком) у середньо водний рік складають 8500 млн.м³, у дуже маловодний – 4970 млн.м³. У 2020 році – 8000 млн.м³. Крім вод р. Дністер до них входять 7 водосховищ (загальна ємність 17,3 млн.м³) та 982 ставка (загальна ємність 27,5 млн.м³).

У басейні р. Дніпро сумарні ресурси поверхневого стоку у середньо водний рік складають 210 млн.м³, у дуже маловодний – 100 млн.м³. У 2020 році – 90 млн.м³. Крім вод р. Дніпро, до них входять 3 водосховища (загальна ємність 5,4 млн.м³) та 682 ставка (загальна ємність 39 млн.м³).

Згідно державної звітності про використання води (форма 2ТП-водгосп (річна) у 2020 році всього з природних джерел забрано 100,1 млн.м³, серед них 85% (85,2 млн.м³) з поверхневих вод і 15% (14,9 млн.м³) з підземних.

Забір води за басейнами річок розподілявся так: по басейну Південного Бугу – 84,4 млн.м³; по басейну Дністра – 12,9 млн.м³; по басейну Дніпра – 2,76 млн.м³

Водокористування по Вінницькій області у 2020 р.

Напрями використання	Всього млн. м ³	В т.ч. по басейнам річок млн. м ³		
		Південний Буг	Дністер	Дніпро
1	2	3	4	5
Забір води, разом	100,1	84,41	12,94	2,760
у тому числі: - з поверхневих джерел	85,18	74,01	9,317	1,847
- з підземних джерел	14,94	10,40	3,630	0,913
Втрати при транспортуванні	14,11	13,28	0,771	0,282
Використано води, разом	79,33	66,31	11,25	1,765
у т.ч. на: - питні та санітарно-гігієнічні потреби	28,78	25,80	2,222	0,755
- виробничі потреби	44,23	38,30	5,057	0,867
- зрошення	4,621	1,212	3,409	-
- інші потреби	1,703	0,997	0,563	0,143
Скинуто стічних вод у водні об'єкти, разом	52,57	46,56	4,576	1,434
забрудненої:	0,133	0,119	0,014	-
нормативно-чистих без очистки	24,88	20,50	3,856	0,785
нормативно очищених на очисних спорудах	27,55	25,94	0,706	0,669
оборотне і повторно-послідовне водоспоживання	1073	1051	21,43	0,142
потужність очисних споруд	95,78	81,77	9,538	4,471

Розподіл обсягів забору води по басейнах річок області

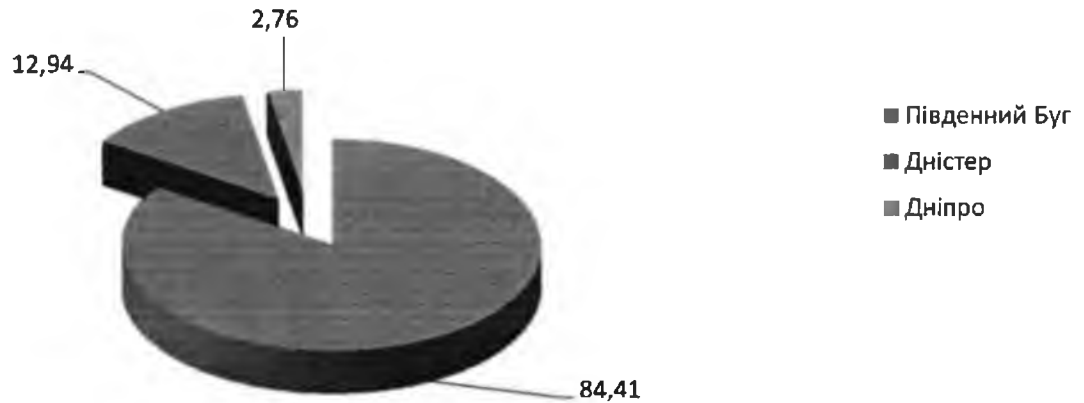

Рис.1. Забір води по басейнах річок у Вінницькій області, млн.м³.

Всього по області використано 79,3 млн.м³ в т.ч.: виробничі потреби – 44,2 млн.м³ (56%); питні та санітарно-гігієнічні потреби – 28,8 млн.м³ (36%); зрошення – 4,6 млн.м³ (6%); інші потреби – 1,7 млн.м³ (2%).

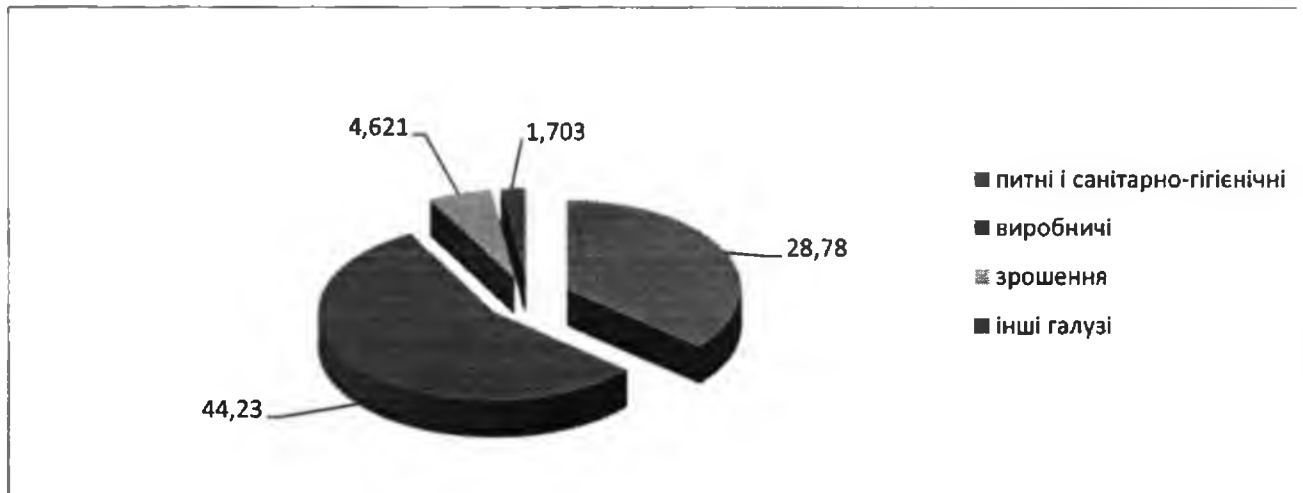

Рис.2. Використання води за потребами у Вінницькій області, млн.м³.

Домінуючими галузями забору води є підприємства водопостачання і каналізації, сільське, лісове та рибне господарство на які припадає 43% (42,5 млн.м³) та 35% (34,9 млн.м³), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря - 11% (11,4 млн.м³), переробної промисловості - 3% (3,3 млн.м³), добувної промисловості 1% (1,4 млн.м³), підприємства інших видів діяльності - 7% (6,6 млн.м³).

Централізоване водопостачання та водовідведення більшості населених пунктів забезпечується спеціалізованими підприємствами водопровідно - каналізаційного господарства. Населення м. Хмільника, м. Калинівки, м. Вінниці, м. Ладижина споживають поверхневі води річок Південний Буг, м. Козятин з річки Гнилоп'ять (басейн річки Дніпро). Решта населення споживає воду з підземних джерел (артезіанських свердловин і каптажів). У місцях розміщення

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

водозаборів створені зони санітарної охорони, де вживаються заходи з недопущення погіршення якості води та виснаження водних ресурсів. Сумарний річний забір води підприємствами водопроводу та каналізації у 2020 році становив 42,5 млн.м³, з якого 19% забезпечується за рахунок підземних вод.

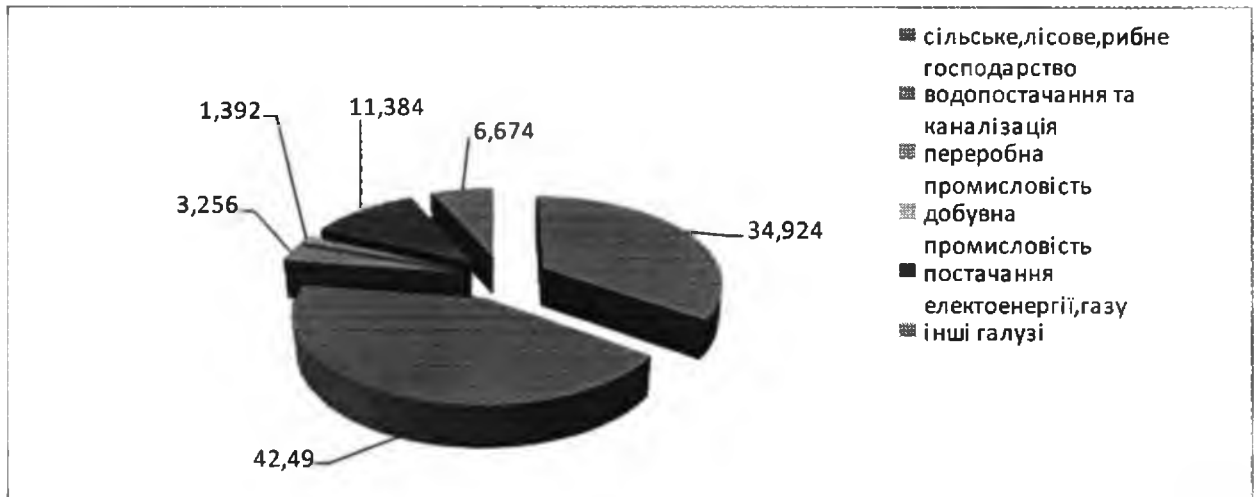

Рис.3. Забір води по виду діяльності у Вінницькій області, млн.м³.

Використано підприємствами водопровода та каналізації у 2020 році – 28,3 млн.м³ (36%); сільським, лісовим, рибним господарством – 29,7 млн.м³ (37%); підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря - 12% (9,6 млн.м³), переробної промисловості - 6% (4,8 млн.м³), добувної промисловості 1% (0,4 млн.м³), підприємства інших видів діяльності - 8% (6,5 млн.м³) [рисунок 4, додаток 3].

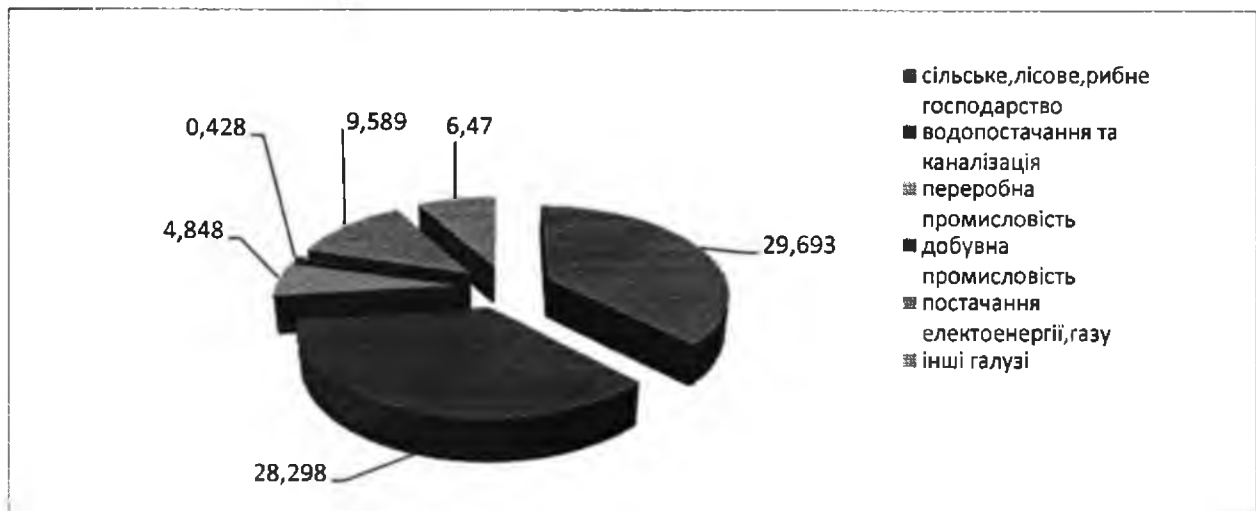

Рис.4. Використання води за видами діяльності у Вінницькій області, млн.м³.

Найбільшими водоспоживачами у Вінницькій області в розрізі регіонів є м. Вінниця, яка використовує 30% від загального використання, м. Ладизин – 20%, Калинівський район – 8%, Барський район – 5% .

Найбільшими споживачами води є:

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

- у Вінницькій області в розрізі підприємств є КП «Вінницяоблводоканал» м. Вінниця, яке використовує 30% від загального використання, ПАТ «ДТЕК «Західенерго» ВП Ладижинська ТЕС м. Ладижин - 20%, ТОВ «Вінницька птахофабрика» с. Оляниця Тростянецького району - 8%;

- у басейні річки Південний Буг у розрізі підприємств є КП «Вінницяоблводоканал» м. Вінниця, яке використовує 36% від загального використання по басейну, ПАТ «ДТЕК «Західенерго» ВП Ладижинська ТЕС м. Ладижин - 24%, ТОВ «Вінницька птахофабрика» с. Оляниця Тростянецького району - 9%;

- у басейні річки Дністер у розрізі підприємств є ТОВ «АМГ Миронівське» с. Петрашівка Ямпільського району, яке використовує 16% від загального використання по басейну, Могилів - Подільське МКП «Водоканал» м. Могилів - Подільський - 7%, ПрАТ «ГК Поділля» с. Городківка Крижопільського району та ТОВ «Український волоський горіх» с. Кремінне Могилів-Подільського району по 6%;

- у басейні річки Дніпро в розрізі підприємств є ВП Київське ТУ філія ЦБМЕС ПАТ «УЗ» м. Козятин, яке використовує 32% від загального використання по басейну, ТОВ «Юзефо-Миколаївське АПК» с. Михайлин - 17%, ТОВ «АКВ Українське каолінове товариство» с. Глухівці Козятинського району - 8% .

У Вінницькій області у 2020 році забір води зменшився на 6%, а використання води на 9% за рахунок зменшення у сільському, лісовому, рибному господарстві на 9%, водопостачанні, каналізації - 4%.

Проблемним питанням у басейні є те, що значна кількість міського населення користуються питною водою з поверхневих водойм і перебувають в повній залежності від ефективності роботи очисних споруд, систем водопостачання та водності року, нерівномірне охоплення населення водопостачанням, наявність високих втрат.

Втрати води у водогонах зумовлені дією низки чинників, головними з яких є наступні:

- споживчі - втрати води реалізованої води, які визначаються як різниця між об'ємами фактичної реалізації води споживачам та її раціональною розрахунковою потребою;

- технологічні - втрати води в процесі її добування, підготовки і транспортування до споживачів.

Споживчі втрати зумовлені незадовільною культурою водокористування (постійного потоку води через крани та змішувачі в період приготування їжі, миття посуду, прання білизни, купання та інших господарсько-побутових потреб) та витокami через незадовільні технічні характеристики санітарно-технічної арматури, недоліки в організації технічної експлуатації водозабірних і водонапірних приладів, підвищених напорів, а також через недоліки обліку індивідуальними засобами обліку.

Технологічні втрати визначаються обґрунтованими процедурами на видобування, підйом та транспортування води, а також

Р.А. Савчук

непродуктивними витоками внаслідок розгерметизації мереж водопостачання.

У водопостачанні та каналізації незадовільний стан мереж транспортування призвів до втрати 14% забраної води або 14,1 млн.м³, у м. Вінниця - 29%, м. Козятин – 28% , м. Жмеринка – 26%, м. Хмільник – 22%, м. Могилів-Подільський – 20%, м. Ладижин – 9%, та ін.

Функціонування системи господарсько-побутового забезпечення водою безпосередньо пов'язано з необхідністю водовідведення використаної води.

Сучасне збільшення кількісних показників санітарних норм по питній воді викликає потребу у переобладнанні існуючих водоочисних станцій із впровадженням новітніх технологій очищення води та будівництва нових.

За обсягами використання води сільське, лісове, рибне господарство займає в області перше місце. В області розвинений комплекс тваринництва (вирощування на м'ясо худоби та птиці) та рослинництва. Галузями спеціалізації, обумовленими природно - ресурсним потенціалом, є вирощування пшениці та інших зернових, цукрового буряку, плодове садівництво, а також вирощування олійних культур (соняшнику, ріпаку). У приміських зонах поширене культивування ягід, овочів.

Водопостачання сільського, лісового, рибного господарства переважно здійснюється за рахунок поверхневих вод (94%), а також підземних джерел (6%). Порівняно з 2019 роком об'єм споживання води зменшився на 15%.

У водні об'єкти Вінницької області у 2020 році скинуто 52,6 млн.м³ стічних вод, у тому числі сільським, лісовим, рибним господарством – 39% (20,4 млн.м³); підприємствами водопостачання та каналізації – 50% (26,5 млн.м³), підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря - 6% (3,1 млн.м³), переробної промисловості -2% (0,8 млн.м³), добувної промисловості - 2% (1,2 млн.м³), підприємства інших видів діяльності - 1% (0,6 млн.м³).

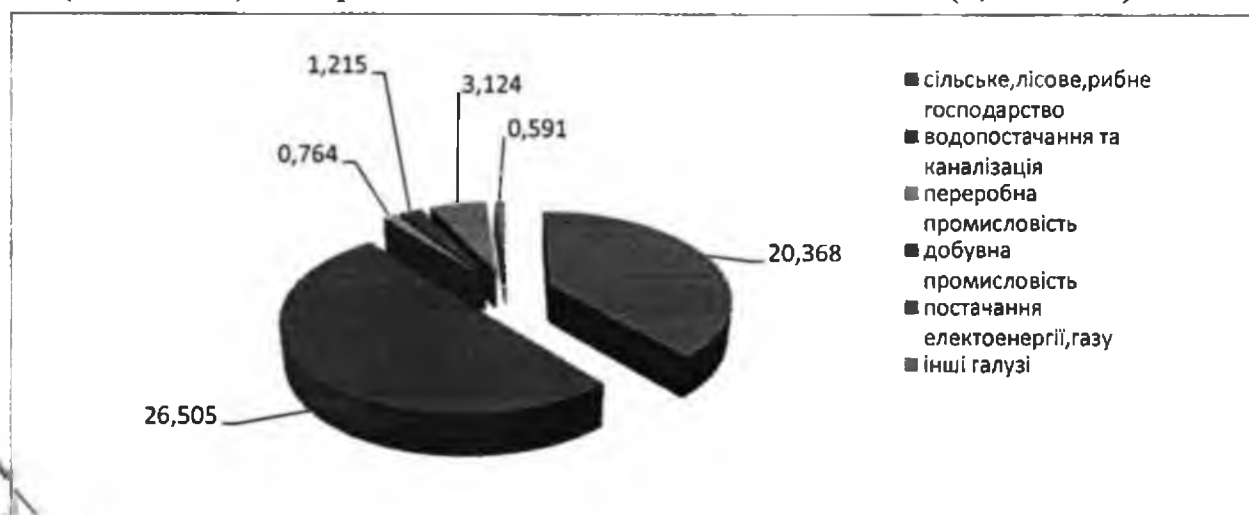

Рис.5. Скинуто зворотних вод за видами діяльності у Вінницькій області, млн.м³.

Handwritten signature

У загальному об'ємі водовідведення найбільшою є частка нормативно очищених на очисних спорудах – на них припадає 52% загального об'єму водовідведення (27,3 млн.м³). Забруднених стічних вод було скинуто у поверхневі водні об'єкти ~ 0,1% від загального об'єму водовідведення (0,1 млн.м³), нормативно чистих без очистки вод – 48% (25,1 млн.м³)

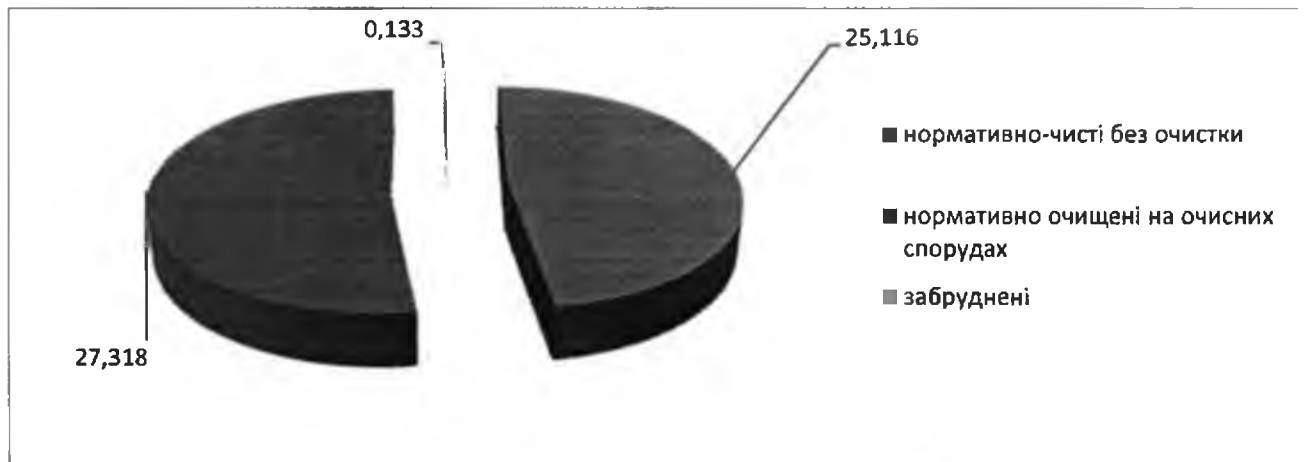

Рис.6. Скинуто зворотних вод у Вінницькій області, млн.м³.

Найбільше води відводиться у басейн Південного Бугу 88% (46,6 млн.м³), басейн Дністра 9% (4,6 млн.м³), басейн Дніпра 3% (1,4 млн.м³).

Водовідведення по басейнах річок по Вінницькій області у 2020 році

Адміністративна одиниця	Втрати при транспортуванні млн.м ³	Скинуто в поверхневі водні об'єкти млн.м ³				
		Всього	забрудненої	Нормативно чисті без очистки	нормативно очищені	некатегоризованої
1	2	3	4	5	6	7
Всього по області	14,3	52,57	0,133	25,12	27,32	
В т. числі по басейну:						
-р. Південний Буг	13,3	46,56	0,119	20,50	25,94	
-р. Дністер	0,77	4,576	-0,014	3,856	0,706	
-р. Дніпро	0,28	1,434	-	0,785	0,669	

Забруднених стічних вод у поверхневі водні об'єкти області скинуто 0,133 млн.м³, в тому числі в басейні р. Південний Буг 0,119 млн.м³, по басейну р. Дністра 0,014 млн.м³. Із загального скиду забруднених стічних вод 100% скинуто підприємствами комунальної галузі: (КП «Іллінціводоканал» м.Іллінці (0,119 млн.м³), КП «Піщанкаводоканал» смт Піщанка (0,014 млн.м³).

Handwritten signature

Разом із забрудненими водами у водойми області в 2020 році надійшло 50,6 т азоту амонійного; 161,1 т БСК₅; 101 т завислих речовин; 480,8 т нітратів; 39,5 т нітритів; 1121,8 т сульфатів; 7882,4 т сухого залишку; 3678,0 т хлоридів; 404,5 тис. т ХСК; 886,2 т заліза; 256,9 т нафтопродуктів, 1390,0 т СПАР; 75,9 т цинку; 45,3 т фосфатів.

Відходи та поводження з відходами

За останніми даними впродовж 2018 року на підприємствах області утворилось 1782,2 тис.т відходів I–IV класів небезпеки, в тому числі I–III класів небезпеки – 803,7 т.

За даними статистичного обліку Головного управління статистики у Вінницькій області утворення відходів домогосподарств складає 6% від загального обсягу утворення відходів.

Із загальної кількості спалено відходів 58,4 тис.т, утилізовано – 481,7 тис.т та видалено у спеціально відведені місця – 903,8 тис.т. Найбільше відходів I–IV класів небезпеки утворилося у місті Вінниці – 28,9%, Ладжині – 24,0% до загальної кількості, а також Гайсинському – 18,9% та Крижопільському – 14,1% районах.

За категоріями матеріалів у 2018 році найбільше утворилось відходів рослинного походження (906,6 тис.т, 50,9%), відходів згоряння (433 тис.т, 24,3%), побутових та подібних відходів (167,4 тис.т, 9,4%), тваринних екскрементів, сечі та гною (130 тис.т, 7,3%), звичайний осад (104,9 тис.т, 5,9%).

Утворення відходів всіх класів небезпеки у розрахунку на одну особу склало 1,2 т, а на 1 км² – 60,0 т. Видалено у спеціально відведені місця 903,8 тис.т відходів I–IV класу небезпеки: відходів згоряння (278,3 тис.т, 30,8%), побутових та подібних відходів (272,3 тис.т, 30,1%), змішаних та недиференційованих матеріалів (210,2 тис.т, 23,3%), відходів рослинного походження (140,9 тис.т, 15,6%).

Станом на 01.07.2017 року за даними інвентаризації в області обліковується 849,239 тонн непридатних та заборонених до використання пестицидів та агрохімікатів. Очищеними від пестицидів є 4 райони: Вінницький, Липовецький, Немирівський та Хмельницький. Усі непридатні пестициди, які обліковуються, упродовж 2016-2017 років перезатарені.

Існує проблема з ліквідацією накопичених відходів, які утворились більше десяти років тому, передача таких відходів на знешкодження є проблематичною, оскільки здійснюється за кошти утворювача відходів і потребує значних капіталовкладень. Також, такі відходи втрачають власника при ліквідації підприємств і перетворюються на проблему територіальної громади.

Непродумана політика управління відходами призвела до появи численних сміттєзвалищ, які не відповідають сучасним екологічним вимогам. Управління відходами орієнтовано на захоронення, відсутні економічні стимули для переробки та механізми притягнення до відповідальності.

В.В. Савчук

В області запроваджене роздільне збирання окремих компонентів ТПВ (скло, папір, полімери, метал). Крім того, у м. Вінниця розпочато впровадження окремого збору сухої та вологої фракцій побутових відходів.

Флора, фауна та природне середовище існування

За останні два століття ландшафти Вінницької області зазнали докорінних змін. В їх структурі переважають аграрні та селітебно-промислові (ландшафти населених пунктів), площа лісів зменшилася з 70 % до 13,8 % території. У природному стані залишилися натуральні ділянки вздовж річок, деякі неосушені болота, торфовища, різноманітні вершини горбів, карстові форми рельєфу. Частина цих територій є елементами Смарагдової мережі, деякі мають статус водно-болотних угідь міжнародного значення, входять до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, елементів екомережі Вінницької області.

Лісистість

Вінницька область лежить у межах лісостепової зони. Рослинність області характерна для лісостепу. Ліси належать до типу середньоєвропейських лісів. Основу лісової рослинності становить граб, а до звичайних тутешніх дерев належать: дуб, ясен, липа, клен, явір, берест, осика, тополя, дика груша, дика яблуня, черемха, черешня та інші. Ліси Вінниччини на сьогоднішній день займають площу 380,3 тис. га, або біля 13,8% її загальної площі, що робить область малолісною і лісодефіцитною.

Для забезпечення екологічної рівноваги території Вінниччини, зменшення негативної дії ерозійних процесів на ґрунти та досягнення оптимального мінімального рівня лісистості 15% необхідно висадити не менше 31 тис. га нових лісів.

Рослинний світ

Рослинний світ Вінниччини вирізняється своїм багатством. У різноманітних природних комплексах на території області зустрічається близько 1200 видів рослин. По всій області поширені лісові та прибережно-водні види. Лучні та болотні види більш характерні для півночі Вінниччини, а степові – для півдня.

Близько 200 є рідкісними – такими, що зустрічаються лише в окремих місцевостях, урочищах або скорочують свій ареал. На території області виявлено дванадцять рослинних угруповань, які занесені до Зеленої книги України.

На території Вінницької області виділено такі 19 регіональних екокоридорів, які займають загальну площу 320914,3 га, тобто 12,1 % від території області.

Тваринний світ

В області дуже різноманітна фауна: водиться багато як лісових звірів (лосі, олені, зубри, дикі свині, бобри, вовки, лиси, кози, їжаки, борсуки, куниці, тхори, зайці), так і степових (гризуни) та водяних (норка, видра). Багато водяного, болотяного, лісового й степового птаства (дикі гуси й качки, черногуз, чапля, журавель, голуби, перепелиця), у річках і озерах – риби (короп, лящ, сом, щупак).

В.В. Савченко

Всього в області налічується близько 420 видів тварин, у т.ч. риб – 30, земноводних 11, плазунів – 8, птахів – 300, ссавців – 70.

На території області мешкає понад 94 видів тварин, занесених до Червоної книги України. Окрім цього, 59 видів тварин занесені до регіонально рідкісних видів Вінницької області, а саме: 5 видів комах, 2 види риб, 3 види земноводних, 4 види плазунів, 35 видів птахів, 11 видів ссавців.

Природно-заповідний фонд

Станом на жовтень місяць 2021 року у Вінницькій області налічується 432 об'єкта природно-заповідного фонду (43 загальнодержавного значення, з них 1 національний природний парк та 389 місцевого значення, з них 4 регіональних ландшафтних парків). На території Вінницької області знаходяться водно-болотні угіддя міжнародного значення та елементи Смарагдової мережі.

Загальна площа територій об'єктів природно-заповідного фонду складає 69 064,2 га (2,61 % від площі області) проти 68 960,8 га (2,27 % від площі області станом на 01 січня 2020 року).

У період з 01 січня 2020 року по 1 вересня 2021 року рішенням сесій Вінницької обласної Ради оголошено та створено 5 нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 103,4 га, зокрема:

44 сесією 7 скликання від 23 липня 2020 року № 977 оголошено створення 3-х об'єктів, а саме:

ландшафтного заказнику «Іваньківський» орієнтовною площею 20 га на території Липовецької міської територіальної громади (в минулому - Іваньківська сільська рада) – для охорони та збереження у природному стані типової ділянки лучно-степової рослинності з домішками чагарникової та деревної рослинності. Дана територія підтримує існування 82 видів тварин, в тому числі 68 видів птахів. Створення заказника відбувається за рахунок земель запасу державної власності сільськогосподарського призначення, вид угідь – пасовище;

ландшафтного заказнику «Скала» орієнтовною площею 30 га на території Липовецької міської територіальної громади (в минулому - Попівська сільська рада) – для охорони та збереження у природному стані русла та прибережно-захисної смуги безіменної малої річки, що впадає у річку Сібок з водно-болотною та лучною рослинністю. Дана територія підтримує існування 87 видів тварин, в тому числі 67 видів птахів. Створення заказника відбувається за рахунок земель водного фонду та земель запасу державної власності сільськогосподарського призначення, вид угідь – пасовище;

ландшафтного заказнику «Широка Руда» орієнтовною площею 33 га на території Липовецької міської територіальної громади (в минулому - Попівська сільська рада) – для охорони та збереження у природному стані русла та прибережно-захисної смуги річки Широка Руда, що впадає у річку Соб з водно-болотною та лучною рослинністю. Дана територія підтримує існування 128 видів тварин, в тому числі 89

В.М. Кавказ

видів птахів. Створення заказника відбувається за рахунок земель водного фонду та земель запасу державної власності сільськогосподарського призначення, вид угідь – пасовище.

5 сесією 8 скликання від 26 лютого 2021 року № 84 оголошено створення 1 об'єкту - ботанічної пам'ятки природи «Каштан Березовських» орієнтовною площею 0,1 га на території Шаргородської міської територіальної громади у с. Перепільчинці – для охорони та збереження у природному стані дерева кінського каштана звичайного віком близько 170 років, що має природоохоронне, навчальне, рекреаційне та історико-культурне значення;

12 сесією 8 скликання від 24 вересня 2021 року оголошено створення 1 об'єкту, а саме:

геологічної пам'ятки природи місцевого значення «Липовецька астроблема» орієнтовною площею 20,3 га на території Липовецької міської територіальної громади Вінницького району. Важливість створення пам'ятки, пов'язана з тим, що «Липовецька астроблема» якнайкраще реконструює історію формування та модифікацію вибухових кратерів на Українському щиті, що дає можливість прослідкувати роль метеоритного бомбардування у формуванні літосфери. Пам'ятка природи має природоохоронне, рекреаційне, естетичне, освітньо-виховне, історико-культурне значення. За масштабами «Липовецька астроблема» поступається відомим у світі метеоритним кратерам, але в нашій країні вона входить до списку семи найбільших геологічних об'єктів імпактного походження.

Наразі проводяться роботи з розширення меж національного природного парку «Кармелюкове Поділля» (далі – НПП «Кармелюкове Поділля»). Відповідно до наданих картографічних матеріалів Головним управлінням Держгеокадастру у Вінницькій області загальна площа земельних ділянок, що погоджено для передання в постійне користування НПП «Кармелюкове Поділля» складає 112,4 га.

Здоров'я населення

Населення Вінницької області складає 1575,8 тис. осіб, з них в містах та селищах мешкають 806,3 тис. осіб, в селах – 769,5 тис. осіб. В області спостерігається стабільне зменшення кількості населення в більшості адміністративних одиниць. Зменшення загальної кількості населення області за останні 10 років складає 5,76%, населення міст та селищ - 0,81%, населення сіл - 10,45%. В середньому населення області зменшується на 0,68% на рік. Очікувана тривалість життя при народженні в Україні становить 71,4 років. Вінницька область відноситься до регіону з високим рівнем загроз репродуктивному потенціалу.

Доведено, що здоров'я і захворюваність у дорослих визначаються станом здоров'я і досвідом на попередніх етапах життя, і систематичним чином відображає економічні, соціальні, пов'язані з навколишнім середовищем, біомедичні та інші вагомі чинники, які впливають на показники здоров'я.

Одним із найважливіших соціальних індикаторів суспільного прогресу, потенціалом економічного зростання та безпеки держави, що займає провідне місце у системі цінностей будь-якої цивілізованої країни, є стан здоров'я населення, який відображає благополуччя нації, її соціально-економічне, екологічне, демографічне, санітарно-гігієнічне становище тощо.

Загальна захворюваність населення оцінюється за показниками поширення хвороб, первинної захворюваності та інвалідності.

Структури розподілу рейтингових місць за показником первинної захворюваності міського та сільського населення відрізняються. Перше місце в обох структурах займають хвороби органів дихання. У сільській місцевості на другому місці – хвороби системи кровообігу, на третьому – травми та отруєння. У містах друге місце посідають хвороби сечостатевої системи, третє – хвороби системи кровообігу.

У структурі поширення захворюваності за класами хвороб серед міського та сільського населення перше місце займають хвороби системи кровообігу (31,0%), майже 20% – хвороби органів дихання, 10% – хвороби органів травлення та по 5,5% – хвороби сечостатевої системи, кістково-м'язової системи та сполучної тканини. Показники поширення хвороб та первинної захворюваності населення відрізняється за статтю – у жінок вони вищі на 25% та 12% відповідно.

Інвалідність визначається як соціальна недостатність унаслідок обмеження життєдіяльності людини, яка викликана порушенням здоров'я і потребує соціального захисту та допомоги.

Основними причинами набуття інвалідності у населення є: хвороби системи кровообігу (понад 22% інвалідів), злоякісні новоутворення (22%), хвороби кістково-м'язової та сполучної тканин (понад 11%), травми, отруєння та ряд інших зовнішніх причин (11%).

Однією з найважливіших медико-біологічних та соціальних проблем є захворюваність населення на злоякісні новоутворення. Визначити, які чинники впливають на територіальну диференціацію захворюваності та поширення злоякісних новоутворень, достатньо складно. Такий вплив мають спадковість, вікова структура та тривалість життя населення з огляду на те, що у осіб старших вікових груп захворювання діагностується частіше. Безперечно, має вплив і такий чинник як якість життя.

Вінницька область відноситься до третьої групи регіонів України за показником захворюваності населення на злоякісні новоутворення (з вищим за середній рівнем - 340- 370 хворих на 100 тис. населення).

Захворюваність населення на серцево-судинні хвороби у 2015 році склала 4,3 тис. хворих на 100 тис. населення. Серцево-судинні захворювання займають провідне місце серед причин смертності хворих.

Показники захворюваності населення на активний туберкульоз для Вінницької області становить до 50 випадків на 100 тис. населення. Захворюваність населення на всі форми активного туберкульозу серед

міських жителів скорочується, тоді як у сільській місцевості даний показник характеризується стрибкоподібною динамікою зі зростанням.

Окрему групу захворювань, які спричиняються живими збудниками, мають здатність передаватися від хворої до здорової людини, викликаючи епідемії, формують інфекційні хвороби.

Захворюваність на інфекційні хвороби у міських поселеннях майже вдвічі вищий, ніж у сільській місцевості. Найвищу частку мають грип та гострі інфекції верхніх дихальних шляхів, наступну позицію займає вітряна віспа, третю позицію – гострі кишкові інфекції.

Поширеними серед населення є алергічні реакції організму на різного роду збудників: від природних (рослинних) до хімічних та побутових.

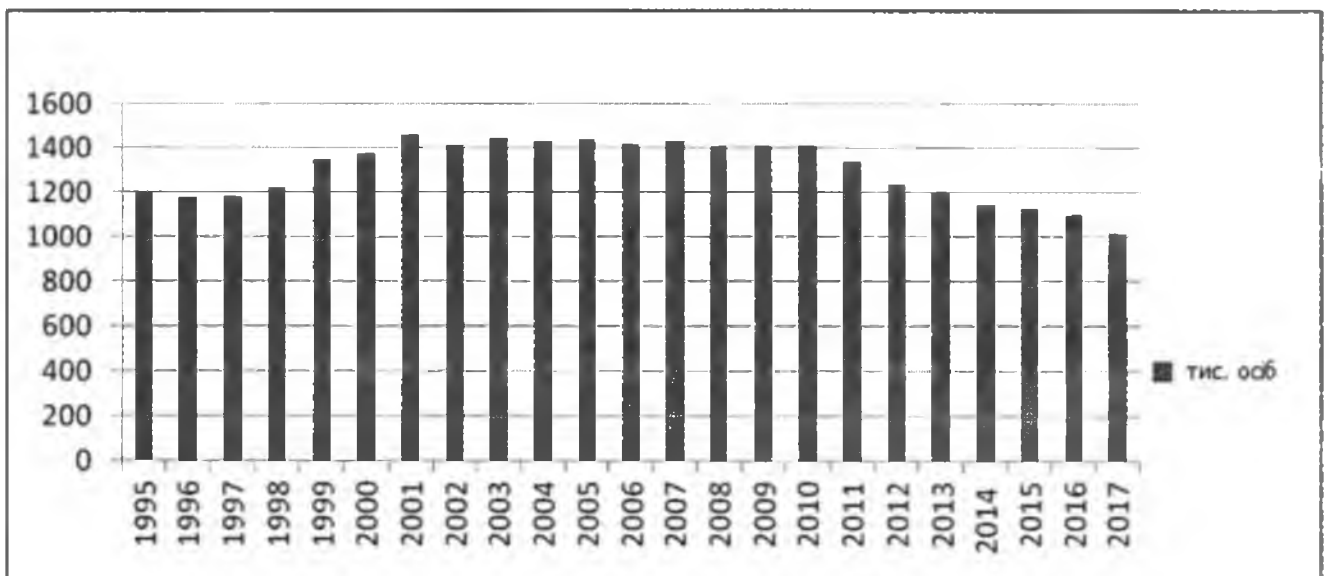

Рис. 2.2. – Динаміка захворюваності населення

Вінницька область має таку динаміку поширення захворювань:

- серцево-судинні захворювання: стрибкоподібна динаміка із значним зростанням;
- злоякісні новоутворення серед населення: зі стабільним зростанням;
- туберкульоз: зі стабільним і дуже значним скороченням;
- ВІЛ-інфекція серед населення: зі стабільним скороченням;
- інфекційні та паразитарні хвороби: зі стабільним значним скороченням;
- хвороби органів дихання: стрибкоподібна динаміка з незначним скороченням.

Вінницька область в сумі має 31 бал за бальною оцінкою тенденцій динаміки різних видів захворювань населення і за результатами цієї оцінки відноситься до регіонів із переважанням позитивних рис динаміки показників захворюваності населення (за виключенням захворюваності на злоякісні новоутворення, серцево-судинні хвороби та ВІЛ/СНІД).

Негативна тенденція зростання показників стану забруднення питної води, води поверхневих водойм, ґрунту, атмосферного повітря сприяє виникненню серед населення не тільки інфекційних хвороб, а і

В.М. Савчук

неінфекційних захворювань, алергізації організму, зниженню імунітету, розвитку захворювань серцево-судинної системи та інших захворювань.

Неякісне очищення зворотних вод є причиною забруднення водоєм, різних джерел водопостачання населення, погіршення якості питної води, і відповідно, до поширення інфекційних хвороб. Неякісна питна вода несприятливо впливає на здоров'я. Що стосується її хімічних компонентів, то лише деякі з них можуть привести до гострих захворювань. Проблеми в основному можуть виникнути при хронічному надходженні до організму речовин з кумулятивною токсичною дією, наприклад, важких металів або канцерогенних сполук. Високий ступінь мінералізації питної води дає збільшення у захворюваності хворобами травної системи, в т.ч. гастритами, жовчнокам'яною, а також сечокам'яною хворобами. У Вінницькій області об'єм забруднених вод оцінюється як незначний.

Коронавірусна хвороба 2019 (COVID-19) у Вінницькій області — Перший випадок появи коронавірусної хвороби виявлено на території Вінниччини 25 березня 2020 року.

Станом на вересень 2021 року у Вінницькій області зареєстровано близько 73320 лабораторно підтверджених випадків захворювання на коронавірусну хворобу COVID-19.

За рік коронавірус став третьою за кількістю причиною смерті у Вінницькій області, обігнавши, зокрема, зовнішні причини смерті, хвороби органів дихання, травлення. На перших двох місцях – смерті від хвороб системи кровообігу та новоутворень (за даними Головного управління статистики у Вінницькій області).

Так, якщо впродовж січня-серпня 2021 року від ідентифікованого COVID-19 померли 1325 людей, то, наприклад, від зовнішніх причин смерті (в тому числі самогубств, наслідків нападів та нещасних випадків) – 728, від хвороб органів дихання – 529 людей. Найбільше людей померло від ішемічної хвороби серця (10 794).

Натомість, у січні-серпні 2020 року від ідентифікованого COVID-19 було зафіксовано лише 71 летальний випадок. Смерть від коронавірусу посідала дев'яте місце у загальній статистиці.

Загалом у статистиці кількості померлих у січні-серпні 2021 року за окремими причинами смерті найпоширенішими причинами є:

1. Хвороби системи кровообігу – 12 111 з них ішемічна хвороба серця – 10 794; цереброваскулярні хвороби (в тому числі інсульти) – 919; алкогольна кардіоміопатія – 19.

2. Новоутворення – 1895, з них злоякісні – 1876.

3. COVID-19, вірус ідентифікований – станом на 31 жовтня за увесь час в області було зафіксовано 2065 смертей від коронавірусу; COVID-19, вірус неідентифікований – 17.

4. Зовнішні причини смерті – 728 з них навмисне самоушкодження (в тому числі самогубство) – 217;

транспортні нещасні випадки – 73;

випадкове утоплення та занурення у воду – 67;

В.І. Савчук

- нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню та полум'я – 57;
випадкове отруєння та дія алкоголю – 50;
наслідки нападу з метою убивства чи нанесення ушкодження – 39;
випадкове отруєння, спричинене отруйними речовинами (крім алкоголю) – 17.
5. Хвороби органів травлення – 577, з них алкогольна хвороба печінки – 26.
  6. Хвороби органів дихання – 529, з них грип і пневмонія – 469.
  7. Симптоми, ознаки та відхилення від норми, що виявлені при клінічних і лабораторних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках – 177.
  8. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби – 113, туберкульоз–68; з них хвороба, зумовлена вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ) – 27.
  9. Хвороби нервової системи – 81.
  10. Хвороби сечостатевої системи – 66
  11. Ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин – 51, з них цукровий діабет – 43.
  12. Природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії – 27.
  13. Розлади психіки та поведінки – 26, з них розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю – 23.
  14. Окремі стани, що виникають у перинатальному періоді – 21.
  15. Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини – 4.
  16. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини – 4.
  17. Хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму – 3.

Програмою економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік передбачено ряд пріоритетних напрямків розвитку області: із застосуванням новітніх технологій у сфері підприємницької діяльності (модернізація промислового виробництва, зменшення його енергоємності); сприяння інноваційно-інвестиційному, енергоощадному розвитку агропромислового виробництва, створенню нових та модернізації існуючих потужностей з виробництва, переробки, зберігання сільськогосподарської продукції; створення умов для впровадження заходів з охорони та використання земель, підвищення родючості ґрунтів; реалізація комплексних проектів з енергозбереження та запобігання витрат фінансових ресурсів на часткові та малоефективні заходи; стимулювання населення та ОСББ до впровадження енергоефективності у житловому секторі, в тому числі шляхом здешевлення кредитних ресурсів; будівництво і реконструкція очисних споруд та систем водовідведення тощо. У разі незатвердження документу державного планування - Програми економічного та соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік, можна передбачити негативні наслідки для довкілля, оскільки вищезгадані заходи спрямовані на досягнення цілей сталого розвитку - коли економічне зростання, матеріальне виробництво і споживання, а також інші види діяльності суспільства відбуваються в межах, які визначаються здатністю екосистем відновлюватися, поглинати забруднення і підтримувати життєдіяльність теперішніх та майбутніх поколінь.

RM Savara

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Вінницької області, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації Програми є екологічно допустимим.

Програмою враховано реалізацію затверджених галузевих програм, враховано пропозиції постійних комісій обласної Ради, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, які розробили відповідні розділи Програми. Виконання заходів Програми, буде спрямовано в тому числі на виконання екологічних індикаторів та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на встановлення новітніх технологій енергозбереження, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища стічними водами тощо.

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення дозволив виявити основні соціально-економічні та екологічні проблеми, що уповільнюють розвиток Вінницької області.

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Вінницької області.

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Зручне географічне розташування у центрі України та розвинене транспортно-логістичне сполучення	1. Високий рівень техногенного навантаження на навколишнє природне середовище та загострення екологічних проблем
2. Одні з найбільших площ родючих земель	2. Відсутність нормативної бази, яка б регламентувала діяльність у сфері поводження з ґрунтами (родючим шаром ґрунту) з метою запобігання виникнення ерозії ґрунтів, деградації земель та загрози опустелюванню
3. Багатогалузевий промисловий комплекс	4. Забруднення поверхневих і підземних вод, забруднення атмосферного повітря
4. Наявність унікальних об'єктів природно-заповідного фонду, об'єктів рекреаційного призначення	5. Відсутність нормативно-законодавчої бази, яка б забезпечувала фінансування заходів, спрямованих на розвиток та функціонування об'єктів природно-заповідного фонду; відсутність земельпорядної документації на об'єкти природно-заповідного фонду (проектів землеустрою з організації та встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду).

Handwritten signature

<p>5. Наявність потенційно вільних територій для розвитку рекреації та туризму</p>	<p>7. Інтенсивне розорювання степових ділянок, пасовищ. Обмеженість об'єктів туристичної інфраструктури (готелів, мотелів, баз і зон відпочинку,) та послуг для їх клієнтів і неналежний рівень сервісу у переважній їх більшості; відсутність інвестицій та належного фінансування задля розвитку туристичної галузі</p>
<p>Можливості</p>	<p>Загрози</p>
<p>1. Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, встановлення новітніх технологій очистки шкідливих викидів від промислових підприємств. Термомодернізація будівель та споруд, що відповідатиме вимогам основних нормативних документів України у сфері запобігання змінам клімату</p>	<p>1. Складна демографічна ситуація. Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення Довкілля, а також ситуація яка виникла внаслідок розповсюдження вірусної інфекції COVID-19</p>
<p>2. Контроль (моніторинг) за станом довкілля та умовами життєдіяльності і здоров'я людей</p>	<p>2. Відсутність кваліфікованих спеціалістів у сфері екологічної діяльності</p>
<p>3. Проведення заходів, спрямованих на охорону природних ресурсів</p>	<p>3. Недостатнє (відсутнє) фінансування</p>
<p>4. Забезпечення споживачів області питною водою нормативної якості</p>	<p>4. Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин зі зворотними водами промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства</p>
<p>5. Впровадження регіонального плану поводження з відходами</p>	<p>5. Відсутність сучасної системи поводження з твердими побутовими відходами, накопичення великої їх кількості у місцях видалення відходів</p>
<p>6. Використання альтернативних джерел енергії. Збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива</p>	<p>6. Зростання кількості аварійних ситуацій через значний ступінь зносу основних засобів об'єктів інфраструктури у галузі житлово-комунального господарства, у першу чергу систем теплопостачання, водопостачання і водовідведення</p>

<p>7. Проведення робіт із розчистки і регулювання русел річок</p>	<p>7. Замулення річок, ставків та водосховищ, що призводить до підняття рівня ґрунтових вод та як наслідок - матеріальних збитків, виникнення соціальної напруги у місцях проживання людей, де мають місце процеси підтоплення повеневими та підземними ґрунтовими водами; проведення робіт із розчистки та регулювання русел річок без залучення профільних висококваліфікованих спеціалістів; без підготовленої та опрацьованої належним чином проектної документації</p>
<p>8. Зростання популярності сільського зеленого туризму, об'єктів культурної і архітектурної спадщини серед населення України та іноземних туристів</p>	<p>8. Низький рівень обізнаності населення щодо цінності територій та об'єктів природно-заповідного фонду та грамотного використання об'єктів довкілля у туристичних цілях</p>

Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

Вінницька область має досить високий показник антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище. Забруднюються повітря, води і ґрунти, збіднюється ландшафтне і біотичне різноманіття, що негативно впливає на живі організми. Природокористування у багатьох аспектах є нераціональним та екологічно незбалансованим.

Найгострішими проблемами в області є тривале забруднення поверхневих та підземних вод, повітря та земель внаслідок господарської діяльності, накопичення промислових та побутових відходів.

Забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств і автотранспорту

Вінницька область має розвинений промисловий потенціал, що зумовлює значне техногенне навантаження на навколишнє середовище.

Особливо актуальною є проблема забрудненості атмосферного повітря шкідливими викидами (оксиди вуглецю, оксиди азоту, сірчаного ангідриду та інші) промислових підприємств.

На стан повітря у містах обласного значення (м. Вінниця, м. Жмеринка, м. Козятин, м. Ладижин, м. Могилів-Подільський, м. Хмільник), в яких проживає майже половина усього населення Вінницької області, значний вплив має робота промислових підприємств та автотранспорт.

Основними проблемами забруднення атмосферного повітря області продовжують залишатися: застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства (повільний процес модернізації підприємств), і які вже не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; великі обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють значній загазованості житлових районів.

Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів області централізованим водопостачанням та невідповідність джерел питного водопостачання санітарним нормам.

Питне водопостачання області забезпечується за рахунок поверхневих вод та підземних вод, якість яких є вирішальним чинником санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Через сільськогосподарську направленість регіону, велику кількість несанкціонованих скидів забруднених вод, порушення водоохоронних заходів тощо, спостерігається значний рівень забруднення водних об'єктів біогенними речовинами.

Майже в усіх водоймах регіону спостерігається явище "цвітіння води" - масового розмноження синьо-зелених водоростей у теплий період року. Сприятливі фактори для цього явища: низька швидкість течії, висока сонячна активність, висока концентрація біогенних речовин (лімітуючий фактор – концентрація фосфатів). Спостерігається збіднення та зміна

RSS

видового складу берегової та водної флори і фауни. Періодично відбуваються замори риб.

Щодо рекреаційних водних ресурсів, необхідно відмітити відносну обмеженість кількості і якості об'єктів рекреації, їх поганий санітарний стан.

Досить високим залишається обсяг недостатньо очищених та забруднених вод, що скидаються у водні об'єкти.

Очевидна тенденція до зменшення кількості нормативно очищених стічних вод говорить про поступове зменшення потужностей очисних споруд, причиною чого є їх незадовільний технічний стан, та їх застарілість.

На даний час в області значна кількість комунальних водопровідних мереж та комунальних каналізаційних мереж знаходяться в аварійному та ветхому стані. У 5 районних центрах очисні споруди відсутні, ще у 7 – потребують реконструкції.

Через недостатність фінансування прибережні захисні смуги (ПЗС) малих річок в природу виносяться доволі повільно. У межах населених пунктів, де ширина смуги встановлюється проектом, такий проект було розроблено лише для м. Вінниці. Це значно ускладнює здійснення контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства на землях водного фонду.

Повільне виконання заходів із винесення в природу прибережно-захисних смуг, водоохоронних зон та недотримання їх режиму – ще одна значна причина забруднення водних ресурсів. Орієнтовна площа водоохоронних зон складає 424,72 тис. га, в т. ч. 41,22 тис. га – площі, визначені в результаті раніше розроблених проектів з встановлення водоохоронних зон і ПЗС річок. Наразі площа встановлених на місцевості ПЗС становить 3783 га.

В межах області 5298 ставків загальною площею водного дзеркала близько 30 тис. га. Всього для 1527 ставків наявні чинні договори на оренди земельних ділянок. Переважна більшість використовується для риборозведення. Така кількість ставків негативно впливає на стан водних ресурсів, сток річок області є значно зарегульованим, що знижує здатність річок до самоочищення.

Недоліком є також те, що в окремих районах при розпаюванні сільськогосподарських земель були роздані і землі водного фонду – прибережні захисні смуги. Погіршує становище висока розораність (майже 70%) та еродованість (близько 40%) земель, і як наслідок, виникає замуленість більшості водойм.

Через відсутність коштів стримуються на місцях роботи зі створення ПЗС річок і водойм, винесенню їх у природу і встановленню межових знаків.

Не гарантує безаварійний пропуск високих вод та правове використання водних об'єктів і факт наявності значної кількості безхазяйних гідротехнічних споруд. Із 5298 гідроспоруди безхазяйними є 4066 або 77%.

Незадовільний стан ґрунтів. Деградація земель та опустелювання.

Сільськогосподарська освоєність Вінницької області має високі показники. Наслідком цього є прогресуюча деградація земель, що створює загрозу екологічній безпеці області. Крім того, надмірне навантаження на земельні угіддя спричинило активізацію розвитку негативних процесів, серед яких особливої сили набули ерозійні. До такого стану призвело нехтування питаннями екологічної придатності земель для використання певних

В.М. Савчук

сільськогосподарських культур.

На сьогодні структура орного шару значно зруйнована, що негативно позначається на водно-фізичних властивостях, повітряному режимові, викликає самочинне ущільнення поверхневого шару, утворення кірки після дощів. Із цієї причини різко знижується запас продуктивної вологи та водопроникність ґрунтів, що призводить до активізації процесів ерозії. Ситуація, яка склалася, зумовлена головним чином тим, що впродовж багатьох десятиріч екстенсивне використання земельних угідь, і особливо ріллі, не компенсувалося рівнозначними заходами щодо відтворення ґрунтів.

У цьому полягає головна причина низької ефективності засобів, які застосовуються з метою інтенсифікації землеробства, а комплекс деградаційних процесів виснажує ґрунтові виробничі ресурси, знижує врожаї сільськогосподарських культур. Найбільших збитків ґрунтам завдають водна та вітрова ерозії, безповоротні втрати гумусу та поживних речовин, засолення та закислення ґрунтів, висушування та перезволоження, в т. ч. заболочування, забруднення промисловими відходами та викидами, отрутохімікатами.

Антропогенний вплив на довкілля постійно зростає і досягнув критичних значень, що позначилося на стані ґрунтового покриву. Погіршуються фізичні, хімічні й біологічні властивості ґрунтів, зростають площі деградованих земель, забруднених атмосферними викидами й стічними водами, хімічними речовинами та радіонуклідами.

Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманіття

Природні території, сприятливі для відтворення дикої фауни і флори, є території природно-заповідного фонду, загальна площа яких у Вінницькій області складає 69 064,2 га (2,61 % від площі області).

Для збільшення показника заповідності на 1% необхідно надати статус природно-заповідних територій близько 690га площі угідь. В області великий відсоток територій, які використовуються в сільському господарстві, та високий рівень розораності земель, що ускладнює проведення роботи у цьому напрямку, а також проведення пошуку, створення нових та розширення існуючих територій ПЗФ.

Відсутність грамотного ознайомлення населення з обмеженнями, які передбачені на заповідних територіях, ускладнюють процес надання погоджень щодо створення нових або розширення існуючих заповідних територій.

Крім того, є деякі проблеми, які стримують розвиток заповідної справи в області у практичному плані: неузгодженість і недосконалість законодавства (земельного, лісового, природоохоронного та законодавства про місцеве самоврядування) у частині заповідної справи; відсутність механізмів економічного стимулювання для створення нових об'єктів ПЗФ та відшкодування збитків землекористувачам, а також механізму викупу земельних ділянок для заповідання; передача під охорону територій та об'єктів ПЗФ; винесення меж в натуру вже існуючих територій та об'єктів ПЗФ; відсутність фінансування на місцевому рівні та недостатнє фінансування на державному рівні для виконання заходів щодо створення нових об'єктів ПЗФ та охорони і утримання існуючих об'єктів ПЗФ.

В.М. Савица

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. Найзначнішим на сьогодні є скорочення ареалів існування. До цього призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужерідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

Внаслідок необґрунтованого розорювання земель, вирубки лісів, осушення чи обводнення території, промислового, житлового та дачного будівництва відбувається знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття є обов'язковою умовою сталого (збалансованого) розвитку.

Поводженням відходами.

В області, а особливо в обласному центрі, гостро стоїть проблема утилізації побутових відходів.

Усього в області згідно реєстру наявні 13 полігонів для розміщення побутового сміття та 786 сміттєзвалищ. Практика сортування сміття у Вінницькій області застосовується дуже обмежено. Технологію роздільного збирання твердих побутових відходів впроваджено в містах Гайсин, Могилів-Подільський, Хмільник, Ладижин та Калинівка (проводиться відбір скла, полімерів та паперу).

Найгостріше проблема поводження з твердими побутовими відходами стоїть для обласного центру. Звалище ТПВ м. Вінниці, що розташоване поблизу с. Стадниця Вінницького району, перевантажене, через значний внесок у забруднення довкілля включений до 100 найбільших забруднювачів. На сьогоднішній день на Стадницькому полігоні ведуться роботи, спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля (пересипка ґрунтом, проведення гідрологічних досліджень, здійснюється часткове сортування), проте вирішити питання закриття цього полігону та облаштування нового вирішити ще не вдалось.

Станом на 01.05.2020 року за даними інвентаризації в області обліковується 864,239 т непридатних та заборонених пестицидів та агрохімікатів (без Джуринського отрутомогильника). Очищеними від пестицидів є 4 райони: Вінницький, Липовецький, Немирівський та Хмельницький.

На території Джуринської сільської ради Шаргородського району Вінницької області на кількадеметровій глибині в бетонних бункерах знаходяться отрутохімікати – заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (ХЗЗР), які були завезені у 1978 році з 8 областей України (Вінницької, Житомирської, Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Рівненської, Тернопільської та Хмельницької). Могильник є одним з найбільших в Європі. Орієнтовна кількість ХЗЗР, що зберігаються в могильнику, становить 2100 т разом з тарою та ґрунтом, яким вони пересипані. Необхідно провести комплексне дослідження пункту захоронення та розробити проект його консервації.

На земельній ділянці ліквідованого ВО «Хімпром» були утворені відходи хімічного виробництва, в тому числі фосфогіпс. Відповідно до протоколу №

10 від 07.05.2013 р. міської комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій організовані роботи з вимірювання об'єму насипу (відвалу) фосфогіпсу та визначенню його маси. Станом на 10 травня 2013 р. насип (відвал) фосфогіпсу має наступні параметри: об'єм – 340,7 тис. м³; маса – 421,11 тис. т. 30.05.2013 року ПП "Подільська промислова компанія" вивезено 3250 т відходів фосфогіпсу. Вивезення відходів призупинено.

Відповідно до статистичної звітності станом на 01 січня 2006 року впродовж виробничої діяльності на ВАТ «Завод «Термінал» було накопичено 120,365 т небезпечних відходів I-III класів безпеки гальванічного виробництва. Згідно звіту ліквідатора, наданого Господарському суду Вінницької області, відходи зі сховищем продані ВКПП «Філіп».

На території бывшего підприємства ВАТ «Завод «Ореол» у підземному резервуарі знаходиться близько 20 т відходів гальванічного виробництва. У процесі ліквідації підприємства не було вирішено питання щодо знешкодження гальванічних відходів, які стали безхазяйними.

Відходи гірничодобувної та енергетичної та ін. галузей промисловості в області представлені золо-шлаковими відходами Ладжинської ТЕС. Найбільша кількість відходів в області утворюється в процесі експлуатації Ладжинської ТЕС – понад півмільйона тон золо-шлакової суміші щорічно. Усього у золовідвалі ТЕС їх накопичено понад 27 млн. т.

В області 89 населених пунктів області віднесено до зони посиленого радіоекологічного контролю. Площа забруднення радіонуклідами земель становить близько 2 тис. км² (7,5% від загальної площі області). З них щільність забруднення від 1 до 5 Кі/км² становлять землі площею 1964 км², від 5 до 15 Кі/км² – 36 км². Серед цих радіоактивних земель площа ріллі становить 973 км² із щільністю забруднення 1-5 Кі/км², а 5 км² – 5-15 Кі/км². Близько 40 тис. га сільськогосподарських угідь, забруднення яких цезієм-137 перевищує 1 Кі/км², сільськогосподарських угідь щільністю забруднення понад 5 Кі/км² в області немає. Щодо забруднення сільськогосподарських угідь стронцієм-90, то близько 13,5 тис. га ґрунтів області мають щільність забруднення понад 0,15 Кі/км², решта земель мають забруднення в межах 0,02-0,15 Кі/км². Радіаційна ситуація впродовж 2019 року не ускладнювалася.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища" (№ 1264-XII від 26 червня 1991 року) визначено (ст. 204), що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

- а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;
- б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;
- в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;
- г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- г) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);
- д) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;
- д-1) реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;
- е) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року" (№ 2697-VIII від 28 лютого 2019 року). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про

(СН Сабіна)

оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01 липня 2015 року), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України "Про стратегічну екологічну оцінку" (№ 2354-VIII від 20 березня 2018 року).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06 червня 1995 року) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування";

постанова Кабінету Міністрів України "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується";

Державні санітарні норми та правила "Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною";

наказ Міністерства екології та природних ресурсів України "Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами";

постанова Кабінету Міністрів України "Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів".

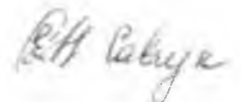
Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України "Про охорону атмосферного повітря" (2707-XII від 16 жовтня 1992 року). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

постанова Кабінету Міністрів України "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря";

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами";

постанова Кабінету Міністрів України "Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря";

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря";

посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря; максимальні допустимі концентрації та "можливі рівні безпечного ефекту" для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України "Про відходи" (№ 187/98-ВР від 05 березня 1998 року) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 Закону "Про відходи". В області затверджено Регіональний план управління Вінницької області на період до 2030р.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України "Про інвестиційну діяльність" (№ 1560-ХІІ від 18 вересня 1991 року) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Крім цього, в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля" (№ 2059-VIII від 23 травня 2017 року).

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні:

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (від 01 липня 2015 року №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року. У ньому СЕО визначається у процедурному аспекті: СЕО – це процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу СЕО, складання звіту про СЕО, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на

Handwritten signature

період до 2030 року" (схвалено Верховною Радою України 28 січня 2019 року). У цьому законі СЕО виступає одним із основних інструментів реалізації державної екологічної політики, який дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17 грудня 2012 року №659) затверджено Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації). Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог "Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище".

Цілі Програми-2021 реалізуються через конкретні заходи і проекти. Серед цих заходів і проектів можуть бути і такі проекти, які, відповідно до Закону України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Для таких проектів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля

Пріоритетним напрямком діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища є боротьба зі зміною клімату і запобігання зміні клімату – це система заходів, спрямована на скорочення викидів парникових газів (далі – ПГ) і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери Землі. Перелік таких заходів визначено міжнародними угодами – Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату, Кіотським протоколом до неї, Паризькою кліматичною угодою, а на національному рівні - Концепцією реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 №932-р. Слід враховувати специфіку розгляду питань впливу на клімат, яка відрізняється від впливу на інші компоненти довкілля.

Оскільки питання зміни клімату ще недостатньо висвітлені в екологічних методичних документах, пропонується спрощено використовувати наступні елементи для здійснення оцінки впливу на клімат для документу державного планування:

Елемент	Напрям	Варіант	Ознаки
М	пом'якшення (mitigation)	зменшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП	зменшення енерго-, ресурсо- та водокористування; збільшення території лісів, лугов, водноболотних угідь; збільшення громадського транспорту у порівнянні з індивідуальним; оптимізація транспортних мережевих і розподільчих витрат та розміщення ресурсів; зменшення або відмова від використання викопного палива; збільшення використання відновлювальних джерел енергії; перехід на низьковуглецеві технології

В.М. Радчук

Ел-е-мент	Напрям	Варіант	Ознаки
M+		збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок проведення ДДП	збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування; зменшення території лісів, луків, водно-болотних угідь; збільшення індивідуального транспорту; збільшення використання вичерпного палива; збільшення неефективних втрат
Mt		одноразові великі викиди ПГ під час проведення ДДП	великі витрати матеріальних та енергетичних ресурсів; масштабні земельні роботи
A+	адаптація (adaptation)	сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП	енергонезалежність, енергоефективність, водозбереження, матеріалозбереження, зменшення витрат та транспортних потреб, перехід на ефективні в умовах зміни клімату технології, забезпечення комфортних зон (тінь, вода, контрольована температура та вологість), підготовка до надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру (в т.ч. запаси та запасні джерела), перевага місцевих ресурсів, збільшення території лісів, луків та водноболотних угідь
A-		зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок проведення ДДП	збільшення потреб в усіх видах ресурсів та енергії, в першу чергу води, збільшення непродуктивних втрат, зменшення критичних запасів та запасних джерел, деактуалізація інформації для прийняття критичних рішень,

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків
Атмосферне повітря

Програмою враховано реалізацію затверджених галузевих програм, враховано пропозиції постійних комісій обласної Ради, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, які розробили відповідні розділи Програми. В подальшому галузевими програмами передбачатиметься впровадження інвестиційно-інноваційних проєктів, які характеризуватимуться наявністю енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів. Розвиток і впровадженню ІТ-технологій та інновацій у виробництві матимуть позитивний вплив на атмосферне повітря, оскільки в процесі їх виконання будуть застосовані сучасні енергозберігаючі і очисні технології тощо.

До тимчасових негативних впливів на повітря можна віднести вплив під час проведення будівельних робіт на проєктованих об'єктах, оскільки можливі викиди:

пилу внаслідок дій із сипучими матеріалами (земляні роботи, навантаження тощо);

викиди пилу з поверхонь, на яких рухається обладнання, необхідне для будівництва;

викиди продуктів спалювання викопного палива з двигунів машин, транспортних засобів, що використовуються для перевезення працівників, транспортування матеріалів та інших двигунів, що працюють на викопному паливі (наприклад, дизельні генератори). Зазначений вплив припиниться як тільки будуть завершені будівельні роботи.

Позитивний вплив на якість атмосферного повітря в перспективі матимуть:

озеленення прибудинкових територій, подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку, збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу, озеленення територій та догляд за зеленими насадженнями (які в подальшому призведуть до підвищення якості повітря за рахунок зменшення пилу, шумового забруднення);

покращення технічного стану автомобільних доріг, продовження розвитку велосипедного руху, які з поступовим впровадженням призведуть до зменшення рівня викидів від автомобільного транспорту;

впровадження системи моніторингу довкілля, що забезпечить підвищення рівня точності та достовірності даних про стан повітря і як результат можливість формувати чіткіші плани дій для покращення його якості.

Клімат

При умові виконання основних завдань, зокрема в частині впровадження новітніх енергоефективних та енергоощадних технологій в

В.П. Сидор

житлово- комунальному господарстві населених пунктів, в об'єктах соціальної інфраструктури, житлових будинках, інших закладах, сприятиме зменшенню викидів тепла і шкідливих речовин у повітря (зокрема CO²), що мінімізує вплив на зміну клімату.

Позитивний вплив на стан клімату матиме також впровадження заходів з покращення стану автомобільних доріг, проведення оновлення рухомого складу автотранспорту та електротранспорту, підвищення рівня озеленення території міста, модернізації системи теплопостачання населених пунктів області.

Негативний вплив матиме тимчасовий характер за рахунок збільшення локальних викидів, наприклад, під час будівельних робіт.

Довгостроковий вплив може бути за рахунок формування теплових островів через локальне збільшення щільності забудови та заасфальтованих поверхонь під час розширення житлової забудови, тощо.

Земельні та водні ресурси

Негативними наслідками впливу виконання деяких завдань Програми економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік на земельні ресурси може бути вилучення земель під будівництво нових інженерних мереж, житлових будівель. Потенційними джерелами впливу на ґрунти під час проведення будівельно-демонтажних робіт є підвищення вологості ґрунтів за рахунок асфальтування території; зняття родючого шару ґрунту, щодо водних ресурсів - порушення природного стоку поверхневих вод за рахунок планування території, траншейної прокладки різних комунікаційних мереж тощо; випадкові проливи паливно-мастильних матеріалів.

Для запобігання даного явища вживатимуться заходи щодо відновлення об'єктів благоустрою території з відновленням твердого та рослинного покриття, будівництво та реконструкція очисних споруд і систем водовідведення.

Відходи

Проблема збирання, накопичення, переробки, утилізації, видалення, знешкодження та захоронення твердих побутових відходів є однією з найбільш болючих та гострих. Сміття накопичується всюди. Зростають обсяги відходів, поширюються площі несанкціонованих звалищ. Відсутність дієвого контролю призводить до масового утворення несанкціонованих звалищ та численних порушень законодавства під час поводження з небезпечними відходами. За відсутності роздільного збирання побутових відходів практично не розв'язується проблема поводження з небезпечними відходами, які містяться у складі побутових відходів.

Непросто відразу змінити звички великої кількості людей. Для цього вирішено розпочати впровадження роздільного збору сміття саме з навчальних закладів, де є можливість забезпечити як теоретичний (озброєння знаннями), так і практичний досвід (створити умови для роздільного збору сміття). Залучення дітей до вирішення проблеми дозволить зменшити негативні прояви у майбутньому.

В.М. Кіселев

Біорізноманіття

Програмою передбачається виконання завдань щодо збереження та розвиток зелених зон для підтримки екологічного балансу; подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень; подальший розвиток територій загального користування та зон відпочинку тощо.

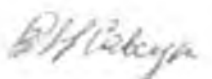
Природоохоронні території

У Програмі передбачено напрямки, спрямовані на встановлення потенційних територій особливого природоохоронного значення, задля створення об'єктів природно-заповідного фонду на ділянках, що відповідають умовам забезпечення охорони природних комплексів; координація робіт з встановлення в натурі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення та збереження природних ландшафтів на землях промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та ділянках, що мають історико-культурну цінність

Здоров'я населення

Реалізація Програми ймовірно має забезпечити покращення життя та стану здоров'я населення. Впровадження деяких заходів ймовірно матиме непрямий позитивний вплив на здоров'я населення оскільки передбачає ряд напрямків у всіх сферах діяльності області задля досягнення даної цілі.

Реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Водночас реалізація багатьох завдань Програми може сприяти покращенню екологічної ситуації в області.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі звіту. Однак, такі заходи – це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації шляхів досягнення визначених пріоритетів, а також у процесі надання екологічних дозволів.

Сфера довкілля	Заходи щодо зменшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	<ul style="list-style-type: none"> - проведення модернізації обладнання на підприємствах промисловості області; - заходи з озеленення міста; - застосування сучасних енергозберігаючих і очисних технологій, тощо;
Водні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> - реконструкція каналізаційних очисних споруд; - лабораторний контроль на забрудненість ґрунтових вод та поверхневих водойм при неправильному поводженні з побутовими і промисловими відходами; - забезпечення дотримання вимог чинного законодавства при реконструкції головних споруд та мереж комунальних систем
Відходи	<ul style="list-style-type: none"> - впровадження технології роздільного збирання твердих побутових відходів; - розв'язання проблеми знешкодження, утилізації промислових відходів; - ліквідація стихійних сміттєзвалищ
Ґрунти	<ul style="list-style-type: none"> - дотримання норм чинного законодавства при проведенні робіт із зняттям родючого шару ґрунту; - вжиття заходів по запобіганню розвитку процесів ерозії та опустелення ґрунтів;
Природно-заповідний фонд	<ul style="list-style-type: none"> - координація робіт зі встановлення в природі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення та збереження природних ландшафтів; - встановлення потенційних територій особливого природоохоронного значення, задля створення об'єктів природно-заповідного фонду на ділянках, що відповідають умовам забезпечення охорони природних комплексів;

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

Для підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік використано наступні вихідні дані:

- Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Вінницької області у 2019 році;
- дані Головного управління статистики у Вінницькій області; галузеві обласні програми;
- дані Вінницького обласного лабораторного центру МОЗ України;
- Регіональний план управління відходами Вінницької області на період до 2030 року;
- Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2021 рік;
- публікації і оцінки незалежних експертів про стан навколишнього природного середовища у Вінницькій області;

Використані інструменти та методи

У процесі проведення СЕО використано такі методи:

Статистичний метод. який ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу змін у майбутньому;

Метод екстраполяції. За основу взято аналіз стану економічного і соціального розвитку Вінницької області за останні 5 років, який дає змогу проаналізувати динаміку змін у реальному секторі економіки, наповненні місцевого бюджету, розбудові соціальної та дорожньої інфраструктури, впровадженні енергоефективних і енергозберігаючих заходів у різних галузях і сферах діяльності, поліпшенні матеріально-технічної бази закладів освіти, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, культури.

До ускладнень, які виникли під час підготовки Звіту про СЕО, однозначно можна віднести недостатність інформації, використання у звітних матеріалах застарілих даних, відсутність «якісної» інформації на сайтах профільних організацій та установ, які є носіями та розпорядниками цієї інформації.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

В процесі моніторингу основну увагу слід приділяти заходам передбаченим в сфері охороні навколишнього природного середовища. Виконання ряду планувальних і технічних заходів, визначених у проєкті Програми, а також заходів, передбачених цільовими регіональними програмами у сфері охорони навколишнього природного середовища є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов проживання населення.

При моніторингу реалізації Програми необхідно перевіряти виконання рішень, спрямованих на охорону довкілля.

Для проведення оцінки антропогенного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення, прогнозування стану екосистем та досягнення їх екологічної рівноваги необхідно щорічно проводити поглиблений аналіз результатів лабораторних досліджень стану довкілля (вміст забруднюючих речовин у повітрі населених пунктів, аналізу води поверхневих водних об'єктів та підземних джерел, аналізу ґрунтів), статистичних показників (обсяги викидів забруднюючих речовин у повітря, водокористування та водовідведення; показники утворення та поводження з відходами) відомостей щодо стану складових довкілля (розвиток зсувних процесів, стан природоохоронних територій).

У разі виявлення систематичного погіршення показників забруднення довкілля провести аналіз причин їх виникнення та розробити заходи щодо зменшення негативних наслідків.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності).

Такий вплив можливий у разі будівництва нових об'єктів у прикордонних районах (Могилів-Подільському та Тульчинському). Ці впливи мають бути незначними і прийнятними.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2022 рік (далі – Програма) розроблена на основі аналізу соціально-економічної ситуації в області у 2021 році, з урахуванням завдань і положень Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Стратегії регіонального збалансованого розвитку Вінницької області на період до 2027 року.

Головною метою Програми є забезпечення розвитку області шляхом створення необхідних умов для структурних зрушень в економіці, ефективного використання внутрішнього природно-ресурсного потенціалу, підвищення зайнятості населення, формування позитивного іміджу регіону, забезпечення якості та загальної доступності публічних послуг, підвищення добробуту та стимулювання гармонійного розвитку населення.

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Вінницької області, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації Програми є екологічно допустимим.

Програмою враховано реалізацію затверджених галузевих програм, враховано пропозиції постійних комісій обласної Ради, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, які розробили відповідні розділи Програми. Виконання заходів Програми, буде спрямовано в тому числі на виконання екологічних індикаторів та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на встановлення новітніх технологій енергозбереження, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища стічними водами тощо.

При моніторингу реалізації Програми необхідно перевіряти виконання рішень, спрямованих на охорону довкілля.

Для проведення оцінки антропогенного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення, прогнозування стану екосистем та досягнення їх екологічної рівноваги необхідно щорічно проводити поглиблений аналіз результатів лабораторних досліджень стану довкілля (вміст забруднюючих речовин у повітрі населених пунктів, аналізу води поверхневих водних об'єктів та підземних джерел, аналізу ґрунтів), статистичних показників (обсяги викидів забруднюючих речовин в повітря, водокористування та водовідведення; показники утворення та поведження з відходами) відомостей щодо стану складових довкілля (розвиток зсувних процесів, стан природоохоронних територій).

У разі виявлення систематичного погіршення показників забруднення довкілля провести аналіз причин їх виникнення та розробити заходи щодо зменшення негативних наслідків.

 Заступник голови обласної Ради

Дмитро ЧАЛЕНКО

